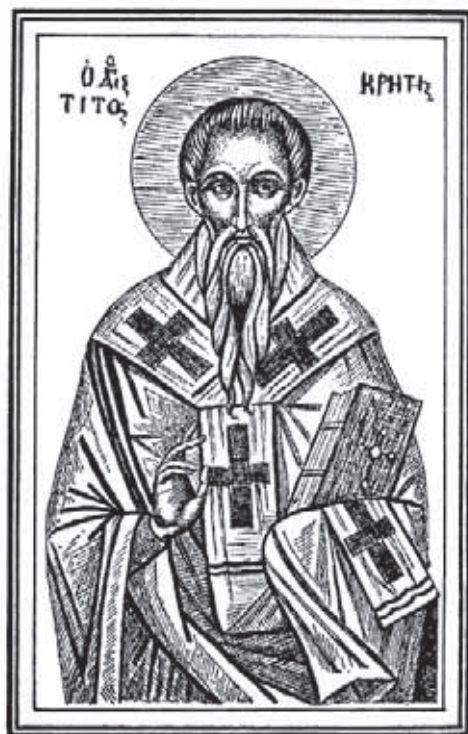

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 33, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ , ΤΕΥΧΟΣ 33, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Α. Έποπτεύουσα Συνοδική Έπιτροπή:

Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ειρηναῖος
Σεβ. Μητροπολίτης Άρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Άνδρέας
Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος
Γραμματεὺς: Άρχιμ. Νήφων Βασιλάκης,
Κωδικογράφος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Β. Διευθυντῆς Συντάξεως:

Άρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης,
Άρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Ταχυδρομικὴ Διεύθυνσις:

«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ»,

Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἁγίου Μηνᾶ 25, 712 01 Ἡράκλειο

Τηλ. & FAX: 2810 288658, e-mail: isynodec@otenet.gr

Ἐκτύπωση - Σελιδοποίηση: Γραφικὲς Τέχνες: «ΤΥΠΟΚΡΕΤΑ»

* Τὸ παρόν τεύχος τυπώθηκε καὶ κυκλοφορήθηκε τὸν Ἰανουάριο τοῦ ἔτους 2018.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Σεπτὸν Πατριαρχικὸν Μήνυμα ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ προσευχῆς ὑπὲρ
τῆς Προστασίας τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος. 11

Κοινὸν Μήνυμα Πάπα Φραγκίσκου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρ-
χου Βαρθολομαίου διὰ τὴν Παγκόσμιαν Ἡμέραν προσευχῶν διὰ
τὴν προστασίαν τῆς Δημιουργίας. 15

Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθο-
λομαίου κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῶν Ἐρει-
πίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Φανερωμένης Ἀρτάκης Κυζίκου.
..... 17

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

**Τιμητικαὶ Συνοδικαὶ Ἐκδηλώσεις
ἐν Ἡρακλείῳ,
διὰ τὴν συμπλήρωσιν δέκα ἐτῶν
Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου.
(Ἰ.Ν. Ἀγ. Πέτρου Μπεντενάκι, 23 Αὐγούστου 2017)**

Δελτίον Τύπου Ἐκδηλώσεως εἰς Ἡράκλειον. 24

Συνοδικὸν Ἐγκύκλιον Σημείωμα. 25

Χρονικὸν Τιμητικῆς Ἐπετειακῆς Ἐκδηλώσεως. 26

Πρόσκλησις - Πρόγραμμα. 29

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεβαστείας κ. Δημητρίου, ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εἰρηναῖον, πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Μηνύματος 33

Σεπτὸν Γράμμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, κατὰ τὴν Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς 23ης Αὐγούστου 2017 35

Λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης, Συβρίτου καὶ Σφακίων κ. Εἰρηναίου, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς 23ης Αὐγούστου 2017. 37

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεβαστείας κ. Δημητρίου, ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, κατὰ τὴν Τιμητικὴν Ἐπετειακὴν Ἐκδήλωσιν ἐν Ἡρακλείῳ 43

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας καὶ Χερρονήσου κ. Γερασίμου, ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου, κατὰ τὴν Τιμητικὴν Ἐπετειακὴν Ἐκδήλωσιν ἐν Ἡρακλείῳ 47

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν Τιμητικὴν ἐκδήλωσιν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, κατὰ τὴν Τιμητικὴν Ἐπετειακὴν Ἐκδήλωσιν ἐν Ἡρακλείῳ 49

Εἰδικὸν Ψάλμα ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, ποίημα Δημητρίου Δασκαλάκη. 64

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Τιμητικάί Συνοδικαί Ἐκδηλώσεις
ἐν Χανίοις,
διά τήν συμπλήρωσιν δέκα ἐτῶν
Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου.
(Πνευματικόν Κέντρον Χανίων, 24 Σεπτεμβρίου 2017)

Δελτίον Τύπου Ἐκδηλώσεως εἰς Χανιά	83
Συνοδικόν Ἐγκύκλιον Σημείωμα.....	84
Χρονικόν Τιμητικῆς Ἐπετειακῆς Ἐκδηλώσεως	85
Πρόσκλησις - Πρόγραμμα.	87
Ὁμιλία Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δα- μασκηνοῦ, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλη- σίας Κρήτης, κατά τήν ἐκδήλωσιν πρός τιμήν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου.	91

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
ΛΟΓΟΙ - ΜΕΛΕΤΕΣ

Σεβ. Μητροπολίτης Αὐλῶνος κ. Χριστόδουλος, «Εἰσαγωγικές σκέψεις στό περί ἀμαρτίας κεφάλαιο»	109
Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Δρ. Θ., «Περί Κανόνων Μετανοίας»...	115
Δρ. Ἐμμανουήλ Κ. Δουνδουλάκης, Ἐπίκουρος Καθηγητής Π.Α.Ε.Α.Κ., «Ἡ Ἀγιότητα καί οἱ Ἅγιοι. Εἰσαγωγικές Παρατηρήσεις»	131
Γεώργιος Σαμουράκης, θεολόγος (Μ.Θ., ὑπ. Δρ. Θ.),καθηγητής Πειραματικοῦ ΓΕ.Λ. Ἡρακλείου, «Τό παιδαγωγικό πλαίσιο τοῦ πο- λιτιστικοῦ προγράμματος σχολικῶν δραστηριοτήτων ΤΟΠΙΚΟΙ ΑΓΙΟΙ - ΚΡΗΤΙΚΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ».....	139

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης
ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
κατά τό Ἱερόν Συλλειτουργῶν τῶν Προκαθημένων
ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μηναῖ Ἡρακλείου
(Κυριακή Πεντηκοστής 2016)

Γεπτὸν Πατριαρχικὸν Μήνυμα
ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ προσευχῆς
ὕπὲρ τῆς Προστασίας
τοῦ Φυσικοῦ Περιβάλλοντος

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Χάριτι Θεοῦ εἰσερχόμεθα σήμερον εἰς τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος, συνεχίζοντες «διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς»{1} συμμαρτυρεῖν καὶ λόγον διδόναι «περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος»{2}, ζῶντες ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστόν, ὁ Ὅποιος ἐπηγγείλατο νὰ εἶναι μαζί μας «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»{3}.

Παρῆλθον εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἀπὸ τήν, συνοδικῇ ἀποφάσει, καθιέρωσιν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου ὡς «Ἡμέρας προστασίας τοῦ περιβάλλοντος», κατὰ τὴν ὁποίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Κέντρῳ τῆς Ὁρθοδοξίας ἀναπέμπονται εὐχαὶ καὶ ἱκεσίαι «ὕπὲρ τῆς ὅλης δημιουργίας». Ἡ σχετικὴ πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος ἐκάλεσε σύμπαντα τὸν ὀρθόδοξον καὶ τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον, ὅπως ἀναπέμπῃ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν εὐχαριστηρίους δεήσεις πρὸς τὸν Κτίστην τῶν ὅλων διὰ τὸ «μέγα δῶρον τῆς Δημιουργίας»{4} καὶ ἱκεσίας διὰ τὴν προστασίαν αὐτῆς.

Ἐκφράζομεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος διὰ τὴν ἀπήχησιν καὶ τὴν πλουσίαν καρποφορίαν τῆς ἐν λόγῳ πρωτοβουλίας τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας. Ἀνεδείξαμεν τὰς πνευματικὰς ρίζας τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀνάγκην μετα-νοίας καὶ ἐπανιεραρχήσεως τῶν ἀξιῶν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἐβεβαίωθη, ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς κτίσεως ἀποτελοῦν διαστρέβλωσιν καὶ κακὴν ἀλλοίωσιν τοῦ χριστιανικοῦ ἥθους καὶ ὄχι ἀναγκαίαν συνέπειαν τῆς βιβλικῆς ἐντολῆς «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε...»{5}, ὅτι ἡ ἀντιοικολογικὴ

συμπεριφορά είναι προσβολή του Δημιουργού και ἀθέτησις τῶν ἐντολῶν Του, καὶ ὅτι λειτουργεῖ κατὰ τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξη βιώσιμος ἀνάπτυξις εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ Ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία προέβαλε καὶ προβάλλει τὸ οἰκοφιλικὸν δυναμικὸν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἀναδεικνύουσα τὴν εὐχαριστιακὴν χρῆσιν τῆς κτίσεως, τὴν λειτουργίαν τοῦ πιστοῦ ὡς «ἱερέως» τῆς Δημιουργίας, ὁ ὁποῖος ἀδιαλείπτως ἀναφέρει αὐτὴν εἰς τὸν Κτίστην τῶν ἀπάντων, καὶ τὴν ἀνυπέρβλητον ἀξίαν τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος, ὡς ἀντιδότου κατὰ τοῦ συγχρόνου εὐδαιμονισμοῦ. Ὅντως, ὁ σεβασμὸς τῆς δημιουργίας ἀνήκει εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως.

Προκαλεῖ ἰδιαίτεραν ἀνησυχίαν τὸ γεγονὸς ὅτι, ἐνῶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ οἰκολογικὴ κρίσις συνεχῶς ἐπιτείνεται, ἡ ἀνθρωπότης, ἐν ὀνόματι τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τεχνολογικῶν ἐφαρμογῶν, κωφεύει εἰς τὰς πανταχόθεν ἐκκλήσεις πρὸς ριζικὴν ἀλλαγὴν συμπεριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τὴν κτίσιν. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ προϊοῦσα ἀλλοίωσις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ συνέπειαν ἐνὸς συγκεκριμένου προτύπου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον ἀδιαφορεῖ διὰ τὰς ἀντιοικολογικὰς ἐπιπτώσεις του. Τὰ βραχυπρόθεσμα ὀφέλη ἀπὸ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τῆς ὑψηλίου, ἀπλῶς ἐπικαλύπτουν τὴν ἀλογίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ συλῆσεως τῆς δημιουργίας. Ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης, ἡ ὁποία δὲν σέβεται τὸν οἶκον τῆς ζωῆς, εἶναι οἰκο-ανομία καὶ ὄχι οἰκονομία. Ὁ ἄκρατος οἰκονομισμὸς τῆς παγκοσμιοποιήσεως συμπορεύεται σήμερον μὲ τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, ἡ ὁποία, παρὰ τὰ πολλὰ εὐεργετήματά της, συνοδεύεται ἀπὸ ἔπαρσιν ἔναντι τῆς φύσεως καὶ ὁδηγεῖ εἰς ποικιλομόρφους ἐκμεταλλεύσεις αὐτῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος γνωρίζει, ἀλλὰ δρᾷ ὡς νὰ μὴ ἐγνώριζε. Γνωρίζει ὅτι ἡ φύσις δὲν αὐτοανακαίνιζεται εἰς τὸ διηνεκές, ἀδιαφορεῖ ὅμως διὰ τὰς ἀρνητικὰς συνεπείας τοῦ «τεχνοπωλίου» διὰ τὸ περιβάλλον. Αὐτὸ τὸ ὄντως ἐκρηκτικὸν μῖγμα τοῦ ἀκράτου οἰκονομισμοῦ καὶ τοῦ ἐπιστημονισμοῦ, ἥτοι τῆς ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, ἐπιτείνει τοὺς κινδύνους διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Ἀγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, σοφῶς καὶ σαφῶς κατωνόμασε τοὺς κινδύνους τῆς «ἰδιονομίας τῆς οἰκονομίας», τῆς αὐτονομήσεως αὐτῆς ἀπὸ τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὁποῖαι ὑπηρετοῦνται μόνον ἐντὸς βιωσίμου φυσικοῦ περιβάλλοντος, καὶ προέτεινε μίαν οἰκονομίαν «τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου»{6} καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος «ἐπὶ τῇ βάσει

τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως»{7}. Ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖ, ἐνώπιον τῶν συγχρόνων ἀπειλῶν, «ριζικὴν ἀλλαγὴν νοοτροπίας καὶ συμπεριφορᾶς» ἀπέναντι εἰς τὴν κτίσιν, πνεῦμα ἀσκητισμοῦ, «ὀλιγαρκείας καὶ ἐγκρατείας»{8}, ἔναντι τῆς «ἀπληστίας»{9}, τῆς «θεοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς κτητικῆς στάσεως»{10}. Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀνεφέρθη μετ' ἐμφάσεως καὶ εἰς τὰς «κοινωνικὰς διαστάσεις καὶ τὰς τραγικὰς ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος»{11}.

Ἀκολουθοῦντες τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης, ὑπογραμμίζομεν, εἰς τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιόν μας, τὴν στενὴν συνάφειαν τῶν περιβαλλοντικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τὴν κοινὴν ρίζαν αὐτῶν ἐν τῇ χωρὶς Θεοῦ «ἄφρονι καρδίᾳ», ἐν τῇ πτώσει καὶ ἁμαρτίᾳ, ἐν τῇ κακῇ χρήσει τῆς θεοσδότου ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Τῆς καταστροφῆς τῆς φύσεως καὶ τῆς κοινωνίας προηγεῖται πάντοτε μία ἐσωτερικὴ «ἀνατροπὴ τῶν ἀξιῶν», μία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ καταστροφή. Ὅταν τὸ ἔχειν κυριεύσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας, τότε ἡ στάσις μας τόσον ἔναντι τοῦ συνανθρώπου, ὅσον καὶ πρὸς τὴν κτίσιν, εἶναι ἀναποφεύκτως κτητικὴ καὶ ἀνοίκειος. Τὸ «σαπρὸν δένδρον» ποιεῖ, κατὰ τὸ Βιβλικόν, πάντοτε «καρποὺς πονηρούς»{12}.

Τονίζομεν, ἀντιστοίχως, ὅτι καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν κτίσιν καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχουν τὴν αὐτὴν πνευματικὴν πηγὴν καὶ ἀφετηρίαν, τὴν ἐν Χριστῷ δηλαδὴ ἀνακαίνισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν κεχαριτωμένην ἐλευθερίαν του. Ὡς ἡ καταστροφὴ τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία συμπορεύονται, ἔτσι καὶ ἡ οἰκοφιλικὴ συμπεριφορὰ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη εἶναι ἀδιαίρετοι.

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς συγχρόνου πολυδιαστάτου κρίσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολιτισμοῦ του καὶ τοῦ οἴκου του, ἀπαιτεῖται πολὺπλευρος κινητοποίησης καὶ κοινὴ προσπάθεια. Ὅπως ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα, οὕτω καὶ αἱ σοβοῦσαι ἀλληλοπεριχωρούμεναι κρίσεις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κοινωνίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπισθοῦν χωρὶς τὴν διαχριστιανικὴν καὶ διαθρησκευτικὴν συνεργασίαν. Ὁ διάλογος εἶναι ἐδῶ πρόσφορος χώρος διὰ νὰ ἀναδειχθοῦν αἱ ὑπάρχουσαι οἰκοφιλικαὶ καὶ κοινωνικαὶ παραδόσεις, διὰ οἰκολογικὴν καὶ κοινωνικὴν εὐαίσθητοποίησιν, καθὼς καὶ διὰ ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν τῆς ἀποκλειστικῶς τεχνολογικῆς καὶ οἰκονομικῆς προόδου καὶ τῶν ἀτομοκεντρικῶν καὶ κοινωνιοκρατικῶν προτύπων, εἰς βάρος τῆς κτίσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ προσώπου.

Κατακλείοντες, ὑπογραμμίζομεν καὶ πάλιν τὸ ἀδιαίρετον τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν δημιουργίαν καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, καλοῦμεν πάντας τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα διὰ τὴν προ-

στασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν ἐδραίωσιν τῆς ἀλληλεγγύης, καὶ δεόμεθα πρὸς τὸν ἀγαθοδότην Κύριον, πρεσβείαις τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, νὰ χαρίζη εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ «καῦσιν καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως»{13} καὶ «παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων»{14}.

Ἰβιζ Σεπτεμβρίου α΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

.....

{1} Ρωμ. η΄, 38

{2} πρβλ. Α΄ Πέτρ. γ΄, 15

{3} Ματθ. κη΄, 20

{4} Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς Ἰνδίκτου, 1/9/1989

{5} Γεν. α΄, 22

{6} Ἐγκύκλιος, §15

{7} ὁ. π., §15

{8} Ἡ Ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, §10

{9} ὁ. π., §10

{10} Ἐγκύκλιος, §14

{11} ὁ. π.

{12} Ματθ. ζ΄, 17

{13} Ἰσαὰκ ὁ Σύρος, Τὰ εὐρεθέντα ἀσκητικά, Λόγος, πα΄

{14} Ἐβρ. ι΄, 24

Κοινόν Μήνυμα
Πάπα Φραγκίσκου
καί Οικουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου
διά τήν Παγκόσμιαν Ἡμέραν προσευχῶν
διά τήν προστασίαν τῆς Δημιουργίας

Ἡ ἱστορία τῆς δημιουργίας προβάλλει ἐνώπιόν μας μίαν πανοραμικήν θέαν τοῦ κόσμου. Ἡ Ἁγία Γραφή ἀποκαλύπτει ὅτι, «ἐν ἀρχῇ», ὁ Θεός ἠθέλησε, ἡ ἀνθρωπότης νά ἐργάζεται διά τήν συντήρησιν καί τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἀρχικῶς, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τήν Γένεσιν, «πᾶν χλωρόν ἄγρου (ἦν) πρό τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς καί πάντα χόρτον ἄγρου πρό τοῦ ἀνατεῖλαι· οὐ γάρ ἔβρεξεν ὁ Θεός ἐπὶ τήν γῆν, καί ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργάζεσθαι τήν γῆν» (β',5). Ἡ γῆ εἶχε δοθῇ εἰς ἡμᾶς ὡς ἱερόν δῶρον καί κληρονομία, διά τὰ ὁποῖα πάντες ἡμεῖς εἴμεθα συνυπεύθυνοι, μέχρις ὅτου «εἰς τό τέλος» τὰ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καί ἐν τῇ γῇ ἀνακαινισθοῦν ἐν Χριστῷ (Εφεσ. α',10). Ἡ ἀνθρωπίνη ἀξιοπρέπεια καί ἡ εὐημερία μας συνδέονται ἀρρήκτως μέ τήν φροντίδα διά σύνολον τήν δημιουργίαν.

Ἐν τούτοις, «ἐν τῷ μεταξύ», ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου ἐμφανίζει μίαν πολύ διαφορετικήν πανοραμικήν ὄψιν, παρουσιάζει εἰκόνα ἠθικῆς παρακμῆς, ὅπου ἡ στάσις καί ἡ συμπεριφορά μας ἀπέναντι εἰς τήν κτίσιν, στερεῖ ἀπό ἡμᾶς τήν δυνατότητα νά εἴμεθα συνεργοί τοῦ Θεοῦ. Ἡ τάσις νά διαταράσσωμεν τά εὐαίσθητα καί ἰσορροπημένα οἰκοσυστήματα τῆς γῆς, ἡ ἀπληστία νά χειραγωγῶμεν καί νά ἐλέγχωμεν τοὺς περιορισμένους πόρους τοῦ πλανήτου καί ἡ ἀρπακτική διάθεσις δι' ἀπεριόριστον κέρδος εἰς τὰς ἀγοράς, - ὅλα αὐτά μᾶς ἔχουν ἀπομακρύνει ἀπό τόν ἀρχικόν σκοπόν τῆς δημιουργίας. Δέν σεβόμεθα πλέον τήν φύσιν ὡς κοινόν δῶρον· ἀντ' αὐτοῦ τήν θεωροῦμεν ἰδιοκτησίαν μας. Δέν συνδεόμεθα πλέον μέ τήν φύσιν μέ σκοπόν νά τήν συντηρήσωμεν, ἀλλά τήν ἐξουσιάζομεν διά νά στηρίξωμεν τά ἔργα τῶν χειρῶν μας.

Αἱ συνέπειαι αὐτῆς τῆς διαφορετικῆς θεωρήσεως τοῦ κόσμου εἶναι τραγικά καί μόνιμοι. Τό ἀνθρώπινον καί τό φυσικόν περιβάλλον ὑποβαθμίζονται ἐκ παραλλήλου. Ἐν τῇ πράξει, ἡ ἐπιδείνωσις τῆς καταστάσεως τοῦ πλανήτου ἐπηρεάζει τοὺς πλέον εὐαλότους κατοίκους αὐτοῦ. Τά ἀποτελέσματα τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς ἐγγίζουν πρῶτον καί πρωτίστως αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἐν πτωχείᾳ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς. Ἡ ὑποχρέωσίς μας νά χρησιμοποιοῦμεν τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς ὑπευθύνως ἐμπερικλείει τήν ἀναγνώρισιν καί τόν σεβασμόν τῶν ἀνθρώπων καί ὄλων τῶν ἐμβίων ὄντων. Ἡ ἐπείγουσα

ἐκκλησις καί πρόκλησις νά μεριμνῶμεν διά τήν κτίσιν, ἀποτελεῖ πρόσκλησιν πρὸς ὁλόκληρον τήν ἀνθρωπότητα νά ἐργάζεται πρὸς τήν κατεύθυνσιν μιᾶς βιωσίμου καί ὀλικῆς ἀναπτύξεως.

Διά τόν λόγον αὐτόν μέ βάσιν τό κοινόν μέλημα διά τήν προστασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καί ἀναγνωρίζοντες τήν γῆν ὡς κοινόν αγαθόν, καλοῦμεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως νά ἀφιερῶσουν χρόνον προσευχῆς διά τό περιβάλλον τήν 1ην Σεπτεμβρίου, εὐχαριστοῦντες τόν πλήρη ἀγάπης Δημιουργόν διά τό ἱερόν δῶρον τῆς κτίσεως καί ἀναλαμβάνοντες τήν δέσμευσιν διά τήν φροντίδα καί διατήρησιν της πρὸς ὄφελος τῶν μελλοντικῶν γενεῶν. Ἐν τέλει, γνωρίζομεν ὅτι ματαιοπονοῦμεν, ἐάν ὁ Κύριος δέν εἶναι μεθ' ἡμῶν (Ψαλμ. 126/127), ἐάν ἡ προσευχή δέν εὐρίσκεται εἰς τό κέντρον τῆς σκέψεως καί τῆς ζωῆς μας. Ὡστόσο, ὁ στόχος τῆς προσευχῆς μας εἶναι νά ἀλλάξωμεν τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον κατανοοῦμεν τόν κόσμον, διά νά ἀλλάξῃ ἡ σχέσις μας μέ αὐτόν. Ὁ τελικός σκοπός μας εἶναι νά ἐφαρμόσωμεν περισσοτέραν ἀπλότητα καί ἀλληλεγγύην εἰς τήν ζωήν μας.

Ἀπευθύνομεν ἐπείγουσαν ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ὑπευθύνους εἰς τήν κοινωνίαν, τήν οἰκονομίαν, τήν πολιτικήν καί τόν πολιτισμόν, νά ἀκούσουν τήν κραυγὴν τῆς γῆς καί νά ἀσχοληθοῦν μέ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐνδεῶν καί τῶν περιθωριοποιημένων, ἀλλά, πρωτίστως, νά ἀνταποκριθοῦν εἰς τό αἶτημα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων καί νά προαγάγουν τήν παγκόσμιον συναίνεσιν διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς πληγωμένης δημιουργίας. Εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι εἶναι ἀδύνατον νά ὑπάρξῃ εἰλικρινής καί μόνιμος λύσις εἰς τήν πρόκλησιν τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως καί τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, ἐάν ἡ ἀπάντησις δέν εἶναι συντονισμένη καί συλλογική, ἐάν ἡ εὐθύνη δέν εἶναι κοινή καί ἀξιόπιστος, ἐάν δέν δώσωμεν προτεραιότητα εἰς τήν ἀλληλεγγύην καί τήν διακονίαν.

Ἐν Βατικανῷ καί ἐν Φαναρίῳ, τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 2017

Ὁ Πάπας Φραγκίσκος καί ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος

Ὁμιλία
τῆς Α.Θ. Παναγιότικτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ. κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν Θείαν Λειτουργίαν
ἐπὶ τῶν Ἐρειπίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Παναγίας Φανερωμένης Ἀρτάκης Κυζίκου
(23 Αὐγούστου 2017)

Ἱερώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,
Κύριε Βουλευτά,
Εὐγενεστάτη κ. Γεν. Πρόξενη τῆς Ἑλλάδος ἐν Σμύρνη,
Ἀγαπητοὶ Νεοαρτακῆνοί, εὐλογημένοι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί,
Πραγματοποιούμε καὶ ἐφέτος, κατὰ τὴν εὐσημον αὐτὴν ἡμέραν, κατὰ
τὴν ὁποίαν ἐπανηγύριζεν ἡ ἐδῶ σεβασμία Ἱερὰ Μονὴ τῆς Παναγίας Φανε-
ρωμένης, εὐλαβικὸν προσκύνημα εἰς τὸν ἅγιον τοῦτον χώρον, εἰς τὸν
ὁποῖον συνέρρεαν πλήθη πιστῶν πανταχόθεν τῆς εὐλογημένης αὐτῆς πε-
ριοχῆς. Πραγματοποιούμε προσκύνημα μαζὶ μὲ αὐτὰ τὰ πλήθη, τὰ σήμερον
ἀναπαύομενα "ἐν οὐρανίοις θαλάμοις διηνεκῶς", καὶ μὲ τοὺς ζῶντας ἀπο-
γόνους των, κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους τῆς παρακμῆς τῆς ὀρθοδόξου λα-
τρείας εἰς τοὺς καθηγιασμένους διὰ δακρύων, στεναγμῶν, πόνων,
κακουχιῶν ἀλλὰ καὶ θανάτου αἵματος τόπους τούτους, καὶ προσκυνούμεν
νοερῶς τὴν ὡς "ὄλβον θαύματος" ἐντεῦθεν κομισθεῖσαν καὶ φυλαττομένην
εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν μας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Φανα-
ρίῳ ἱερὰν Εἰκόνα τῆς Παναγίας Φανερωμένης, ψάλλοντες προθύμως ἐόρ-
τιον ᾠδὴν τῇ πανυμνήτῳ Θεοτόκῳ χαρμονικῶς καὶ παρακαλοῦντες:
"δυσώπει, Θεοτόκε, τοῦ οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς" ἀπὸ πάσης "ὄρατῆς καὶ ἀοράτου
ἐπιβουλῆς".

Προσκυνηταὶ εἰς τὸ Tepe Manastırı, εἰς τὸ Kirazlı Manastırı, ἐδῶ εἰς τὸ
Karıdağ, ἀναλογιζόμεθα τὴν περιπέτειαν τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τῆς Παναγίας
τῆς Φανερωμένης, ἡ ὁποία ἦλθεν εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὅπου ἰστάμεθα, ἀπὸ
κάποιαν παραλιακὴν Μονὴν τῆς Θεοτόκου, καλουμένην Σιγριανή, παρὰ τὸ
σημερινὸν παράλιον χωρίον Κουρσουμλί, κατεδαφισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Σταυ-
ροφόρων, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειψαν τὴν εἰκόνα εἰς ἔρημον τόπον. Ἡ εἰκὼν
ἐλθισμονήθη, διὰ τὴν εὐρεθῆ θυματουργικῶς ἐπάνω εἰς ἓνα αἰωνόβιον δέν-
δρον, τὴν 23ην Αὐγούστου τοῦ 1846, δηλαδή πρὶν ἀπὸ 171 χρόνια. Ἡ ἱστο-
ρικὴ μνήμη δὲν διασώζει τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, τὸ ὁποῖον εἶδε τὸ ὄραμα

και ανευρε την Εικόνα της Παναγίας, ή όποία από Σιγριανή ώνομάσθη και εΐναι Φανερωμένη. Εΐναι μαρτυρημένον, όμως, ότι ιδρύθη έδω Παρεκκλησιον Φανερωμένης, τó όποϊον εξειλίχθη εις την περίφημον αυτήν μέχρι τó ετος 1922 Μονήν της Φανερωμένης "μέ τά 100 δωμάτια". Και ή Εικών θαυματουργεί πάντοτε και εΐναι δια τούς άπείρους προσκυνητάς της φυλακτήριον άσυλον, δώρον τίμιον, αναφαίρετος πλοϋτος ιαμάτων της Κυζίκου, "ποταμός πεπληρωμένος τών χαρισμάτων του Πνεύματος". Τó τέλος της περιπετείας της Ίεράς Μονής εΐναι γνωστόν. Με μίαν χαρακτηριστικήν λεπτομέρειαν: Οί Κυζικηνοί πατέρες μας, κατά την μαρτυρίαν της Έλένης Καρατζά, έκκινούντες δια την μεγάλην περιπέτειαν της προσφυγιάς, έγκατέλειψαν έδω τά πάντα, ώρισμένα διασωζόμενα εις διαφόρους χώρους και μουσεΐα. Έσήκωσαν όμως εις τούς ώμους των μόνον την Εικόνα της Φανερωμένης και μετά όδοιπορίαν 17 ώρων την παρέδωκαν εις τó Πατριαρχείον μας, μαζί με τó άργυροϋν "υποκάμισόν" της, ανταπόδομα θαύματος πρòς την περιγκίπισσαν Τατιάναν Ποτίμκιν, κτίτορα της όμωνύμου Μονής εις τó Χάρκοβον Ουκρανίας.

Σήμερα συνοδεύομεν, άδελφοί, νοερώς τά έν οϋρανοΐς "καραβάνια" τών προσκυνητών της Ίεράς αυτής Εικόνας, και προσευχόμεθα εις τόν τόπον του θαύματος. Περιπετείας, βεβαίως, αντιμετωπίζουν οί άνθρωποι. Ήμεΐς ζώμεν και αντιμετωπίζομεν την περιπέτειαν του ένανθρωπήσαντος Κυρίου, ή όποία εΐναι περιπέτεια ζωής και σωτηρίας, αί όποΐα έφανερώθησαν εις τόν κόσμον δια της Κυρίας Θεοτόκου.

Συγχρόνως, όμως, κατά την σημερινήν Θείαν Λειτουργίαν, άκούομεν όλοι μας και μίαν φωνήν μυστικήν. Εΐναι ή φωνή της Θεοτόκου, ή όποία παίρνει την πτωχικήν "μας την μιλιά, και την υψώνει ως τά αστέρια", μέχρι τόν Θρόνον του Υίου Της, και Τόν παρακαλεί ικετευτικώς νά συγχωρή τας άμαρτίας μας, νά άπαλύνη τούς πόνους μας, νά έλαφρύνη τούς κόπους μας, νά άπαντᾷ εις τας δυσπιστίας και όλιγοπιστίας μας, νά εϋλογῇ την ζωήν μας.

Ή ιερά Εικών της Παναγίας της Φανερωμένης εΐναι τó «ένδοξο φλόμπουρό» μας, τó λάβαρό μας, τó μόνο πού μάς άπέμεινεν από τά έρείπια. Ήμεΐς, κατέχοντες αυτήν προστασίαν και σκέπην της ήμών ζωής, προσφέρουμε «μ' ένα μόνο ανασασμό» προσευχήν και ικεσίαν και αγάπην και στοργήν και θυσίαν αΐνέσεως και δοξολογίας. Και εκείνη, ή Φανερωμένη του Άρχαγγέλου, όπως την έγνώριζαν και την τιμούσαν οί Κυζικηνοί, γεμίζει την ζωήν μας με θεΐα και υπερκόσμια νοήματα, με άρρητα ρήματα και "θάματα": δρόσον της χάριτος, δάκρυα κατανύξεως και ιατρείαν ψυχών και σωμάτων.

Εις τόν έρειπωμένον αυτόν χῶρον, τó κατοικητήριον και τó σκήνωμα της Παναγίας της Φανερωμένης, τó κάλλος της φύσεως συμπλέκεται έρα-

στικῶς μὲ τὴν παρουσίαν τῆς Ἀειπαρθένου εἰς ἓνα θαῦμα, εἰς μίαν ἱερὰν μυσταγωγίαν: ὅτι ἐκ τῶν ἐρείπιων, ἐκ τῶν λίθων, ἐγείρει ὁ Θεὸς τέκνα τῷ Ἀβραάμ, τὰ ὅποια ἔρχονται νὰ προσφέρουν "θυσίαν λογικὴν, ἀναίμακτον" "θυσίαν ζωῆς", τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας, παρεστηκότων καὶ συλλειτουργούντων μαζί μας ἀγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων.

Ἡμεῖς δὲ οἱ νοσταλγοὶ, καὶ πολλάκις ἀπέλπιδες ἐκ τῶν τραυμάτων τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς προσκυνηταὶ, ὑποβαλλόμεθα εἰς ἔκστασιν, προσευχήν, θάμβος. Τί κι' ἂν εἶναι τὰ ποτὲ ἱερά μας ἐρείπια καὶ "σωριασμένες πέτρες"; ὅπως διερωτᾶτο καὶ ὁ Παπαδιαμάντης εἰς τὴν Σκιάθον, ἡμεῖς δὲ σήμερον εἰς τὴν Κύζικον; Δὲν εἶναι οὔτε ἐρείπια, οὔτε σωριασμένες πέτρες. Εἶναι ἡ «τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ», ἡ ὁποία μὲ τὴν ἀόρατον κραταίαν παρουσίαν τῆς τὰ ἀγιάζει. Καὶ μέσα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐρείπια δέχεται τοὺς στεναγμοὺς κάθε καρδιάς καὶ χαρίζει, ὡς ἀνταπόδωμα καὶ ὡς ἀντίδωρον, τὸ ἔλεος καὶ τὴν λύτρωσιν, τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν.

Οἱ πέτρες αὐτὲς καὶ τὰ "ντουβάρια", τὰ ὑπολείμματα, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἄψυχος ὕλη, ἀλλὰ ἔχουν φωνὴν καὶ λαλίαν, καὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ. Διηγοῦνται, καὶ διηγούμεθα καὶ ἡμεῖς, οἱ βιοῦντες τὸ ποικιλόμορφον θαῦμα, "τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος τῶν ἀρετῶν τοῦ Χριστοῦ".

Ἐχοντες τὴν βεβαιότητα αὐτὴν, πλησιάζει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τῆς «εὐσπλαχνίας τὴν ἄβυσσον» καὶ ἀποθέτει εἰς τὰς χεῖρας τῆς Θεοτόκου τὸ ἄγχος, τὴν ἀγωνίαν καὶ τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζομεν, τὰς δυσκολίας καὶ τὰ προβλήματα τῶν εὐθυνῶν μας καὶ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ καὶ Γένους, καὶ τῶν πανορθοδόξων, καὶ αἰσθανόμεθα τὴν στοργὴν καὶ τὴν τρυφερότητα τῆς σωστικῆς τῆς παρουσίας νὰ πλημμυρίξῃ τὰ καθ' ἡμᾶς πάντα:

«Σὲ ποιοὶ καλύβι ἀγνώριστο, σὲ ποιά καρδιά θλιμμένη
νὰ πέρασες τὴ νύχτα Σου, Κυρὰ Φανερωμένη;
Ποιοὶ μαραμένο λούλουδο ἢ χάρη Σου, Κυρούλα,
κρυφὰ κρυφὰ ν' ἀνάστησε, σὰν οὐρανοῦ δροσοῦλα;»

(Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου, «Φανερωμένη»).

Πράγματι, ἡ Χάρις τῆς Παναγίας Φανερωμένης, μυστικῶς, «σὰν οὐρανοῦ δροσοῦλα», πέφτει στὶς κουρασμένες ψυχές μας καὶ τὶς ζωογονεῖ, ἀνασταίνει τὴν ἐλπίδα διὰ τὸ μέλλον, διὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν πεπτωκυῶν σκηνῶν τῆς Ὁρθοδόξου παρουσίας καὶ λατρείας μας, εἰς τοὺς ἀπεράντους τούτους τόπους τῆς Μικρασίας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐσιώπησε τὸ κάλεσμα τῆς καμπάνας, ἐρειπώθηκαν τὰ ἱερά τῶν πατέρων μας, ἀπέθαναν ἢ κατέφυγαν

ἄλλου, εἰς ἄλλους καλλιτέρους τόπους, οἱ ἄνθρωποι μας. Ἡ ἐλπίς ὅμως οὐ καταισχύνει:

«Χαμογελᾷ ἡ ἀνατολὴ καὶ ροδοκοκκινίζει
ὀλίγο ὀλίγο ἡ καταχνιά, ποὺ τὰ βουνὰ στολίζει».

(Ἀριστοτέλους Βαλωρίτη, «Φανερωμένη»).

Ἐντὸς ὀλίγου, θὰ φύγουμε καὶ ἐμεῖς ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Φανερωμένης, ὅχι "μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα", ὅπως πρὸ αἰῶνος οἱ πατέρες μας. Θὰ φύγουμε διὰ νὰ ἐπανέλθουμε καὶ νὰ προσευχηθοῦμε δι' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ διὰ τοὺς πατέρας μας, καὶ διὰ τοὺς ὅπου γῆς Κυζικηνούς. Θὰ φύγουμε μὲ γαληνιώσαν τὴν ψυχὴν μας, μὲ τὰ προβλήματα μας νὰ φαίνωνται πλέον μικρά, καὶ θὰ συνεχίζουμε τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα μας μὲ μεγαλυτέραν αἰσιοδοξίαν καὶ θάρρος. Φεύγουμε μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ μεγάλη Μάννα μας, μᾶς συνοδεύει:

«Εκεῖνος ὅπου τοῦ Θεοῦ τὴ Μάνα συλλογᾶται
στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀρετῆς στὴ σκέπη Σου κοιμᾶται!
Ἄλλοι Σὲ κρᾶζουν ἔλεος, ἐλπίδα ὁ θλιμμένος,
βασίλισσα τῆς ἐκκλησιᾶς Σὲ κρᾶζει ἡ καμπάνα.
Ἐλεημοσύνη ὁ φτωχός, νερὸ ὁ διψασμένος,
μὰ ἡ δική μας ἡ καρδιά, Δέσποινα, αὐτὴ Σὲ κρᾶζει MANA».

(Ἀχιλλεὺς Παράσχος).

Εἰς αὐτὴν τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ, τὴν Ὑπέρμαχον Στρατηγὸν τοῦ Γένους μας, τὴν Μεγάλῃ Μάννῃ τῆς καρδιᾶς τῆς Μητρὸς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, ἀλλὰ καὶ τῆς καρδιᾶς "πάσης ψυχῆς Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων", εὐημερούσης καὶ "θλιβομένης καὶ καταπονουμένης καὶ ἐλέους Θεοῦ ἐπιδεομένης", εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Φανερωμένην, τὴν πάντοτε - καὶ εἰς τὰ ἐρείπια Της παροῦσαν καὶ πάντοτε προστατεύουσαν, καὶ εἰς τὴν μεσιτείαν Της παραδίδομεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, καὶ δεόμεθα καὶ Τὴν ἱκετεύομεν ὅλοι μαζί: Ὑπερένδοξε ἀειπάρθενε, ἀγνή Παρθένε Θεοτόκε, προσάγαγε τὴν ἡμετέραν προσευχὴν τῷ Υἱῷ Σου καὶ Θεῷ ἡμῶν καὶ αἰτησαι ἵνα παράσχη εἰρήνην τῷ κόσμῳ, γαλήνην καὶ εὐημερίαν πᾶσιν ἀνθρώποις, φανερώσῃ δὲ ἡμῖν τὸ ἅγιον Θέλημά Του, καὶ σῶσῃ διὰ Σοῦ τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὅτι ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ καὶ διὰ Σοῦ μεθ' ἡμῶν. Ἀμήν.

*Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης
ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος
ἐν Ἀρτάκη Κυζίκου*

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος,
Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

**ΕΠΙΣΗΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

Τιμητικάί Συνοδικαί Έκδηλώσεις
έν Ήρακλείω,
διά τήν συμπλήρωσιν δέκα ἐτῶν
Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης
κ.κ. Εἰρηναίου.

23 Αὐγούστου 2017,
Ἱ. Ν. Ἀγίου Πέτρου Μπεντενάκι

Δελτίον Τύπου Ἐκδηλώσεως εἰς Ἡράκλειον

Μέ ιδιαίτερη χαρά, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀνακοινώνει, ὅτι, μέ ὁμόφωνη Ἀπόφαση Αὐτῆς, θά ἑορτασθεῖ ἡ ἐπέτειος τῆς συμπλήρωσης δέκα ἐτῶν (2006-2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ **Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.**

Συγκεκριμένα, στό Ἡράκλειο, ἔχει ὀρισθεῖ ὡς ἡμέρα τιμῆς πρός τόν Σεπτό Πρωθιεράρχη τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἡ **Τετάρτη, 23^η Αὐγούστου 2017, ἡμέρα τῆς ὀνομαστικῆς Του ἑορτῆς.** Στά Χανιά ἡ ἀνάλογη Τιμητική Συνοδική Ἐκδήλωση θά πραγματοποιηθεῖ τήν Κυριακή, 24 Σεπτεμβρίου 2017 καί θά ἀνακοινωθοῦν λεπτομέρειες προσεχῶς.

Τό πρωῒ της 23^{ης} Αὐγούστου 2017 θά τελεσθεῖ **Συνοδική Θεία Λειτουργία**, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἀγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, γιά τήν ὀνομαστική ἑορτή τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου.

Στίς 7.30 τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, θά πραγματοποιηθεῖ **Τιμητική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση**, στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Πέτρου Μπεντενάκι, στήν παραλιακή Λεωφόρο τοῦ Ἡρακλείου, ἡ ὁποία θά περιλαμβάνει Βυζαντινούς ὕμνους, τραγούδια, φωτογραφικό ὕλικό καί ὁμιλητικές ἀναφορές στήν Ἀρχιεπισκοπική Διακονία καί τήν δεκαετῇ πορεία τοῦ Τιμωμένου Πρωθιεράρχου.

Στούς ἐπετειακοὺς αὐτοὺς ἑορτασμοὺς τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό μας Πατριάρχη κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ, θά ἐκπροσωπήσει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος προσκαλεῖ ὅλους τόν Ἱερό Κλῆρο, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες, τούς ἐντιμ. Ἄρχοντες καί τόν εὐσεβῆ Λαό τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, νά ἀποδώσουμε ὅλοι μαζί τήν πρέπουσα τιμή καί εὐχαριστία πρός τόν Τιμώμενο Πρωθιεράρχη καί Σεπτό Πρόεδρο τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ὁ Ὅποιος ἀφοσιωμένα καί ὑποδειγματικά ἀναλίσκεται καθημερινῶς γιά τό καλό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καί τῶν εὐλογημένων ἀνθρώπων Τῆς.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Συνοδικόν Ἐγκύκλιον Σημείωμα

**Πρός τόν Ἱερό Κλήρο, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες
καί τόν εὐσεβῆ Λαό τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης**

Μέ ιδιαίτερη χαρά, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σᾶς ἀνακοινώνει, ὅτι, μέ ὁμόφωνη Ἀπόφαση Αὐτῆς, θά ἐορτασθεῖ ἡ ἐπέτειος τῆς συμπλήρωσης δέκα ἐτῶν (2006-2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ **Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.**

Συγκεκριμένα, στό Ἱράκλειο, ἔχει ὀρισθεῖ ὡς ἡμέρα τιμῆς πρός τόν Σεπτό Πρωθιεράρχη τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἡ **Τετάρτη, 23^η Αὐγούστου 2017, ἡμέρα τῆς ὀνομαστικῆς Του ἐορτῆς.**

Τό πρωῒ τῆς ἡμέρας αὐτῆς, θά τελεσθεῖ **Συνοδική Θεία Λειτουργία**, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου. Ἐκεῖ θά δοθεῖ σέ ὅλους ἡ εὐκαιρία «κύκλῳ τῆς Ἁγίας Τραπεζῆς», νά ἐνώσουμε τίς προσευχές μας γιά τήν υἰεΐα καί τόν πολυχρονισμό τοῦ Πρώτου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Στίς 7.30 τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, θά πραγματοποιηθεῖ **Τιμητική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση**, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Πέτρου Μπεντενάκι, στήν παρالياκή Λεωφόρο τοῦ Ἡρακλείου, ἡ ὁποία θά περιλαμβάνει Βυζαντινούς ὕμνους, τραγούδια, φωτογραφικό ὕλικό καί ὁμιλητικές ἀναφορές στήν Ἀρχιεπισκοπική Διακονία καί τήν δεκαετῇ πορεία τοῦ Τιμωμένου Πρωθιεράρχου.

Στή Συνοδική Θεία Λειτουργία καί τήν ἀπογευματινὴ Τιμητικὴ Ἐκδήλωση, στίς 23 Αὐγούστου 2017, σᾶς προσκαλοῦμε νά λάβετε μέρος, ἀποδίδοντας τήν ὀφειλόμενη τιμὴ ἀξίως καί δικαίως, στόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, ὁ ὁποῖος ἀναλίσκεται ἀνύστακτα καί μέ ὑποδειγματικό ζῆλο, ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης καί ἐν γένει ὑπὲρ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἀπὸ τῆς εὐθυνοφόρου καί ὑψηλῆς θέσεως τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Αὐτῆς. Στούς ἐπετειακοὺς αὐτοὺς ἐορτασμοὺς τὴν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ, θά ἐκπροσωπήσει ὁ **Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος.**

Σᾶς ἀναμένουμε ὅλους μέ πολλή χαρά καί σᾶς εὐχόμαστε πλούσια τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, στή ζωὴ καί τὰ καλὰ σας ἔργα, μέ τίς ἀνύστακτες πρεσβεΐες τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Χρονικόν Τιμητικῆς Ἑπετειακῆς Ἑκδηλώσεως

Σεμνοπρεπῶς καί ἱεροπρεπῶς, ἐορτάσθηκε ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατόπιν ὁμοφώνου Ἀποφάσεώς Της, ἡ ἐπέτειος τῆς συμπληρώσεως δέκα ἐτῶν (2006 – 2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ **Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.**

Συγκεκριμένα, τό πρωῒ τῆς Τετάρτης, 23^{ης} Αὐγούστου 2017, ἡμέρα τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Σεβασμιωτάτου Πρωθιεράρχου, τελέσθηκε Συνοδική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἀγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, στήν ὁποία μετεῖχε καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, Ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Πρό τῆς ἀπολύσεως τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος ὁμίλησε σχετικῶς ἀναγνώσας καί κατάλληλον τῇ περιστάσει Πατριαρχικόν Γράμμα, τό ὁποῖον καί ἐπέδωκε εἰς τόν Τιμώμενον Πρωθιεράρχην τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Εἰς τό ὡς εἴρηται Σεπτόν Πατριαρχικόν Γράμμα, ὁ Παναγιώτατος, μεταξύ ἄλλων, ἀνέφερεν: *“Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ εἰρηνωνύμου Πρωθιεράρχου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας τιμῶμεν τόν ἀνεξίκακον καί φιλόκαλον, τόν φιλόστοργον καί εἰρηνοποιόν Ἱεράρχην, διά τόν ὁποῖον ἰσχύουν ἐπακριβῶς οἱ λόγοι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Τούτους προσφέρομεν σήμερον ὑμῖν ἐκ καρδίας, προσφιλέστατε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ, ἅγιε Κρήτης, ὡς εὐχήν: εἴθε νά συνεχίσῃτε ἐπὶ χρόνους πολλούς καί ἐν ἀκμῇ ὑγείας νά εἴσθε «ἔρεισμα πατρίδος, Ἐκκλησιῶν κόσμος, στῦλος καί ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας, στερέωμα τῆς εἰς Χριστόν πίστεως, οἰκείοις ἀσφάλεια (P.G. 32, 305^A)”.*

Ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης προσεφώνησε ὁ, ἐπίσης ἐορτάζων τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτης Λάμπης, Συβρίτου καί Σφακίων κ. Εἰρηναῖος, ἀναφερθεῖς μετὰ θερμῶν λόγων εἰς τόν Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ἐμφανῶς συγκινημένος, ἐξέφρασε ἐγκάρδιες εὐχαριστίες γιά ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τιμῆς πρός τό Πρόσωπό Του καί ἀνέφερε χαρακτηριστικά ὅτι ἐπιτελεῖ μόνον τό χρέος τῆς ἀποστολῆς του, μέ ποιμαντική ἀγωνία καί μέριμνα, ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀναφερθεῖς μετ’ εὐγνωμοσύνης εἰς τό Πάνσεπτο Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τόν Σεπτό Προκαθήμενο Αὐτοῦ, τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες, τόν Ἱερό Κλῆρο καί ὅλους ὅσοι προσῆλθαν, ἐγγύς καί μακράν, διά νά εὐχηθοῦν καταλλήλως.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος

Τό απόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας, πραγματοποιήθηκε, μέ μεγάλη ἐπιτυχία καί πάνδημη συμμετοχή, Τιμητική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση, στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Πέτρου Μπεντενάκι, στήν παραλιακή Λεωφόρο τοῦ Ἡρακλείου. Στήν ἐκδήλωση παρουσιάσθηκε πρόγραμμα Βυζαντινῶν ὕμνων ἀπό τόν καταξιωμένο καί ἄρτιο Χορό Ψαλτῶν, «Οἱ Κρήτες Μαῖστορες», καθώς καί σχετικά τραγούδια ἀπό τήν Παιδική - Νεανική Χορωδία τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Ἡρακλείου. Κεντρικός ὁμιλητής ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἦταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε μέ λόγο γλαφυρό στήν Ἀρχιεπισκοπική Δεκαετία τοῦ Πρώτου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Ἐπίσης, ἔγινε ἡ προβολή ταινίας ἀπό τούς Ἀρχιεπισκοπικούς βηματισμούς τῆς ἐορταζομένης δεκαετίας καί παρουσιάσθηκε Ἐκθεση φωτογραφικοῦ ὕλικου. Τήν Ἐκδήλωση κατέκλεισε ἡ εὐφήμως γνωστή οἰκογένεια Ζαϊμάκη, μέ τήν μουσική ἀπόδοση τῆς Κυριακῆς προσευχῆς.

Στήν Ἐπετειακή αὐτή Ἐκδήλωση τόν χαιρετισμό τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου μετέφερε ὁ Ἐκπρόσωπος Αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, ἐνῶ τίς συγχαρητήριες προσ-

ρήσεις τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου, τοῦ Κρητός, ἐκόμισεν ὁ Ἐκπρόσωπος Αὐτοῦ, Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος.

Καταληκτικῶς ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ἐξέφρασε τήν εὐγνωμοσύνην Αὐτοῦ πρὸς ὅλους τοὺς μετέχοντας εὐχηθεῖς ὁ Παντοκράτωρ Κύριος νά χαρίζει εἰς τόν καθένα ἀταλάντευτη πορεία εἰς τήν ἀποστολή καί τό χρέος του.

Στή Συνοδική Θεία Λειτουργία καί τήν Ἐπετειακή Τιμητική Ἐκδήλωση ἔλαβαν μέρος οἱ κ.κ. Σωκράτης Βαρδάκης καί Ἐμμανουήλ Θραψανιώτης, Βουλευτής, ὁ κ. Σταῦρος Ἀρναουτάκης, Περιφερειάρχης Κρήτης, ὁ κ. Βασίλειος Λαμπρινός, Δήμαρχος Ἡρακλείου, ὁ κ. Ἰωάννης Μαστοράκης, Δήμαρχος Χερσονήσου, ὁ κ. Κων. Μαμουλάκης, Δήμαρχος Μαλεβιζίου, Ἀντιπεριφερειάρχες, Ἀντιδήμαρχοι, ὁ Ταξίαρχος Γρηγόριος Κοκολάκης, Διοικητής 5^{ης} Μερarchίας Κρητῶν, ὁ Ταξίαρχος Κων. Λαγουδάκης, Γεν. Ἀστυνομικός Διευθυντής Κρήτης, ὁ Ταξίαρχος Ἰωσήφ Κανακουσάκης, Ἀστυνομικός Διευθυντής Ἡρακλείου, ὁ κ. Γεώργιος Ἀλεξανδράκης, Περιφερειακός τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος, ὁ Πλοίαρχος κ. Εὐθύμιος Δουβῆς, Λιμενάρχης Ἡρακλείου, ὁ ἔλλογ. κ. Εὐάγγελος Καπετανάκης, Πρόεδρος τοῦ ΑΤΕΙ Κρήτης, ἐκπρόσωποι τῆς Πρυτανείας τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης, τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, Ἀρχοντες τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κληρικοὶ καί Μοναστικές Ἀδελφότητες ἀπὸ ὅλη τή Μεγαλόνησο Κρήτη καί πλῆθος πιστῶν.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐχαριστεῖ ὅλους ὅσοι προσῆλθαν, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τό κάλεσμά Της καί ἐξέφρασαν μέ κάθε τρόπο τήν ἐποφειλομένη τιμή καί εὐχαριστία, ὡς καί τόν προσήκοντα σεβασμό, πρὸς τόν Τιμώμενο Πρωθυεράρχη καί Σεπτό Πρόεδρο τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Πρόσκλησις - Πρόγραμμα

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Συνοδική Θεία Λειτουργία καί
Επετειακή Τιμητική Έκδήλωσις

ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς
εὐκλεοῦς Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας
τοῦ Σεβ. Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Τετάρτη, 23 Αὐγούστου 2017

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Μετ' ιδιαιτέρας τιμῆς καί χαρᾶς προαγόμεθα,
ἵνα προσκαλέσωμεν ὑμᾶς
εἰς τήν Συνοδικήν Θείαν Λειτουργίαν
καί τήν Ἐπετειακὴν Τιμητικὴν Ἐκδήλωσιν,
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς εὐκλεοῦς Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας
(2006-2016)
τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
αἱ ὁποῖαι θά λάβουν χώραν,
τὴν Τετάρτην, 23ην Αὐγούστου 2017,
συμφώνως τῷ συνημμένῳ Προγράμματι.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ώρα 8.30 π.μ.:
Συνοδική Θεία Λειτουργία
Ίερός Μητροπολιτικός Ναός
Αγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου.

ώρα 7.30 μ.μ.:
Ἑπετειακή Τιμητική Ἐκδήλωση
Ίερός Ναός Αγίου Πέτρου, Μπεντενάκι
(παραλιακή λεωφόρος, Ἡράκλειον).

Ἡ παρουσία καί συμμετοχή ὑμῶν
θά ἀποτελέσῃ χαράν
διά τήν Ίεράν Ἐπαρχιακήν Σύνοδον
τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
καί τόν Τιμώμενον Πρωθιεράρχην
καί Πρόεδρον Αὐτῆς.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Διά τήν Συνοδικήν Ἐπιτροπήν

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κισάμου καί Σελίνου
Ἀμφιλόχιος

St-Minas

60. - CANDIA-GRETE

St-Minas

Mre Ida

Προσφωνήσις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Σεβαστείας κ. Δημητρίου ἐκ Προσώπου
τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου
πρὸς τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εἰρηνάιον,
πρὸ τῆς ἀναγνώσεως
τοῦ Σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Μηνύματος

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Εἰρηνάιε,
Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί καὶ συλλειτουργοὶ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἅγιοι πατέρες, Ἐξοχώτατοι ἄρχοντες τῆς Νήσου καὶ εὐλογημένοι πιστοί,

Εὐρίσκομαι πλησίον σας πλήρης αἰσθημάτων ἀγάπης ἐν Κυρίῳ, σεβασμοῦ καὶ τιμῆς, προκειμένου, ἐκ προσώπου τῆς Μητρός μας Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Παναγιωτάτου Προκαθημένου αὐτῆς, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Βαρθολομαίου, νά μεταφέρω εἰς τήν Σεβασμιότητά σας, τήν περί ὑμᾶς σεβασμία Ἱεραρχία, τόν προσφιλεῖ ἱερό κληρο καὶ τόν ἡγαπημένο λαό τῆς ἡρωϊκῆς μεγαλονήσου Κρήτης τήν ἐν Κυρίῳ ἐγκαύχουσιν αὐτῶν, ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς δεκαετηρίδος σας ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης.

Τήν δεκαετία τῆς Ἀρχιεπισκοπείας σας δικαίως ἠθέλησε νά τιμήσῃ ἑορταστικῶς ἡ σεβασμία Ἱεραρχία τῆς Νήσου, συνεπινευούσης καὶ τῆς συνειδήσεως τοῦ πληρώματος, παρά τήν πρὸς τοῦτο ἐπιφύλαξιν σας, τήν ἐκ τῆς ἐγνωσμένης αὐθεντικῆς σας σεμνότητος.

Εἴθισται ὅμως, Σεβασμιώτατε Γέροντα, ἐκ παλαιοῦ νά τελῶνται ἑορταὶ πρὸς διαιώνισιν τῆς μνήμης διαφόρων συμβεβηκότων. Ταπεινῶς δέ φρονῶ, ὅτι τοῦτο περισσότερο ἐπιβάλλεται κατὰ τήν ἄτυχη ἐποχή μας, ἡ ὁποία ὁλοέν καὶ παροπλίζεται πνευματικῶς ἀπὸ τόν περιρρέοντα σχετικισμό ἀξιῶν καὶ παραδόσεων.

Ἐν προκειμένῳ, λοιπόν, τό ζητούμενο ἐκκλησιαστικῶς εἶναι νά διαιωνισθῇ ἡ μνήμη τῆς παγκοίνως ἀναγνωριζομένης καὶ τιμωμένης φιλαρέτου ζωῆς καὶ εὐφήμου θυσιαστικῆς καὶ ἐξαιρετικῶς ἀποδοτικῆς Ἱερατικῆς καὶ Ἀρχιερατικῆς διαδρομῆς σας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

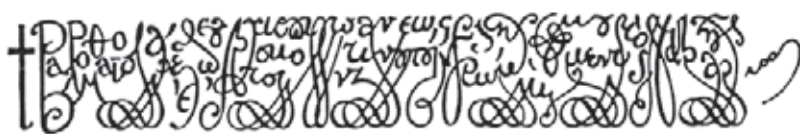
Ἐπιτρέψατέ μου, λοιπόν, μετὰ τῆς προσηκούσης ἱεράς συγκινήσεως νά ἀναγνώσω εἰς ἐπήκοον τό σεπτόν πρὸς ὑμᾶς συγχαρητήριον Μήνυμα τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου:

φωτ. Παυσεμίλης

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος,
Ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου,
ἀναγινώσκων τό Σεπτόν Πατριαρχικόν Γράμμα*

**Σεπτόν Γράμμα τῆς Α.Θ.Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου**

Ἐρωτάτε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης, ὑπέρτιμε καί ἑξαρχε Εὐρώπης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφε καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος κύριε Εἰρηναῖε, χάρις εἴη τῇ ὑμέτερᾳ Ἐρότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Ὁ ἀείμνηστος κληρικὸς καὶ πολυγραφώτατος συγγραφεὺς Βιργκίλ Γκεοργκίου εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ «Ὁ Θεὸς στὸ Παρίσι» ἐξυφαίνει ὕμνον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου ἔναντι κάθε εἰδους ὀλοκληρωτισμοῦ, διὰ τοῦ συγκλονιστικοῦ παραδείγματος τοῦ ἐν αὐτῷ μυθιστορηματικοῦ ἥρωος Ἐπισκόπου Θεοδότου, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου καθίσταται ψηλαφητὴ ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ Του ἐν Παρίσις. Ἀναλόγως καὶ ὁ κορυφαῖος λογοτέχνης Βίκτωρ Οὐγκώ εἰς τὸ ἔργον του «Οἱ Ἀθλιοὶ» συγκινεῖ μὲ τὴν μορφήν τοῦ ἀμνησικάκου καὶ εὐσπλαγχνικοῦ Ἐπισκόπου Μυριήλ.

Ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡ ἡμετέρα Μετριοτής προσωπικῶς, εὐχαρίστως καὶ ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας συμμετέχοντες διὰ τοῦ εκπροσώπου ἡμῶν Ἐρωτάτου Μητροπολίτου Σεβαστείας καὶ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κυρίου Δημητρίου εἰς τὰς ὀργανουμένας ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς δεκαετοῦς Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Ἐρότητος, ἀνέθεμεν τῷ μνημονευθέντι Ἱεράρχῃ ὅπως μεταφέρει ὑμῖν τὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν καὶ τὸ Μήνυμα τοῦτο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Θὰ ἐχρειάζοντο ἀσφαλῶς συγγραφεῖς ἀντιστοίχου διαμετρήματος καὶ βεληνεκοὺς διὰ νὰ μαρτυρήσουν, ὄχι πλέον ὡς μυθιστορηματικὴν γραφήν, ἀλλὰ ὡς γεγονός, τὸν κατὰλληλον ὕμνον διὰ τὴν ὑμετέραν προσφιλῆ Ἐρότητα, τιμῶντατε ἀδελφε ἅγιε Κρήτης, εἰς "ἀνοικτὸν βιβλίον" ἐνδεχομένως ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Θεὸς ἐν Κρήτῃ»· ἕνα ὕμνον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ Εἰρηναίου, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας του, μάλιστα ἀπὸ τοῦ πρώτου Θρόνου τῆς ἐν Κρήτῃ πολυτιμῆτου κληρουχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προσέφερεν ἀφειδῶς αὐτὴν ταύτην τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν του, ὡς θυσίαν καὶ ὀλοκαύτωμα ἱερόν, ἵνα ἀνθήσῃ ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐτῷ ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας πιστῶν. Ἀλλωστε, κατὰ τὸν Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, «τὸ θεμελιῶδες καθήκον κάθε πνευματικοῦ ἡγέτου εἶναι νὰ παραβλέπῃ παντοῦ καὶ πάντοτε τὸ ἰδικόν του συμφέρον χάριν τοῦ συμφέροντος τῶν ἄλλων».

Εἴτε ἀρχικῶς ὡς φοιτητῆς εἰς τὴν Ἱερὰν τροφὸν ἡμῶν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, ἐκεῖ εἰς τὸν Λόφον τῆς ἐλπίδος, εἴτε ὡς μεταπτυχιακὸς ὑπότροφος καὶ ἐν συνεχείᾳ Ἐφημέριος ἐν Ἀγγλίᾳ, εἴτε ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου καὶ Σχολάρχης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρήτης, εἴτε ἀργότερον ὡς Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ Αποκορώνου, εἴτε πλέον ἄνω τῆς δεκαετίας· ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, παραμένετε σταθερῶς ὁ γνήσιος, ὁ αὐθεντικὸς καὶ ὁ χαρίεις φίλος τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου καθίσταται

ἀπτή ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ Του ἐν τῷ κέντρῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀγιολόγου Κρήτης.

Ὁ εἰρημένος Βιργίλιος Γκεοργκίου ἀναφέρει εἰς ἕτερον περίφημον ἔργον του ἓνα καταπληκτικὸν ὅρισμόν τῆς ἱερωσύνης: «Ὁ ἱερεὺς δὲν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἡ θυσία ἐνὸς ἀνθρώπου, ποὺ προστίθεται στὴ θυσία τοῦ Θεοῦ. Κι' αὐτὸ εἶναι ἡ ἱερωσύνη». Καὶ συνεχίζει: «Εἶναι κανεὶς ἱερεὺς μόνιμα. Χωρὶς διακοπή. Χωρὶς ἀνάπαυλα. Μέρα καὶ νύχτα». Ἄν διερωτᾶται τις, ποῦ ἡμπορεῖ νὰ ἴδῃ τὸν ὅρισμόν τοῦτον προσωποποιημένον καὶ ἐφηρμοσμένον, δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀναζητήσῃ τὸν Ἱερώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Εἰρηναῖον, εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ εἰς τὰς Ἱερὰς Μονὰς, ὅπου ἀνελλιπῶς λειτουργεῖ, εἰς τὸ ἀπέριτον κελλίον ἢ εἰς τὸ γραφεῖον του καὶ ἐκτὸς αὐτῶν, μετὰ τῶν ἀνθρώπων, παντοῦ ὅπου παλαίουν τιμῶς τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα, πάντοτε παρῶν καὶ συμμετέχων εἰς τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας των. Καὶ ταῦτα πάντα ἀπλῶς καὶ ἀθορύβως, σεβαστικῶς καὶ κατανυκτικῶς, ὡς ἀρμόζει εἰς πάντα ἄνθρωπον συσταυρούμενον τῷ Χριστῷ.

Δὲν ὑπάρχει ἴσως πλέον ἀμήχανος στιγμή ἀπὸ ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κρυφίως, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, ἐργαζόμενος, ἀναγκάζεται νὰ προβάλληται καὶ νὰ τιμᾶται, ἔστω καὶ ἂν ἡ τιμὴ αὕτη προσφέρηται ὀλοψύχως ὑπὸ τοῦ τιμητοῦ τῶν ἀξίων Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος δὲν ἔχει ἀνάγκην τῶν λόγων αὐτῶν. «Ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ» ὁμῶς ἐκφέρομεν διὰ στόματος τοῦ Ἱερωτάτου ἐκπροσώπου ἡμῶν, λόγον ἀγαθόν, ὥστε ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ μὴ χρειασθῇ νὰ βοήσουν αἱ πέτραι καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ δοξασθῇ τὸ Ὄνομα τῆς Παναγίας Τριάδος, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν πληροφορηθοῦν, πλὴν τῶν εἰδῶτων, καὶ οἱ ἀγνοοῦντες τὰ καλὰ ἔργα Εἰρηναίου τοῦ Ἀθανασιάδου.

Ὁ ἐκ προσώπου τῆς ἡμετέρας Μετριοτήτος παρῶν εἰς τὸν ἑορτασμόν τοῦτον, μεταφέρει ὑμῖν τὴν ἐν Κυρίῳ καύχησιν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, διότι ἀνήκετε εἰς τὴν χορείαν τῶν πολιῶν καὶ πεπνυμένων Ἱεραρχῶν τοῦ Θρόνου. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ εἰρηωνύμου Πρωθιεράρχου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας τιμῶμεν τὸν ἀνεξίκακον καὶ φιλόκαλον, τὸν φιλόστοργον καὶ εἰρηνοποιὸν Ἱεράρχην, διὰ τὸν ὁποῖον ἰσχύουν ἐπακριβῶς οἱ λόγοι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Τούτους προσφέρομεν σήμερον ὑμῖν ἐκ καρδίας, προσφιλέστατε ἀδελφεὲ καὶ συλλειτουργεῖ ἅγιε Κρήτης, ὡς εὐχὴν: εἴθε νὰ συνεχίσῃτε ἐπὶ χρόνους πολλοὺς καὶ ἐν ἀκμῇ ὑγιείας νὰ εἰσθε «ἔρεισμα πατρίδος, Ἐκκλησιῶν κόσμος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας, στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, οἰκείους ἀσφάλεια» (P.G. 32, 305A).

Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ Χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ Ἔλεος εἶψαν μετὰ τῆς ἡμετέρας φίλης Ἱερότητας, μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν σεβασμίας Ἱεραρχίας, τοῦ εὐαγοῦς κλήρου καὶ τοῦ φιλοτίμου λαοῦ τῆς Κρήτης καὶ μετὰ πάντων τῶν ἑορταζόντων τὴν ἐπέτειον ταύτην.

βίζ' Αὐγούστου ι'
Ἐκ τῆς ἀγαπῆς ἐν χειρὶ ἀδελφῶν β.

Λόγος
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Λάμπης, Κυθρίτου καὶ Κυθακίων κ. Εἰρηναίου,
ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν Συνοδικὴν
Θείαν Λειτουργίαν τῆς 23ης Αὐγούστου 2017

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Σεβαστείας, Εὐλογημένε Ἐκπρόσωπε τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μας κ.κ. Βαρθολομαίου, κ. Δημήτριε,

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης καὶ Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης κ. Εἰρηναῖε,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατε Ἀρχιερεῖς,

Ἀγαπητοὶ Ἀδελφοὶ καὶ Συλλειτουργοί,

Ἐντιμότες Ἀρχόντες καὶ ἑκπρόσωποι Ἀρχῶν καὶ Φορέων τοῦ Τόπου καὶ τῆς Κρήτης,

Εὐσεβεῖς πιστοὶ καὶ ἀγαπητὰ παιδιά τῆς Ἐκκλησίας.

Δοξάζομε καὶ εὐχαριστοῦμε τὸ Ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, πού μᾶς ἀξίωσε σήμερα, ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς ἐν τῷ Οὐρανῷ Μεταστάσεως Αὐτῆς καὶ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἱερομάρτυρος Εἰρηναίου, Ἐπισκόπου Λουγδούνων, νὰ συνυπάρχομε ὡς συλλειτουργοῦντες καὶ συμ-προσευχόμενοι στὸν Πανίερο τοῦτο Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, προκειμένου νὰ ἀποδώσομε τιμὴ στό σεπτὸ Πρόσωπο τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εὐκλεοῦς δεκαετίας ποιμαντορίας καὶ διακονίας ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς Αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης.

Ὑπακούοντας στὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας, προκειμένου νὰ ὁμιλήσομε σήμερα ἐμεῖς γιὰ τὸ Σεπτὸ Πρόσωπο τοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀνελάβαμε τὴν εὐθύνη αὐτὴ μὲ διπλά ἀλλὰ ἀντίθετα συναισθήματα. Τὸ πρῶτο ὅτι, μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης καρδίας πράττομε τοῦτο, τὸ δεύτερο δὲ γιατί γνωρίζομε ὅτι προσκρούομε στὴν ἀληθινή, κατὰ Χριστόν, ταπείνωση καὶ ἀπλότητα ζωῆς τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου, ὁ ὁποῖος ἐξ ἀρχῆς εἶχε ἀντιρρήσεις γιὰ ὅσα γίνονται σήμερα πρὸς τὴν Σεβασμιότητά του.

Προτιμώντας λοιπὸν τὴ μέση ὁδὸ, θὰ ὁμιλήσομε ἀπλά, ἀληθινὰ καὶ σύντομα γιὰ τὸ Πρόσωπό του ὥστε, μὲ τὸν τρόπο αὐτό, νὰ σεβαστοῦμε καὶ τὸ

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λάμπης, Συβρίτου καὶ Σφακίων κ. Εἰρηναῖος,
ὁμιλῶν κατὰ τὴν Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν*

Πρόσωπό του καὶ τὴν Ἐπέτειο αὐτὴ μαζὶ μὲ τὴν ἑορτὴ τῶν ὀνομαστηρίων του.

Ὁ Σεβασμιώτατος Πρωθιεράρχης μας κ. Εἰρηναῖος ἀναδείχθηκε Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας μὲ ἀπόφαση τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τὴν 31η Αὐγούστου 2006 καὶ ἡ ἐνθρόνισή του στὸ Θρόνο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, ἐγένε τὴν 24η Σεπτεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους.

Ἀπὸ τότε καὶ μέχρι σήμερα ἀνεδείχθησαν ὅλες οἱ μεγάλες ἀρετες καὶ οἱ ἀξίες πού συγκροτοῦν τὴν Προσωπικότητά του ὡς Ἀνθρώπου, ὡς Χριστιανοῦ, ὡς Ἱεράρχου καὶ Διδασκάλου τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως καὶ Ἀληθείας. Ἀπὸ τότε καὶ μέχρι σήμερα, τὸ Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μας καὶ ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Περιφέρειας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης ἐγνώρισαν τὸν συνετὸ Ἱεράρχη, τὸν ἀκάματο ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ σοφὸ πηδαλιούχο τοῦ Ἱεροῦ Σκάφους τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ζηλωτὴ (στὴν οὐσία καὶ ὄχι στὶς ἀκρότητες) τῶν πατερικῶν παραδόσεων, τὸ γαλήνιο Λειτουργό τῶν Θεῶν Μυστηρίων, τὸν λάτρη τῆς καθημερινῆς προσευχῆς, τὸν ἀκαταπόνητο ἀγωνιστὴ κατὰ τῶν αἱρέσεων καὶ τῆς κακοδοξίας,

τόν πρᾶο καί σοφό Πνευματικό στό Μυστήριο τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, πού γνωρίζει ἐπαρκῶς νά διαχειρίζεται τήν Οἰκονομία τῆς Ἐκκλησίας, ἀποβλέποντας μόνο στή σωτηρία τῆς Ψυχῆς.

Ἡ Δεκαετής Προεδρία Αὐτοῦ εἰς τήν Ἱερά Σύνοδό μας, ἐγκαινίασε μιά νέα Συνοδική Ἐποχή στό Θεσμό τῆς Συνόδου μας καί κατ' ἐπέκταση στήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης. Ἡ σοβαρή Ὁρθόδοξη Σκέψη τοῦ Νέου Ἀρχιεπισκόπου μας, ἡ ὑπεύθυνη καί σταθερή ἐκκλησιολογική τοποθέτηση στό Θεσμό τῆς Ἐκκλησίας, ἡ χωρίς ὅρους ὑπακοή καί πειθαρχία σ' Αὐτή, ἡ ἀπροσμέτρητη καί σταθερή ἐπιμονή του στήν ἐνότητα τῆς Συνόδου, ἡ ὄντως ἱερή ὑπομονή του στή διεκπαιρέωση καί λύση τυχόν δυσκόλων προβλημάτων καί θεμάτων, ἡ ἀκατάβλητη διάκριση καί ἡ ἀνεξάντλητη ἀγάπη γιά τόν Ἄνθρωπο εἶναι μερικές ἀξίες, ἀπό τό μεγάλο πλῆθος πού ὑπάρχουν. Ὅλος αὐτός ὁ θησαυρός, ἐμποτιζόμενος καί ἐνισχυόμενος ἀκατάπαυστα ἀπό τή συνεχή Λειτουργική Πράξη, ἀπό τήν πολλή προσευχή, ἀπό τή βαθειά πίστη καί ἀπό τήν ἀληθινή χριστοκεντρική ταπείνωση, διαμόρφωνε καθημερινά καί μέ ἐπιτυχία τήν Κληρική Προσωπικότητά Του, ὡς Ἱεράρχου καί Ποιμενάρχου τῆς Τοπικῆς Του Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ἰδιαίτερως ὡς Προέδρου τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας.

Πάντοτε ἤρεμος συζητητής μέ τούς Ἀδελφούς Του Ἱεράρχες, χάριζε σ' ὅλους μας τή δυνατότητα τῆς ἀδελφικῆς συνύπαρξης καί γόνιμης συνεργασίας, δεδομένα, πού ἔδωσαν τή δυνατότητα στήν Ἱερά Σύνοδό μας νά ἀσχολεῖται ὄχι μόνο μέ θέματα Ἐκκλησιαστικά, ἀλλά καί μέ προβλήματα καί θέματα τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ, μέ τήν παιδεία καί τον πολιτισμό καί μέ τήν παντοειδή ἀνάπτυξη καί πρόοδο στό Νησί μας.

Εἶχε τήν εὐλογία τοῦ Οὐρανοῦ μαζί μέ ὅλους τούς Συνοδικούς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἱ. Συνόδου μας, νά παραμείνει ἀταλάντευτη καί σταθερά ἡ ἀναφορά καί ἡ ἀφοσίωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης πρὸς τήν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία καί τόν Προκαθήμενο Αὐτῆς, τόν Σεπτό Οἰκουμενικό μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο.

Ὡσαύτως ἡ Ἱερά Σύνοδος μας, μέ τήν συνετή καί ἀποφασιστική παρουσία τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου μας, εἶχε τή δυνατότητα πλέον νά ζητήσει ἀπό τήν Ἑλληνική Πολιτεία νομίμως τό δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως Συνοδικῶν Κανονισμῶν, γιά τή λύση πολλῶν προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, γεγονός πού ἐπιτεύχθη, πρὸς μεγάλη ἱκανοποίηση ὅλων μας.

Ἐξ αἰτίας ὅλων τῶν θετικῶν τούτων σημείων, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου μας, ἀπολαμβάνει μεγάλης ἐκτιμήσεως καί πολύ σεβασμοῦ ἀπό ὅλα τά Ἀρχιερατικά Μέλη Αὐτῆς, μέ ἀποτέλεσμα, ὅπως ἐλέχθη καί ἀνωτέρω, ἡ ἐνότητα στή Σύνοδό μας νά εἶναι ὑποδειγματική καί διαρκῆς ὥστε κάθε Συνοδική Συνεδρία νά λήγει καρποφόρα καί εἰρηνικά.

Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ι.Μ.Ν. Ἀγ. Μηνᾶ
(23 Αὐγούστου 2017)

Μαζί μέ τά παραπάνω, δίκαιο εἶναι νά προσθέσουμε ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπός μας, καθ' ὅλο τοῦτο τό διάστημα τῆς θυσιαστικῆς καί καλ-
λικάρπου προσφορᾶς του εἶχε καί τήν πατρική στοργή καί μέριμνα γιά τόν
εὐσεβή Ἱερό Κλήρο καί τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες, τήν ἀνύστακτη φρον-
τίδα καί τήν ποιμαντική ἀγωνία γιά τόν φιλογενή καί θεοφιλή Λαό τῆς
Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τή στοργική μέριμνα γιά τά παιδιά καί τούς νέους καί
ἐπί πλέον ἦταν ὁ ἀθόρυβος καί ἀπλός ὑποστηρικτής τῶν ἀδυνάτων καί τῶν
ἐμπεριστατών, ὅλως ἰδιαιτέρως.

Οἱ παραπάνω λόγοι μας, ἂν καί δέν θά προσθέσουν τίποτα τό οὐσια-
στικό στά προσωπικά βιώματα τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, ἐντού-
τοις, ὡς λόγοι ἀδελφικῆς ἀγάπης, δίδουν ἓνα μήνυμα ἀληθείας γιά τό
Πρόσωπό Του, σήμερα μάλιστα, ἐποχή πολλῶν ἀμφισβητήσεων καί κατα-
κρίσεων κατά τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν Λειτουργῶν Αὐτῆς. Καί οἱ λόγοι μας
αὐτοί ἦσαν ἀπλοί, ὅπως ἀπλή ἦταν, εἶναι καί θά εἶναι καί ἡ προσωπική ζωή
του καί ἡ Ἀρχιερατική πορεία του.

Τέλος, πρέπον εἶναι νά λεχθεῖ, σύμφωνα καί μέ ὅλα ὅσα ἀναφέρθηκαν,
ὅτι ἅπαντες οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Μεγαλονήσου, οἱ συμπαρεδρεύοντες μέ τόν
Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Εἰρηναῖο καί συνεορτάζοντες, συγχαίρομε Αὐτόν
γιά τό εὐλογημένο τοῦτο γεγονός τῆς συμπληρώσεως δεκαετοῦς εὐδοκί-
μου διακονίας ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης καί φιλαδέλφως ἀσπαζόμεθα
Αὐτόν ἐν φιλήματι ἀγίῳ, καί εὐχόμεθα γιά μιά μακράν, ἀπροσκοπτον καί
πολύκαρπον Ἀρχιεπισκοπική Διακονία, δεόμενοι πρός τόν Κύριο καί Δο-
μήτορα τῆς Ἐκκλησίας μας, νά ἔχει πάντοτε Αὐτόν ὑπό τήν σκέπην τῆς Χά-
ριτός Του, χαρίζοντάς Του ὑγεία κατ' ἄμφω καί πλησμονή δυνάμεως καί
ἀντοχῆς, πρός δόξα τοῦ Ὀνόματός Του καί ὠφέλεια τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ
Ἐκκλησίας.

Εἶψαν πολλά τά ἔτη Σας Δέσποτα καί ἐπί τῇ σημερινῇ ἑορτῇ τῶν
Σεπτῶν Ὀνομαστηρίων Σας. Ἀμήν.

φωτ. Ισακκειμίδης

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος,
ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατὰ τὴν Συνοδικὴν Θείαν Λειτουργίαν*

Ὁμιλία
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεβαστείας
κ. Δημητρίου,
ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατά τὴν Τιμητικὴν Ἑπετειακὴν Ἐκδήλωσιν
ἐν Ἡρακλείῳ

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε,
Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Προσφιλεῖς ἅγιοι πατέρες, κληρικοί καὶ μοναχοί,
Ἐξοχώτατοι ἄρχοντες τοῦ τόπου,
Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, κυρίες καὶ κύριοι,

Δέν θά μακρυγορήσω. Ἐπιθυμῶ νά ἀκούσω μέ συγκίνησι καὶ προσοχή
τόν εἰδικό ὁμιλητὴ τῆς ἐσπέρας ἀδελφόν ἅγιον Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου,
τοῦ ὁποίου τά βιώματα γιά τόν τιμώμενο πρωθιεράρχη τῆς Νήσου θά εἶναι
ἀσφαλῶς ἐναργέστερα.

Θά εἶπω μόνον τά ὅσα νοιώθω προσωπικῶς γιά τό ἐπαξίως προβαλλό-
μενο σεπτό Πρόσωπο τοῦ ἐορτάζοντος σήμερα καί τά ὀνομαστήρια αὐτοῦ
Ἀρχιεπισκόπου.

Ἦταν Φεβρουάριος τοῦ ἔτους 1975, κατά τόν ὁποῖο μῆνα Ἐξαρχία τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπό τόν ἀλήστου μνήμης Σχολάρχη μας, Μη-
τροπολίτη Σταυρουπόλεως Μάξιμο, εὕρισκετο στήν Κρήτη γιά νά προ-
σφέρῃ τήν συναντίληψί τῆς στήν Ἱεραρχία τῆς Νήσου, προκειμένου νά
πληρωθοῦν οἱ τρεῖς χρεýουσες τότε Ἐξαρχίες Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου,
Κισάμου καί Σελίνου καί Λάμπης καί Σφακίων.

Τίς ἡμέρες ἐκεῖνες ἀκριβῶς, ὡς νεαρός Διάκονος καί τελειόφοιτος τῆς
Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
ἤκουσα τό πρῶτον νά λέγεται ἐμφανῶς, ὅ,τι καλύτερον γιά τό ἀνεπίληπτον
ἦθος, τήν ωραιότητα τῆς ψυχῆς καί τήν ἐν γένει πνευματικὴ ποιότητα τοῦ
Ἀρχιμανδρίτου καί Καθηγητοῦ Εἰρηναίου Ἀθανασιάδῃ. Καί μάλιστα ἐκ τῶν
ἐγκύρων χειλέων τοῦ Ἡγουμένου μας ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Βλατάδων, ἄρτι
ἐκλεγέντος κατά τίς ἡμέρες ἐκεῖνες εἰς Ἀρχιεπίσκοπον Αὐστραλίας, Στυ-
λιανοῦ Χαρκιανάκι, διαπρεποῦς ἀκαδημαϊκοῦ θεολόγου καί ἐπιφανοῦς
γόνου τῆς Κρήτης.

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος, εκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π.,
ὁμιλῶν κατὰ τὴν Τιμητικὴν Ἐκδήλωσιν*

Κατὰ τὴν συνέχειαν τῆς ταπεινῆς ἐκκλησιαστικῆς μου ζωῆς, παρότι δέν εἶχα τὴν τιμὴ τῆς ἰδιαίτερας συναντήσεως καὶ ἀναστροφῆς, συχνότατα ἐναποθήκευα στὴν ψυχὴ μου τὰ ὅσα τιμητικὰ ἤκουα κατὰ διαστήματα περὶ τοῦ σεβασμίου προσώπου σας καὶ τῆς καλλικάρπου διακονίας σας, Σεβασμιώτατε, ἀπὸ Ἱεράρχας τοῦ Θρόνου, καὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν οἱ ὅποιοι σᾶς ἐγνώριζαν καλῶς, ὅπως ὁ σεβαστός Σχολάρχης μας, ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ὡς Μητροπολίτης καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Στυλιανός.

Καὶ ἦτο ὄντως παιδαγωγία δι' ἐμέ νά πληροφοροῦμαι τόσο ἐγκύρως, ὅτι ὁ συγκεκριμένος μαθητὴς τοῦ Σχολάρχου καὶ πολύτιμος συμμαθητὴς καὶ φίλος τῶν εἰρημένων Ἱεραρχῶν, ὑπῆρξε πάντοτε ὁ διαφέρων καὶ διακρινόμενος κληρικός, ὁ ἐκ τῶν πρώτων ἱερατικῶν βηματισμῶν του βαθεῖαν ἔχων τὴν συναίσθησιν τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς διακονίας του, ὁ κατὰ πάγκοινη συνείδησι καὶ ὁμολογία ἄνευ διαλείμματος καὶ ἄνευ ὀρίων ἀφωσιωμένος νυχθημερόν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κοινωνία ἱεροῦ καθήκοντός του, φιλανθρώπως πάντοτε καὶ θυσιαστικῶς.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Εἰρηναῖος, ἐ’δεχθη πιστεύω τήν ἐπήρειαν τοῦ μεγάλου Πατριάρχου καί ἐκκλησιαστικοῦ Πατρός Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος ἐβίωνε καί ἐκήρυττε τήν φιланθρωπία ὡς τό «θεμέλιο τοῦ κοινωνικοῦ βίου καί τήν ρίζα ὅλων τῶν ἀγαθῶν».

Γι’ αὐτό καί κατηναλώθηκε καί ὑμεῖς, ἅγιε Κρήτης, διαρκούσης τῆς ἱερατικῆς καί Ἀρχιερατικῆς σας ζωῆς, ἔργῳ τε καί λόγῳ, εἰς τήν ἄσκησιν τῆς μεγάλης Εὐαγγελικῆς αὐτῆς ἀρετῆς, ἡ ὁποία σᾶς κατέστησε δόκιμον ἐν πᾶσι καί πεφιλημένο τοῖς πᾶσι.

Σεβασμιώτατε,

Χαίρω, λοιπόν, πού συμμετέχω ὡς νεώτερος ἀδελφός σας, καί μάλιστα ὑπό τήν τιμητική ιδιότητα τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐκπροσώπου, εἰς τήν πνευματικήν χαράν σας, εἰς τήν χαράν τῆς περί ὑμᾶς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἡμιαυτονόμου Ἐκκλησίας Κρήτης, εἰς τήν χαράν τῆς ἀμέσου Ἐπαρχίας σας, τοῦ ἡρωϊκοῦ τόπου σας καί τῶν ἀμετρήτων ἀνθρωπίνων ψυχῶν, γιά τίς ὁποῖες ἀπερίττως καί ἀθορύβως ἐπὶ ἐξῆντα καί πλέον χρόνια γίνατε «ὁ χωρίς αἵματος μάρτυς καί χωρίς πληγῶν στεφανίτης».

Ἡ κατά θεῖαν βουλήν αἰείποτε ποικίλως μαρτυρική Μητέρα Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί ὁ σεπτός Προκαθήμενος αὐτῆς, δι’ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου, σᾶς συγχαίρουν καί σᾶς εὐχαριστοῦν, εὐχόμενοι ὁλοψύχως ἐπὶ τῇ σημερινῇ χαρᾷ τῆς ἐπετείου σας καί τῶν ὀνομαστηρίων σας τήν ἐξ ὕψους δύναμιν καί ὑγείαν διά πλεῖστα ὅσα ἔτη ζωῆς καί Ἀρχιερατείας.

Εἰς πολλά ἔτη Δέσποτα!

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος,
ὁμιλῶν ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
κ.κ. Θεοδώρου*

Προσφωνήσις
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας καὶ Χερρονήσου
κ. Γερασίου,
ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Μ.
τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς
κ.κ. Θεοδώρου,
κατὰ τὴν Τιμητικὴν Ἐπετειακὴν Ἐκδήλωσιν
ἐν Ἡρακλείῳ

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Σεβαστείας κ. Δημήτριε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,

Σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς **κ. κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**, κομίζω κατ' αὐτὴν τὴν ἐπετειακὴν Συνοδικὴν ἐκδήλωσιν, τὰς συγχαρητηρίους αὐτοῦ προσρήσεις πρὸς τὸν Τιμώμενον Πρωθιεράρχην καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖον, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δέκα καὶ πλέον ἐτῶν εἰς τὴν πηδαλιουχίαν τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ὁ Μακαριώτατος Κρῆς Ἀλεξανδρινὸς Προκαθήμενος, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῶν Συνοδικῶν τούτων Ἐπετειακῶν Τιμητικῶν Ἐκδηλώσεων ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ αὐθορμήτως, διὰ τῆς ἐκπροσωπήσεως ταύτης, τὴν εὐχαριστίαν Αὐτοῦ προσωπικῶς, ὡς καὶ τοῦ Παλαιφάτου Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου, πρὸς τὸν Τιμώμενον Πρωθιεράρχην, Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κύριον Εἰρηναῖον, διὰ τὴν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀδελφικὴν στοργὴν καὶ ἔμπρακτον συμπαράστασιν αὐτοῦ εἰς τὸ Ἱεραποστολικὸν ἔργον τοῦ Θρόνου τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου, τὴν πολλὴν αὐτοῦ ἀγάπην καὶ μέριμναν καὶ τὸ ἀνυπόκριτον αὐτοῦ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν πρόοδον τῆς δυσκόλου ἱεραποστολικῆς καρποφορίας, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τὴν ἀγαθὴν καὶ εἰρηνόδωρον παρουσίαν καὶ μαρτυρίαν αὐτοῦ ἐν τῇ Μεγαλονήσῳ Κρήτῃ καὶ οὐ μὴ μόνον.

Τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, διὰ τοῦ Σεπτοῦ Αὐτοῦ Προκαθημένου, καταθέτει σήμερον λόγον ἐγκάρδιον εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης καὶ ταυτοχρόνως ὑψώνει θερμὴν δέησιν εἰς τὸν Θρόνον τοῦ Παντοκράτορος

Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ἀδιαπτώτου ὑγείας, τῆς ἀγαθῆς μακροημερεύσεως καὶ τῆς ἔτι πολυκάρπου καὶ ἄλυπης Πρωθιεραρχικῆς Διακονίας τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καὶ κατὰ Θεόν προκοπῇ τοῦ ἐμπεπιστευμένου αὐτῷ λογικοῦ ποιμνίου.

Εἰρηναίου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, εἶψαν τὰ ἔτη πλεῖστα ὅσα, εἰς Θεοῦ δόξαν!

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὔλοποτάμου κ. Εὐγένιος,
ὁμιλῶν διὰ τὸν τιμώμενον Πρωθιεράρχην*

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ρεθύμνης καί Ἀύλοποτάμου κ. Εὐγενίου,
ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
κατά τήν ἐκδύλωσιν πρὸς τιμὴν
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου,
κατά τήν Τιμητικὴν Ἐπετειακὴν Ἐκδύλωσιν
ἐν Ἡρακλείῳ

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος μας, μοῦ ἀνέθεσε νά ὁμιλήσω αὐτὴν τήν ἐπίσημη ὥρα ἢ καλύτερα, ὅπως προσωπικά τό αἰσθάνομαι, αὐτὴν τήν ὁμορφὴ οἰκογενειακὴ μας ἑορτὴ γιὰ τόν Ἀρχιεπίσκοπό μας, γιὰ τόν Πρῶτο μας, ὄχι στοῦ ἀξίωμα μέ κοσμικὴ θωριά, ἀλλὰ στήν θυσία, στήν ἀγωνιστικότητα, στήν πνευματικὴ ἀξιοσύνη, στήν ἀληθινὴ λεβεντιά τῆς πιστότητας καί τοῦ ἱεροῦ χρέους.

Στό κέλευσμα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς μας Συνόδου ὑπακούοντας καί μέσα στό χρόνο πού μοῦ χαρίζει ἡ ἀγάπη τῶν ὑπὸ τήν προεδρία τοῦ ἀγίου Κισάμου Σεβασμίων Μελῶν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τήν Ὄργάνωση τῶν Τιμητικῶν αὐτῶν Ἐκδηλώσεων, τήν Ὅποία καί εὐχαριστῶ ἀπό καρδιάς, στέκομαι μπροστά σας γιὰ νά ἀρθρώσω λόγο τιμῆς στόν Ἀρχιεπίσκοπό μας γιὰ τήν συμπλήρωση δέκα καί πλέον ἐτῶν διακονίας.

Νοιώθω τόσο ἀμήχανα κυττάζοντάς Τον καί κυττάζοντάς σας καί ἀναρωτιέμαι. Τώρα τί νά πῶ; Ἕνας ἄνθρωπος πού αἰσθάνεται ἀμμόλοφος τί μπορεῖ νά ψελλίσει γιὰ τόν Ψηλορείτη; Μόνο νά τόν θαυμάζει μπορεῖ καί νά τόν καμαρώνει... Τί ἄλλο μπορεῖ νά κάνει ἀπό τό νά σκαρφαλώνει κάποτε στίς πλαγιές του γιὰ νά γεμίσουν τά πνευμόνια του ἀέρα καθαρό, νά ἀνεβαίνει στήν κορυφή του γιὰ νά ἀνοίγεται ἡ σκέψη καί ἡ ματιὰ του στοὺς ὀρίζοντες. Νά πιάνει τό μίτο καί νά πορεύεται ὅπου τόν πάει τό κουβάρι, γιὰ νά βρεῖ, γιὰ νά βγεῖ, γιὰ νά μάθει, γιὰ νά ζήσει.

Κάπως ἔτσι εἶμαι βέβαιος νοιώθει καθένας μας ἐδῶ καί ὄχι μόνο ἐγώ, ἀδύναμος νά ψελλίσει ὅσα ἡ καρδιά αἰσθάνεται καί ὑπαγορεύει στή σκέψη καί τό λόγο. Αὐτὴν τήν ἀδυναμία λοιπόν, πού γίνεται δύναμη, ἤλθαμε ἀπόψε νά καταστρώσουμε ὅλοι ἐμεῖς ἐδῶ σέ ἓνα ἱερό κώδικα, βουτώντας τίς πένες μας στῶν καρδιακῶν μας χώρων τά μελανοδοχεῖα, γιὰ νά τό προσφέρουμε στόν Ἀρχιεπίσκοπό μας, ἐλάχιστο ἀντιδῶρημα φιλοπάτορος εὐγνώμονος διαθέσεως.

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Σεβαστείας κ.κ. Δημήτριε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Πατρός καί Πατριάρχου μας κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ, καί τῆς Μητέρας μας Ἐκκλησίας.

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Πέτρος, ἐκπρόσωπε τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ τοῦ Κρητός.

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί.

Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες καί ὅσοι ἐκπροσωπεῖτε ἀπόψε ἐδῶ τό Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Θά ἤθελα ξεκινώντας, καί πρὶν στρέψω τόν λόγο πάλι σέ ἐσᾶς, νά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἀπευθυνθῶ στόν τιμώμενο Ἀρχιεπίσκοπό μας, γιά νά τοῦ πῶ εὐθύς ἐξαρχῆς.

Σεβασμιώτατε, γνωρίζω καλά πῶς ἀπόψε ὑποφέρετε. Πῶς ὅλα αὐτά πού λέγω καί πού θά πῶ στήν συνέχεια, στ' αὐτιά Σας ἠχοῦν ἀνυπόφορα. Πῶς θά προτιμούσατε νά μήν τά ἀκούγατε, ἀκόμη καί νά μήν γίνονταν ποτέ αὐτές οἱ ἐκδηλώσεις γιά Σᾶς. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι δέν τίς χρειάζεσθε. Τίς χρειάζομαστε ὅμως ἐμεῖς. Τίς χρειάζεται ἡ Ἐκκλησία μας. Καί παρακαλῶ νά τίς δεχθεῖτε μέ τόν ἴδιο τρόπο πού πρὶν λίγα χρόνια ὁ Γέροντάς Σας, ὁ πολίος Κισάμου καί Σελίνου Εἰρηναῖος, τίς ἀντιμετώπιζε λέγοντας χαρακτηριστικά: «Μιά ἐκδήλωση ὅμως σάν τήν ἀποψινή μπορεῖ νά ἐρμηνευθεῖ σάν περιαιτολογία ἢ σάν μαρτυρία. Ἡ ιδιότητά μου καί ἡ ἡλικία μου δέν ἐπιτρέπουν τήν περιαιτολογία. Ὁ Χριστός παράγγελλε στούς Μαθητές Του καί μαζί μ' αὐτούς σέ ὅλους ἐκείνους πού θά Τόν ἀκολουθοῦσαν στούς αἰῶνες, νά μή ζητοῦνε ἀμοιβές καί ἐπαίνους γιά αὐτό πού κάνουμε καί λένε. Γι' αὐτό σᾶς εἶπα ὅτι εἶχα καί ἔχω ἀκόμη δισταγμούς γι' αὐτήν τήν ἐκδήλωση. Τήν ἀποδέχομαι ὅμως σάν Μαρτυρία, μέ τήν ἔννοια πού τή δέχτηκαν πάντα οἱ ἄνθρωποι τῆς πίστεως καί τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά μεταδώσουν στούς ἄλλους ὅχι τά λόγια καί τά ἔργα των, ἀλλά τά λόγια καί τά ἔργα πού ὁ Θεός μεταφέρει στόν κόσμον μέσα ἀπό τήν καρδιά καί τή ζωή των».

Μιά μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι αὐτό πού γίνεται καί ἀπόψε μέ πρωτοβουλία τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μία παιδαγωγία γιά ὅλους μας, καί ὄχι μία φιλοφρόνηση, μία «πρόσρησις ψιλή», ὅπως θά ἔγραφε ὁ ἱερός Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, πού δέν ὠφελεῖ, ἀλλά πού ἀπό αὐτήν «μᾶλλον θόρυβος γίνεται» καί μόνο «ἀγάπην γνησίαν» δέν φανερώνει.

Θά μπορούσατε, καί τό κάνετε μέ τόν δικό Σας τρόπο καθημερινά, νά ἐπαναλάβετε τό παύλειο· «ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ» (Γαλάτ. στ' 14). Θά μπορούσατε ἀκόμη καί νά μέ διακόψετε, ἀλλά μήν τό κάμετε. Γιατί ἀπόψε τιμοῦμε τό πρόσωπό Σας καί συνάμα τόν

θεσμό, απόψε όλοι έμεις, στην Άποστολική Έκκλησία τής Κρήτης, στην ήμι-αυτόνομη Έκκλησία πού έχει τήν κανονική έξάρτηση της από τό Οίκουμενικό μας Πατριαρχείο, στην συντεταγμένη μας Έκκλησία, όπως θά έλεγε καί ό Γέροντάς μου, ό μακαριστός Νεκτάριος, τιμούμε τόν Πρώτο μας καί τιμούμαστε ταυτόχρονα όλοι. Άν θέλετε μπορείτε νά τά άρνηθεíte, αφού καί ό λαός μας ό σοφός τό προστάζει αυτό μέ τόν τρόπο του· «*στόν άνδρα δέν είναι πρεπό νά λέει, νά καυχείται· οί άλλοι νά τά διαλαλουν κι εκείνος νά τ' άρνιέται*»· αλλά άφήστε μας πρώτα νά τά διαλαλήσομε.

Θά ήθελα λοιπόν, ξεκινώντας, νά Σας υπενθυμίσω μέ βαθείά συγκίνηση τά όσα έλεγε σέ Έσάς, σαράντα δύο χρόνια πρίν, τήν 23η Φεβρουαρίου 1975, ή βαθείά φωνή ενός έκκλησιαστικού γίγαντα, του Κρήτης Εϋγενίου, μέσα στόν Ναό του Άη Καπετάν-Μηνά του Μεγάλου Κάστρου, κατά τήν μεγάλη ώρα τής εις Έπίσκοπον χειροτονίας Σας:

«*Θεοφιλέστατε*», Σας έλεγε ό Μεγάλος Πρωθιεράρχης, «*Η χαρά εκ τής άναδείξεως υπό τής Ιερᾶς ήμῶν Συνόδου καί τής Πατριαρχικής Έξαρχίας, διά παμψηφίας... πληροῦται σήμερον ως μεγάλη χαρά τής Άποστολικής ήμῶν Έκκλησίας, διά τής εις Έπίσκοπον χειροτονίας τής Θεοφιλίας σου, του Έψηφισμένου Μητροπολίτου τής Ιερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Άποκορώνου.*

Συναγάζεται δ' ήμιν καί ή έκθρεψαμένη σε εις τήν Ιεράν Έπιστήμην στοργική πνευματική Τροφός, γεραρά Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης, καί ή Προκαθημένη τής αγάπης τών κατ' άνατολάς Έκκλησιών, Μήτηρ Άγία του Χριστου Μεγάλη Έκκλησία, του σεβασμίου σώματος τής όποίας άχώριστον μέλος τυγχάνει ή Έκκλησία Κρήτης, τιμῶσα σε ως τέκνον Αύτης πεφιλημένον διά τών συλλειτουργούντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν εκ τών συγκροτούντων τήν Άγίαν καί Ιεράν Σύνοδον, Σταυρουπόλεως κ. Μαξίμου - του πολυσεβάστου πνευματικού Πατρός καί σοφου Σχολάρχου σου - καί Κολωνίας κ. Γαβριήλ.

Η άρτία θεολογική καί θύραθεν κατάρτισίς σου, ή άναμφισβήτητος όρθόδοξος πνευματικότης σου καί ή μέχρι τουδε έν τῇ Έκκλησίᾳ καί τῇ Έκκλησιαστικῇ Έκπαιδευσίᾳ πλουσία διακονία καί προσφορά σου επιμαρτυροῦσιν, ότι μέλλεις νά διακονήσης θεοφιλῶς τῇ Έκκλησίᾳ έν τῇ λαχούσῃ σοι Θεοσωστῶ έπαρχίᾳ ως «ό Καλός Ποιμήν», λαόν του Θεου, έργοις λάμπουσιν Όρθοδοξίας, ως πιστός Φύλαξ τής κανονικής τάξεως καί τής κοινῆς ένώσεως έν τῷ σώματι τής Τοπικῆς ήμῶν Έκκλησίας καί του Οίκουμενικού ήμῶν Πατριαρχείου, ως πιστός Έκφραστής τής αληθείας τής Μιάς έν όλῳ τῷ κόσμῳ Έκκλησίας καί ως διάκονος τής χριστιανικῆς ένότητος, ήτις, κατά τόν ιερόν Χρυσόστομον, άποτελεί τό χαρακτηριστικόν στοιχείον τής Έκκλησίας, υπό τήν πεπνυμένην ήγεσίαν τής Α. Θειοτάτης Παναγιότητος, του Οίκουμενι-

Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ι.Μ.Ν. Ἀγ. Μηνᾶ (23 Αὐγούστου 2017)

κοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου καί τῆς περί Αὐτόν Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου. (...) Μίμησις Χριστοῦ καί μαρτυρία αἰτεῖται ἡ Ἐκκλησία νά εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος ἐν τῇ διακονίᾳ του διά τόν ἄνθρωπον. (...) Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πραγματοποιεῖται ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐν ἀνθρώποις. Θεοφιλέστατε, Ἐν τῇ Πίστει ταύτῃ βίωσον τήν ἀρχιερωσύνην σου: «Κακοπάθησον ὡς καλός στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ» ἐν τῇ ἀποστολικῇ διακονίᾳ σου διά τόν λαόν τοῦ Θεοῦ... Ἐν τῇ πολυευθύνῳ δέ ταύτῃ διακονίᾳ σου ἔχε πάντοτε κατά νοῦν καί τούς λόγους τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου: «Οὐδέν μοι ὠφελήσει τά τερπνά τοῦ κόσμου. Καλόν μοι ἀποθανεῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἐκεῖνον ζητῶ τόν ὑπέρ ἡμῶν θανόντα. Ἐκεῖνον θέλω τόν δι' ἡμᾶς Ἀναστάντα». Ἡ Χάρις αὐτοῦ μετά σου».

Σκέπτομαι, στρέφοντας τόν λόγο σέ ἐσᾶς, ἀγαπητοί συνδαιτημόνες τῆς ἀποψινῆς πνευματικῆς μας συνεστίασεως, πόσο προφητικός ἀποδεικνύεται τελικά αὐτός ὁ λόγος τέσσερις δεκαετίες μετά. Γιά τόν διάδοχό του καί ἄμεσο διάδοχο τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιμοθέου, τόν 85ο στόν ἱερό κατάλογο τῶν Μητροπολιτῶν καί Ἀρχιεπισκόπων Κρήτης, τόν ἀπό Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου Εἰρηναῖο τόν Ρεθύμνιο. Σκέπτομαι ἀκόμη πώς ὅ,τι ἔγινε ἀπό τότε κι ἔπειτα, γιά ἐκεῖνον καί ἀπό ἐκεῖνον, σέ αὐτούς τούς ἄξονες κινήθηκε, σέ αὐτά τά ἐφαλτήρια δοκιμάσθηκε, ἄντεξε, κατόρθωσε, μέ αὐτά τά αἰώνια ὑλικά οἰκοδόμησε ψυχές καί συνεχίζει νά τό πράττει ἀκούραστα.

Φυλλομετρώντας τό βιβλίο τῆς ζωῆς του, πού μάλιστα σήμερα ἀπέκτησε τίτλο πού τοῦ ἔδωσε ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης μας, ὀνομάζοντας το «Ὁ Θεός στήν Κρήτη» στό Σεπτό Πατριαρχικό μήνυμα πού κόμισε ὁ ἐκπρόσωπος Του Σεβ. Ἅγιος Σεβαστείας, σταματῶ σέ δυό-τρεῖς μόνο σελίδες της, γιά νά σᾶς τίς προσφέρω ὡς ἔναυσμα γιά νά προοδεύετε στήν ἀναγνώσή του.

Πρώτη στάση σέ ἕνα κεφάλαιο πού ἐπιγράφεται «Κωνσταντινούπολη - Χάλκη - Ἱερά Θεολογική Σχολή». Ἦχοῦσαν ἀκόμη, ὅταν τό 1953 ἀνέβαινε στό Λόφο τῆς Ἑλπίδος στήν ἐρατεινή Χάλκη, οἱ λόγοι τοῦ Μητροπολίτου Ἱκονίου Ἰακώβου, κατά τήν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων του ὡς Σχολάρχου δύο χρόνια πρὶν ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχῃ Ἀθναγόρα: «Κατά τήν ἐπίσημον δέ ταύτην στιγμὴν διαβεβαιοῦμαι ὅτι οὐδενός θέλω φεισθῆ κόπου καί μόχθου πρὸς δικαίωσιν τῶν ἐπ' ἐμέ στηριχθεισῶν ἐλπίδων τῆς Ἐκκλησίας, οὐδεμίαν θέλω ἀποφύγει θυσίαν πρὸςπραγμάτωσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Τροφοῦ Σχολῆς στοχαζομένου ἱεροῦ σκοποῦ, τοῦ καταρτισμοῦ δηλονότι ψυχικῶς καί πνευματικῶς κληρικῶν ἀξίων τῆς κλήσεως αὐτῶν, κληρικῶν διαπνεομένων ὑπὸ πνεύματος Χριστοῦ, (...) προθύμων νά θυσιάσωσι τό πᾶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ πλησίον...». Καί αὐτοί οἱ λόγοι βρῆκαν τήν δικαίωσή τους καί στό πρόσωπο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μας, πού τούς ἔκλεισε βαθειά στήν ψυχὴ του, πού τούς ἐνστερνίστηκε.

Ἐξήντα χρόνια πέρασαν ἀπό τό 1957, ἀπό τήν ὁλοκλήρωση τῶν σπουδῶν Του στή Χάλκη, κι ἐκεῖνος εἶναι σάν ἐκείνην τήν ὥρα πού κατέβαινε τά σκαλοπάτια τῆς Σχολῆς, ἔτοιμος νά ἀνοιχθεῖ σέ ὀρίζοντες προσφορᾶς θυσιαστικῆς, ὅπως ἔμαθε ἀπό τό ἦθος τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας, ὅπως διδάχθηκε σέ ἐκεῖνα τά ἀγιασμένα ἔδρανα.

Δεύτερη στάση στό κεφάλαιο πού ἐπιγράφεται «*Πίσω στήν Κρήτη*». Κάποτε, μετά τήν διακονία Του στήν Ἀγγλία, μακριά ἀπό τήν πατρίδα, ἦλθε στήν Κρήτη ἢ μάλλον ἐπέστρεψε, ὅπως ὅλοι, ξένοι καί δικοί, πού ἐδῶ στήν Κρήτη μας δέν ἔρχονται ἀλλά ἐπιστρέφουν.

Καί ἀφουγκράστηκε ἓνα φλογερό κήρυκα πού ξεσήκωνε συνειδήσεις, τόν Κισάμου Εἰρηναῖο, νά λέει: «*Πιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα ὁ Χριστός στάθηκε ὁ ἐνσαρκωμένος Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεάνθρωπος· καί γιά τήν Κρήτη ὁ Χριστός ἐνσαρκώθηκε... Κρητικός· Ἀμπελουργός, Ζευγᾶς, Ποιμένας, Σύντεκνος καί Καπετάνιος. Ἀλέτρισε μέ τό Εὐαγγέλιό Του τό γόνιμο χωράφι τῆς κρητικῆς ψυχῆς, ἡμέρωσε μέ τή λατρεία Του τ' ἄγρια παλικάρια τῶν βουνῶν μας, κάθισε μουσαφίρης στό σκαμνί μας, τραγούδησε στή λύρα μας πάνω ἀπό τά κάστρα καί τά μοναστήρια τοῦ μεγάλου νησιοῦ, στάθηκε προμάχος μας*». Καί ἔγινε τότε ἀκόλουθός Του σέ μιά πορεία, σέ μιά ἱεραποδημία, σέ μιά ἱεραποστολή, πού φθάνει ἔως τήν ὥρα τούτη καί μέχρι νά θέλει ὁ Θεός.

Καί ἔμαθε κοντά του νά αἰσθάνεται καί νά λέει αὐτό πού συχνά ἐκεῖνος ἐπαναλάμβανε: «*Πόσο μοῦ ἀρέσουν οἱ ἄνθρωποι πού κρατοῦν στόν ἓνα ὦμον τόν Σταυρό καί στόν ἄλλο τήν ἀγάπη! Κεῖνοι πού πίνουν ἀδιάκοπα ἀπό τό ποτήρι τῆς πίκρας καί ὅμως μιλοῦν πάντα μέ ὠραία λόγια. Κεῖνοι πού ζοῦνε σέ ἓνα καμίνι πυρωμένο καί ὅμως τραγουδοῦν γιά τόν Θεό. Κεῖνοι πού πονοῦν ἴσως στήν λάσπη καί στίς σκληρές πέτρες τῶν δρόμων τῆς ζωῆς, μά τά μάτια τῆς ψυχῆς τους εἶναι στραμμένα στά ὑπερκόσμια ὁράματα καί στόν Θεό!*».

Καί ξεκίνησε μιά στράτα ζωῆς, κυττάζοντας τήν μιά ψηλά στόν οὐρανό, στόν Θεό, ζητώντας νά τοῦ γνωρίσει τήν ὁδόν Του γιά νά πορεύεται (πρβλ. Ψαλμ. ρμβ' 8), καί τήν ἄλλη κυττάζοντας στήν γῆ, στόν ἄνθρωπο, γιά νά τοῦ πεί μέ τά λόγια πάλι τοῦ γέροντα Εἰρηναίου: «*Θέλω νά ἔρθω νά σέ βρῶ, ὦ ἅγιο θῦμα τῆς ζωῆς, ἄνθρωπε τῆς θυσίας καί τῆς προσφορᾶς, καί νά σέ ἀσπαστῶ στό φωτεινό σου, μαρτυρικό μέτωπο. Ἄν εἶσαι ταπεινός ἄνθρωπος καί εἶσαι σκυμμένος στό χωράφι σου, στό ἐργαστήρι σου, στό νοικοκυριό, στό γραφεῖο σου καί μοχθεῖς καί διακονεῖς καί θυσιάζεις ἀθόρυβα καί ταπεινά γιά τό καλό τῶν ἄλλων, τότε κάνε πιστά τήν σιωπηλή σου θυσία καί νά εἶσαι σίγουρος ὅτι θά ἔρθῃ ἡ ἀναγνώριση. Τό ΦΩΣ θά λάμψει καί ἡ ΑΡΕΤΗ θά θριαμβεύσει*».

Μιά τρίτη στάση επιχειρούμε στο κεφάλαιο πού επιγράφεται «Υπαρξη Θεοειδής – Πολιτεία Ἀγγελοειδής». Σ' αὐτό καταγράφεται πῶς ὁ Ἀρχιεπίσκοπός μας ἔκανε ὅλη τήν ζωή του λιτή καί Λιτή. Ζωή πού ἐπιδέχεται τό ἐπίθετο «*λιτή*», μέ τήν ἔννοια τῆς λιτότητας, πού ἔχει γίνει ταυτόσημη μαζί του, ἀλλά καί μέ τήν ἐκκλησιαστική ἐκείνη ἔννοια τῆς Λιτῆς, τοῦ οὐσιαστικοῦ πού παράγεται ἀπό τό ρῆμα «*λίτομαι*», πού σημαίνει «*ίκετεύω*» καί «*θερμopαρακαλῶ*», τῆς ἀέναης ἐκείνης λιτανευτικῆς πομπῆς ἀπό τό Ἅγιο Βῆμα τῆς Ἐκκλησίας στόν Νάρθηκα τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας γιά νά εὐλογηθεῖ ἡ τράπεζα τῶν ἄρτων πού θά χορτάσει τόν πνευματικό μας λιμό καί θά θρέψει, ὡς οὐράνιο μάννα στήν ἐρημητική πορεία τοῦ κόσμου, τίς ὑπάρξεις μας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Εἰρηναῖος, ἔχοντας βαθειά τήν συναίσθηση τῆς εὐθυνοφόρου διαδοχῆς τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν καί τοῦ νησιοῦ μας, Παύλου, καί τοῦ συνεκδήμου του, Ἀποστόλου καί Πρωτεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας μας, Τίτου, συνεχίζει τό δικό τους ἱεραποστολικό ἔργο, ἱεουργώντας μυστικά στίς καρδιές μας τό Μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας καί καλλιεργώντας τήν ἄμπελο τῆς Κρητικῆς Ἐκκλησίας καί σπεύροντας ἀέναα τόν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου ἄλλοτε «*εἰς τήν γῆν τήν ἀγαθήν*» καί ἄλλοτε «*ἐπὶ τήν πέτραν*» (πρβλ. *Λουκ. η' 5-8*), μέ τήν πεποίθηση ὅτι «*Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί*» (Α' *Κορ. γ' 9*) στό γεώργιό Του καί Ἐκεῖνος εἶναι πού τελικά αὐξάνει καί καρποφορεῖ.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Εἰρηναῖος, ἔτσι τό αἰσθάνομαι, ἔτσι τό βλέπω καί ἔτσι τό καταθέτω στήν ἀγάπη σας, κρατᾷ στό ἓνα του χέρι πότε τήν ἀξίνα καί πότε τό ποτιστήρι καί στό ἄλλο ἓνα εἰλητάριο μέ ἀποθησαυρισμένο τόν παύλειο λόγο πού ἀπεστάλη «*πρός Τίτον*» κάποτε καί πρὸς τοὺς Κρῆτες δι-αχρονικά. Ἀπὸ ἐκεῖ διαβάσει καί ἀπὸ ἐκεῖ μᾶς νουθετεῖ: «*Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. Πρεσβύτεας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς, ... καλοδιδασκάλους, ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἀγνάς, οἰκουροὺς, ἀγαθὰς... Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων...*» (Τίτ. α' 1-7).

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Εἰρηναῖος κάνει πράξη διαρκῶς τοὺς στίχους τοῦ τραγουδιοῦ πού τόν χαρακτηρίζει, γι' αὐτό καί τό ἀγαπᾷ καί τό σιγοτραγουδᾷ συχνά-πυκνά: «*Ν' ἀγαπᾶς τὰ βουνὰ καί τὰ πέλαγα, τοὺς γνωστούς καί τοὺς ἄγνωρους τόπους, τὰ πουλιά, τὰ λουλούδια, τὰ σύννεφα, καί πολὺ ν' ἀγαπᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ θεριά ν' ἀγαπᾶς καί τ' ἀνήμερα, τὰ νησιά, τὰ ποτάμια, τ' ἀστέρια. Κι ἂν ποτέ σέ πληγώσουν κατάστηθα φίλοι, ἀγρίμια, λευκά περιστέρια, ν' ἀγαπᾶς, νά ξεχνᾷς καί νά χαίρεσαι τή δική σου γαλήνη καί κεῖ-να πού μ' ἀγάπη τό νοῦ μας φωτίζουνε, καί βλασταίνουν ἀμάραντα κρίνα*».

“Κύκλω τῆς Ἁγίας Τραπέζης” τοῦ Ι.Μ.Ν. Ἀγίου Μηνᾶ

Τό γνήσια ἀσκητικό καί ὅλο ταπείνωση πρόσωπό Του φανερώνει πώς στό ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ὑπάρχουν πρόσωπα πού μέ τό νηπτικό καί καθαρό βλέμμα τους σαγηνεύουν καί πού μέ τή φωνή τους, ὅσο ἰσχνή καί ἄν φαίνεται, καθηλώνουν καί παραπέμπουν σέ μιά ἄλλη φωνή, αὐτήν πού ἐξέρχεται ἀπό τά ταμιεῖα τῶν ψυχῶν, αὐτή πού ἐγείρει σώματα καί ἀνασταίνει συνειδήσεις. Δέν ξέρω ἂν ἀκουσθεῖ ὑπερβολικό, ἀλλά αἰσθάνομαι βαθειά πώς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔχει ἐνωτισθεῖ ἐκείνον τόν εὐαγγελικό λόγο καί ἀγωνίζεται νά εἶναι εὐθυγραμμισμένος σέ αὐτόν: «ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καί διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ε' 19). Γι' αὐτό καί γίνεται πυξίδα σέ τούτους τούς καιρούς, πού χάνομε εὐκόλα τόν προσανατολισμό μας. Γι' αὐτό καί γίνεται τόπος καί τρόπος προσωπικῆς συνάντησης σέ τούτους τούς καιρούς πού καταφέραμε νά μήν συναντιόμαστε οὔτε μέ τόν ἑαυτό μας τόν ἴδιο.

Μετά ἀπό αὐτές τίς στάσεις, σκέπτομαι, προσπαθώντας νά ἀπαριθμήσω, μέσα μου πρῶτα καί ἔπειτα ἐνώπιόν σας, τίς ἀρετές τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μας, πώς ἴσως τό καλύτερο σχῆμα μοῦ τό προσφέρει ἐκεῖνος ὁ μέγας παιδαγωγός τῆς ἐρήμου, ὁ Ὅσιος Ἰωάννης «τῆς Κλίμακος», μέ τούς ἀναβαθμούς τῆς ἀγίας συγγραφῆς του, πού ἀνεβάζουν στόν οὐρανό. Θέλω νά βλέπω τόν Γέροντα τῆς Κρητικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἓνα ἀπό ἐκείνους τούς μελανοχίτωνες πού ἔχουν φθάσει στό ὑψηλότερο σκαλοπάτι, μετά ἀπό ἀγῶνα μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς, μετά ἀπό πτώσεις καί ἀναστάσεις, μέσα ἀπό λύπες καί χαρές, «διὰ δόξης καί ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καί εὐφημίας, ὡς πλάνοι καί ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοούμενοι καί ἐπιγινωσκόμενοι, ... ὡς παιδευόμενοι καί μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καί πάντα κατέχοντες» (Β' Κορ. στ' 8-10).

Ἀναφέρω μονολεκτικά μερικά ἀπὸ αὐτά τά σκαλοπάτια πού τόν ὀδήγησαν ψηλά καί ὁ καθένας μας ἀπὸ τήν προσωπική του ἐμπειρία, ἀπὸ τήν γεύση τῆς σχέσεώς του μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο, θά ἔχει τήν εὐχέρεια συνειρμικά νά αἰσθανθεῖ πώς δέν λαθεύομε ὅταν λέμε πώς σέ ὅλα αὐτά τά σκαλοπάτια, σέ ἄλλο λιγότερο καί σέ ἄλλο περισσότερο, ἔκανε τή στάση του, ἔδωσε καί πῆρε, προπάντων ἀξιοποίησε, ἔτοιμος πάντα γιά τό ἐπόμενο. Ἀποταγή, ξενιτεία, ὑπακοή, μετάνοια, χαροποιοὶ πένθος, ἀμνησικακία, σιωπή, ἀγνεία, ἀφιλαργυρία, ἀγρυπνία, πραότητα, ἀπλότητα, ταπεινοφροσύνη, διάκριση, ἱερά ἡσυχία, προσευχή, ἀπάθεια, ἀγάπη, ἐλπίδα, πίστη.

Ὅλα αὐτά καί μαζί οἱ λέξεις ἀνιδιοτέλεια, ἱεροπρέπεια, σοβαρότητα καί σεμνότητα, στό Λεξικό τῶν συνώνυμων τῆς σκέψης μας συγκλίνουν σέ ἓνα ὄνομα: «Κρήτης Εἰρηναῖος».

Κρήτης Εἰρηναῖος. Εἰρηνικός καί εἰρηνευτής, εἰρηνόφιλος καί εἰρηνιστής, εἰρηνοποιός καί εἰρηνόδωρος, εἰρηνοφύλακας καί εἰρηνοδότης, εἰ-

ρηνώνυμος κατά τήν κλήση Του, πού ταίριασε τόσο αρμονικά, θαρρείς από πάντα, μέ τό χαρακτήρα Του.

Κρήτης Ειρηναῖος. Μία ἐλεήμων καρδιά πού δέν κρατᾶ τίποτε γιά τόν ἑαυτό Του. Όλα γιά τούς ἀναγκεμένους, γιά τούς ἐλάχιστους ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ, στούς ὁποίους δέν δίδει, ἀλλά δίδεται.

Κρήτης Ειρηναῖος. Ένας Δάσκαλος πού διδάσκει πώς νά βλέπεις στά μάτια τοῦ συνανθρώπου τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ χωρίς διακρίσεις καί ἀποκλεισμούς καί πώς, ὅπως θά ἔλεγε καί ὁ ποιητής « Ὁ Θεάνθρωπος Κύριος (ἔγινε) ὁ πρῶτος ξενιτεμένος, ἀνέστιος καί ἀλληλέγγυος γιά τήν ἀγάπη (αὐτοῦ) τοῦ συνανθρώπου Του». (Έμμ. Δουνδουλάκης, Δεσμά ὑποβρύχια). Καί ἔτσι τελικά μετά ἀπό αὐτό τό μάθημα ζωῆς νά ραγίζεις ἤ ἀκόμη καλύτερα νά θρυμματίζεις, νά κονιορτοποιεῖς τή σκληροκαρδιά σου.

Κρήτης Ειρηναῖος. Ένας ἀεικίνητος ἄνθρωπος πού χάνεται ἀνάμεσά μας κι αὐτό τόν ἀναδεικνύει περίβλεπτο, ἕνας ἄνθρωπος πού αὐτομειώνεται διαρκῶς καί ὅμως προσθέτει, πού λιγοστεύει καί ταυτόχρονα αὐξάνεται ὁ ἴδιος πνευματικά καί αὐξάνει τήν ἐκλογάδα πού τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός.

Κρήτης Ειρηναῖος. Συνεχίζοντας τή μελέτη τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς του νομίζεις πώς διαβάζεις «Φιλοκαλία», «Εὐεργετικό», «Γεροντικό». Ένας ἀββάς τοῦ Γεροντικοῦ ἀνάμεσά μας. Ένας ἀναχωρητής μέσα στή βοή τῆς πόλης, πού σέ προκαλεῖ ἄθελά Του νά Τοῦ βάλεις μετάνοια, νά Τοῦ πéis «εὐλόγησον», νά πάρεις εὐχή, νά λάβεις τελικά εὐλογία, ἀπαντοχή, παρηγοριά, ἐλπίδα, ἀνάσα ζωῆς παρούσης καί μελλούσης.

Κρήτης Ειρηναῖος. Ἡ ὀσιακή καί ἀέρινη τρυφερόκαρδη μορφή, πού στούς ἀσθενικούς ὤμους της κι ἄν ἔχει σηκώσει πόνους ἀνθρώπων, καημούς καί βάσανα, στεναγμούς καί ἀνέχειες.

Κρήτης Ειρηναῖος. Ἀνεπιτήδευτος, ὀτρηρός, ἀληθής Ποιμὴν μέ εὐαγγελική πολιτεία. «*Τύπος τῶν πιστῶν ἐν πᾶσι*» (πρβλ. *Τιμόθ. Α' δ' 12*) καί ταυτόχρονα ἄνθρωπος τῆς διπλανῆς πόρτας γιά ὅλους, ἀδιάκριτα καί ἀνυπόκριτα. Ένσαρκωμένη ταπεινώση τῆς Ἐκκλησίας, ἄρνηση τῶν κατὰ κόσμον ἀναγνωρίσεων, σοφία τῶν «*μωρῶν τοῦ Θεοῦ*» πού καταισχύνει τούς δῆθεν «*σοφούς*» τοῦ κόσμου (πρβλ. *Α' Κορ. α' 27*). Ἐλξη θεία πρὸς τό θεῖον καί ὄχι πρὸς ἑαυτόν.

Ναί, αὐτός εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπός μας. Όσο τόν παρατηρεῖς ἀνακαλύπτεις πώς κουβαλᾷ ἐκείνην τήν αἰώνια κληρονομιά τοῦ μεγάλου νησιοῦ μας μέ τίς ἱστορικές ἐναλλαγές, ἔχει κάτι ἀπό τόν Ἀνδρέα Κρήτης, κάτι ἀπό τόν Ἀθανάσιο τόν Ἀθωνίτη, τόν Νίκωνα τόν «Μετανοεῖτε», τόν Ἰωάννη τόν Ξένο, τόν Ἰωάννη τόν Ἐρημίτη, τόν Μύρωνα καί τόν προκάτοχό του Γεράσιμο τόν Νεοϊερομάρτυρα.

Όσο τόν πλησιάζεις, όσο τόν άκούς, όσο τόν βλέπεις, κατανοείς πώς ό Κρήτης είναι όλος Κρήτη, είναι όλη ή Κρήτη, μέ ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ένας άχθοφόρος παρακαταθήκης βαριάς, πολιτισμού μοναδικού, παράδοσης άγιασμένης στό διάβα τών αιώνων, πού πολιτογράφησε πολίτες τής άπάνω Κρήτης του ούρανοϋ, πού θα έλεγε κι ό Πρεβελάκης.

Ναί, αυτός είναι ό Άρχιεπίσκοπός μας. Ένας άκαταπόνητος άγωνιστής, ένας άθλητής του πνεύματος, πού άσκεΐται διαρκώς νά κάνει πράξη αυτό πού τόσο χαρακτηριστικά, μέ τόν δικό του μοναδικό τρόπο, ως αιώνια σωστική προτροπή, έχει καταγράψει ό π. Βασίλειος Γοντικάκης: «Νά ξεπεράσης τις άρετές σου, όπως θέλει ό άγιος Μάξιμος ό όμολογητής. Νά μήν έχεις καμμιά ιδέα για τις άρετές, τις ικανότητες ή την αγιότητά σου. Νά φθάσης στό μή όν. Τότε ό Θεός έρχεται και χαρίζει δωρεάν τά ύπέρ φύσιν και αίσθησιν. Και τά χαρίζει στους ταπεινούς, τά μωρά, τά άσθενή, τά άγενή, τά έξουθενημένα και τά μή όντα. Γιατί τά μή όντα, ως μή έχοντα καμμιά ιδέα για τόν έαυτό τους, δέν νοθεύουν τά άγια, άσπιλα και τίμια. Ένώ οι «ένάρετοι», αυτοί πού παρ' όλες τις άρετές ή τις γνώσεις τους ή έξ αίτίας αυτών και τής μεγάλης ιδέας πού έχουν για τόν έαυτό τους για όλα αυτά και μέ όλα αυτά μολύνουν και νοθεύουν τόν λόγο του Θεοϋ· τόν άνακατεύουν μέ τις δικές τους τοξίνες και τόν κάνουν άχώνευτο και άπορρίπτεο από τó στομάχι του πεινασμένου ανθρώπου».

Ναί, αυτά έχει ό Κρήτης Ειρηναίος. Χριστομίμητη προσφορά πού Τόν άναδεικνύει καθημερινά σε «Ευαγγελιστή τής ειρήνης». Δέν επιθύμησε ποτέ «φιλόϋλον και φιλοκτήμονα βίον» (πρβλ. τροπ. β' ώδής Μεγ. Κανόνος). Άγνωστες λέξεις στό λεξικό Του ή φιλαυτία, ή φιλοπρωτία, ή φιλαρέσκεια. Πολύ γνωστές ή φιλοθεΐα, ή φιλευσπλαχνία, ή φιλανθρωπία, ή φιλεργία, ή φιλοπονία, ή φιλοξενία Του. Μακριά από Έκείνον οι άνθρωπαρέσκειες, μέλημά Του «πώς άρέσει τῷ Κυρίῳ» (πρβλ. Α' Κορ. ζ' 32). Εϋχή μας νά γίνει τελικά και κατόρθωμά Του.

Άγαπητοί μου, σās κούρασα και πρέπει νά σταματήσω. Βλέπετε δέν διάχθηκα τίποτε από την σιωπή του τιμωμένου τόσα χρόνια. Άς μέ συγχωρήσει και Έκείνος κι έσεΐς για την από μέρους μου καταπόνηση σας.

Πρίν από μία δεκαετία και πλέον αναλάμβανε τούς οΐακες του σκάφους τής Έκκλησίας μας. Τόν Οκτώβριο του έτους 2006, οι Συνοδικοί Συμπάρεδροι του Σεβασμιωτάτου Άρχιεπισκόπου Τόν άκουγαν μέ συγκίνηση, κατά την πρώτη Του φορά από την θέση του Προέδρου τής Ιεράς Έπαρχιακής Συνόδου τής Έκκλησίας Κρήτης, νά λέγει αυτά τά όποια εκείνος πού όμιλει, από την θέση τότε του Άρχιγραμματέως, κατέγραφε στά Πρακτικά Της:

«Εϋθύς άμέσως», τόνιζε τότε, «έκφράζω την όλόθυμον και σφοδράν επιθυμίαν μου, όπως συνεργασθῶ και συναγωνισθῶ μεθ' ύμῶν, «έως ύπάρχω»,

Στηγμότυπον ἐκ τῆς Συννοδικῆς Τιμητικῆς Ἐκδηλώσεως ἐν Ἡρακλείῳ

εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ τό ἔργον τῆς Ἐκκλησίας μας. Δέν ἔχω ἄλλα ὄνειρα καὶ φιλοδοξίας. Μόνον νά διακονήσω τήν Ἐκκλησίαν μας ἐν πλήρει συμπνοίᾳ, ἀγάπῃ καὶ συνεργασίᾳ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἐν πνεύματι συνοδικῶ, ἀδελφικῶ καὶ συλλογικῶ. Δέν ἀπαιτῶ ἀλλά παρακαλῶ διὰ τήν συνεργασίαν πάντων ὑμῶν. Διὰ τήν Ἐκκλησίαν μας, τήν Ἐκκλησίαν Κρήτης, τόν Ἱερόν Κλήρον καί τόν εὐσεβῆ λαόν αὐτῆς. Διὰ τήν Ἱστορίαν, τό παρόν καί τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας μας. Διὰ τήν ἀντιμετώπισιν τῶν πολλῶν, πολυπλόκων καί συνθέτων προβλημάτων τά ὁποῖα σήμερον ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐκκλησία μας. Διὰ τήν συμμετοχήν πάντων ἡμῶν εἰς τά προβλήματα καί τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ μας. Διὰ τήν ἀνταπόκρισιν μας εἰς τάς προσδοκίας καί τά ὄνειρά του. Διὰ τήν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν τοῦ λαοῦ μας. Διὰ τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ὅλη ἡ ζωὴ Του κλείνεται σ' αὐτήν τήν ἀποστροφή, σ' αὐτές τίς λέξεις. Ὅλη ἡ ζωὴ Του «διὰ τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ». Ὅλη ἡ ζωὴ του ἓνα «Δόξα τῷ Θεῷ». «Δόξα τῷ Θεῷ», ἀπὸ Ἐκεῖνον, «πάντων ἕνεκεν». Ἀλλά καί «Δόξα τῷ Θεῷ» καί ἀπὸ ἐμᾶς πού τόν ἔχομε ἀνάμεσά μας, μαζί μας καί κοντά μας.

Σεβασμιώτατε, «δι' εὐχῶν Σας» καί πάλι ὁ λόγος, φθάνοντας στήν κατακλείδα του, στρέφεται πρὸς Ἑσᾶς, πού ὅπως μοῦ εἶπε ἓνας μαντιναδολόγος ἀπὸ τὰ Ἀνώγεια τῆς ἐπαρχίας μου: «Στό πρόσωπο σας φαίνονται ρυτίδες τίμιου κόπου, καί ἡ ὄψη ἐνός πανάρετου καί ἀληθινοῦ ἀνθρώπου» Καί «ἡ μετριοφροσύνη Σας καί ἡ ἀπλότητά σας, εἶναι τά ὅπλα τῆς τιμῆς καί τὰ παράσημα σας».

Ὅταν γιὰ πρώτη φορά ὡς Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεβαίνατε στό Θρόνο τοῦ περικαλλοῦς Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, Σᾶς εἶδαμε νά μᾶς κυττᾶτε στά μάτια ὅλους μαζί καί τόν καθένα χωριστά καί νά μᾶς ἀπευθύνετε, κατὰ τόν Ἐνθρονιστήριον Λόγον Σας, τούτους τοὺς λόγους:

«Εἶναι ἡ πρώτη πατρικὴ καὶ ἀγαπητικὴ ματιὰ μου, ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης... Ἦρθα σήμερα καὶ βρίσκομαι ἐδῶ, πού στέκομαι μόνον ἀπὸ ἀγάπῃ, ὅπως αὐτὴ βιώνεται εἰς τήν Ὁρθόδοξὴ Ἐκκλησίᾳ μας, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν Ἀγίων μας μόνον ἀπὸ τήν διάθεση νά δώσω τά πάντα καί τήν ζωὴ μου σέ καιρὸ εἰρήνης, χωρὶς νά θέλω νά πάρω τίποτα καί ἀπὸ κανέναν, μέ τήν πρόθεση νά διακονήσω, νά εἶμαι ὁ Διάκονος ὅλων ἀνεξαίρετως, τῶν σεβασμίων Ἀρχιερέων τῆς Κρήτης, τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας, ἡ ὁποῖα ἐδρεύει εἰς τό Ἡράκλειον, τοῦ πληρώματος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί ὅλης τῆς Κρήτης.

Μέ τὴ δίψα καί τό πόθο νά βοηθῶ, νά συμπαρίσταμαι σέ ὅλους, μέ ὅλες τίς δυνάμεις, μέ ὅσες δυνάμεις καί δυνατότητες μοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός, νά εἶμαι ταυτισμένος, ὀντολογικά καί ἀγαπητικά, μέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ὁ Θεός ἀναθέτει εἰς τοὺς ἀσθενικοὺς ὤμους μου ἀπὸ σήμερα. Μέ τήν ἐλπίδα καί τὴ χαρά, ὅχι μόνον νά ζήσω, ἀλλά καί νά θυσιαστῶ καί νά σταυ-

ρωθῶ καί νά ταφῶ, χάριν τῶν ἀνθρώπων, τούς ὁποίους θά διακονήσω, γιά νά ἀναστηθῶ καί νά συννυάρξωμεν ὅλοι μαζί εἰς τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Διακατέχομαι τούτη τήν ὥραν ἀπό τή λαχτάρα, νά εἶμαι καί νά φέρωμαι ὅπως οἱ Προφῆτες τοῦ Θεοῦ, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ Πατέρες, οἱ ἀδελφοί. Νά εἶμαι ὁ φίλος, ὁ πατέρας, ὁ ἀδελφός, ὁ ὑπηρέτης, ὁ βοηθός, ὁ συμ- παραστάτης, ἡ χαρά, ἡ ἐλπίδα, τό στήριγμα τῶν ἀδυνάτων, ἡ χαρά ὧλων. Δέν ἐπιθυμῶ καί δέν ἐπιδιώκω τίποτε ἄλλο».

Σεβασμιώτατε, ὅλα αὐτά καταφέρνετε νά γίνονται ἀγαπητική πράξη, δι- ακονία καί προσφορά, πηγή ἐλέους ἀλλά καί ἐμπνεύσεως γιά ὅλους μας καθημερινά. Σᾶς παρακαλοῦμε νά μᾶς κρατᾶτε στήν θεότευκτο, θεοφιλῆ καί θεοτερπῆ ἐνότητα πού ἀποτρέπει θεοστυγεῖς διχόνοιες καί ἔτσι νά μᾶς χαρίζετε πάντοτε τήν ἀγάπη Σας αὐτή, γιατί αὐτό τελικά εἶναι καί τό δικό Σας κριτήριο, ὅπως εἶναι καί θά εἶναι παντοτεινά τό κριτήριο τῶν διακό- νων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν οἰκονόμων τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ καί πάλι κατά τόν Ὅσιο Ἰωάννη τόν Σιναῖτη, «Ποιμένα ἀληθινόν ἀποδείξει ἀ- γάπη· δι' ἀγάπην γάρ ὁ Ποιμήν ἐσταύρωται» («Κλίμαξ» Ἰωάννου Σιναΐτου, Λόγος ἕτερος «Εἰς τόν Ποιμένα», 24).

Σᾶς εὐχαριστοῦμε μέ εὐγνωμοσύνη πού ὑπάρχετε, πού ἀγωνιάτε, πού ἀγωνίζεστε, πού ἀντιστέκεστε, πού μᾶς ἐπιστηρίζετε, πού μᾶς διδάσκετε, πού μᾶς συγχωρεῖτε, πού μᾶς χαρίζετε ἀφειδώλευτα ἀπό τή σοφία καί τή σύνεσή Σας, πού προσεύχεσθε, πού λειτουργεῖτε γιά τόν Πατριάρχη μας καί τούς συγκυρηναίους Του στήν ἐσταυρωμένη Μητέρα μας Ἐκκλησία, πού λειτουργεῖτε γιά τήν Ἐκκλησία τοῦ ἀποστολοβάδιστου νησιοῦ μας, γιά τούς συνεπισκόπους Σας, γιά τούς κληρικούς μας, γιά τίς μοναχικές μας ἀδελφότητες, γιά ἐμᾶς, γιά τά παιδιά, γιά τούς νέους, γιά τίς οἰκογένειες, γιά ὅλους, γιά τήν Κρήτη, γιά τήν Ἑλλάδα, γιά τόν κόσμο ὁλόκληρο. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πού εὐχεσθε γιά τήν κατά Θεόν προκοπή μας, πού ζητᾶτε νά κρατήσουμε Ὅσια καί Ἱερά γιά νά κρατηθοῦμε. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πού δα- κρύζετε καί πού χαμογελᾶτε. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πού δέν ἀναπαύεσθε λε- πτό γιά νά μᾶς ἀναπαύετε πνευματικά συνεχῶς. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πού κάνετε τό πᾶν γιά νά μᾶς μάθετε πῶς μπορεῖ νά ξαναβρεῖ ἡ ἀνθρωπότητα τήν ἀνθρωπιά της.

Ἐχετε τήν τιμή καί τό βαθύτατο σεβασμό μας, προπάντων ὅμως τήν ἀ- γάπη μας, Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε καί Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς μας Συνόδου, πολῦτιμε, πολυτίμητε καί πολυφίλητε Γέροντα μας.

Ἕνας καλός συνεργάτης μας, ὁ κ. Γεώργιος Καλογεράκης, ἀνταποκρινό- μενος στήν παράκληση μας συνέθεσε τοῦτα πού σᾶς ἀφιερώνομε αὐτήν τήν ὁμορφη γιά τήν Ἐκκλησία μας βραδυά.

Σεβάσμιέ μας γέροντα, κορφή τση Ἐκκλησίας,
πολύτιμε κι ἀστραφτερέ λίθε τσ' Ὁρθοδοξίας,
στόν πόδα στέκεις που ἴστεκεν μέ τοῦ Χριστοῦ τή χάρη
ὁ Τίτος, ὁ Ἀπόστολος, τση Κρήτης μας καμάρι.
Σαράντα τρία πορπατεῖς στήν Ἀρχιερωσύνη
τά ἔτη, μέ πραότητα καί ταπεινοφροσύνη.
Ἀναβαστάς στό ποῖμνιο σσί πόνους του καί τώρα,
ὡς ἔδιαχνές το πάντοτες καί σῶ Χανιῶ τή χώρα.
Τσί χρόνους δέκα λουτρουγᾶς εἰς τό Μεγάλο Κάστρο
καί λάμπεις μέσ στήν Ἐκκλησά σάν τοῦ βοριᾶ τό ἄστρο,
καθώς μέ σέβας στέκουσι λαός κι ἀρχοντολόι
τση νήσου οὔλης γύρω σου, σάν ἀκριβό σου σόι.
Εὐωδιάζουν ἀρετές, τά μυροβόλα κρίνα,
ποιμνίου ξόμπλι ἀκριβό, θαμάζει σε γιά κεῖνα!
Χαρίζεις ἄφθαρτα κλειδιά καί μαργαριταρένια,
π' ἀνοίγουν τοῦ Παράδεισου πόρτα μαλαματένια,
σάν πού στή στράτα τση τιμῆς τό ζάλο σου ξετρέχει
κι ὅποιος ξωπίσω σ' ἀκλουθᾷ λειμώναν ἀπαντέχει.
Τά ἔτη να ἔχεις περισσά ἀγώνες σάν πασχίζεις,
σέ κάθε διάξη τση πρεπιᾶς!

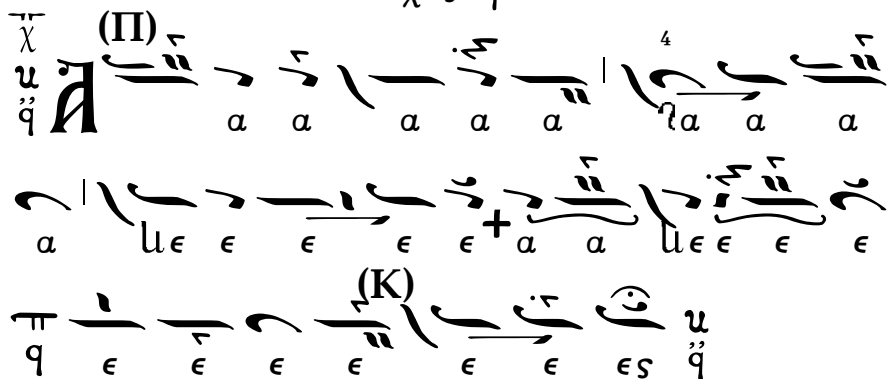

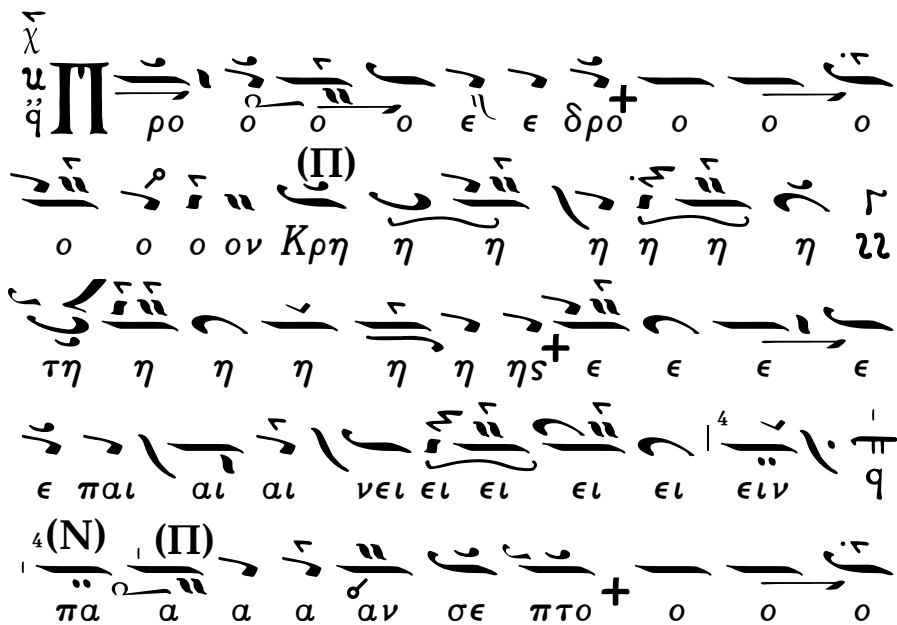
Χορός Ψαλτών «οί Κρήτες Μαΐστορες»

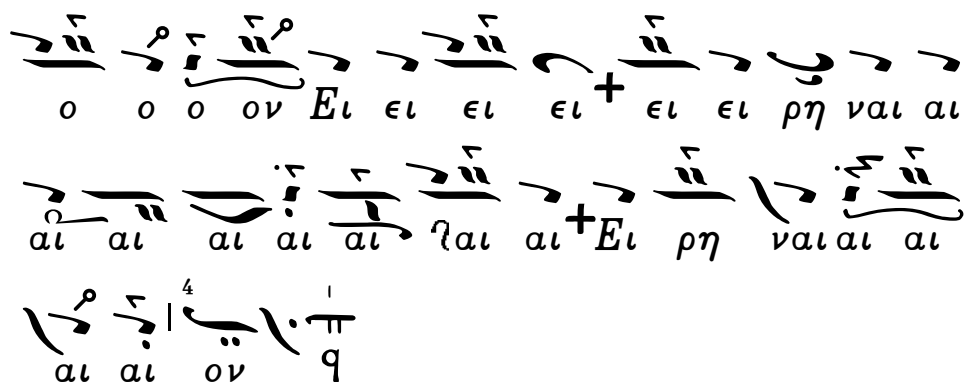
Εἰδικὸν Ἑπετειακὸν Ὑάλμα

Ψάλμα ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς
 Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας τοῦ Σεβ. Ἀρχ/που
 Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, ποίημα Δημητρ. Δασκαλάκη,
 εἰς μέλος Παναγιώτου Χρυσάφη τοῦ Νέου (ιζ' αἰ.).

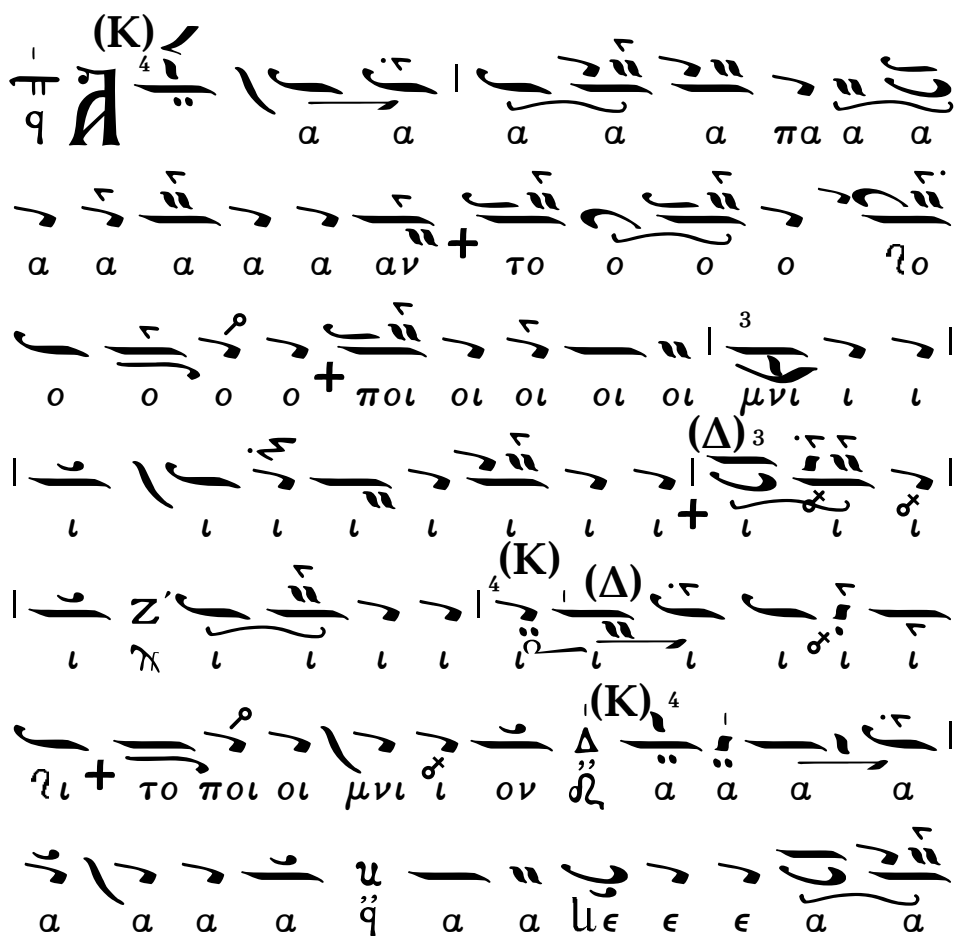
$$\mathcal{H}_{\chi OS} \stackrel{L}{\sim} K\epsilon.$$

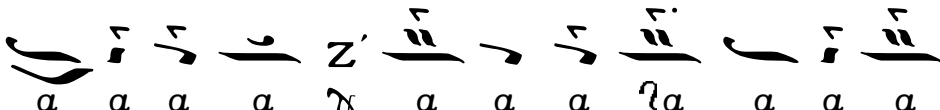
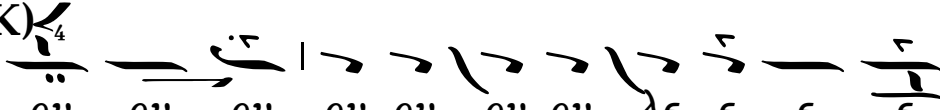
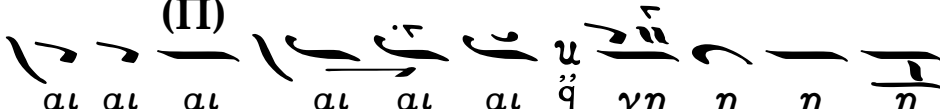
Πρόεδρον Κρήτης ἐπαινεῖν, πάνσεπτον Εἰρηναῖον

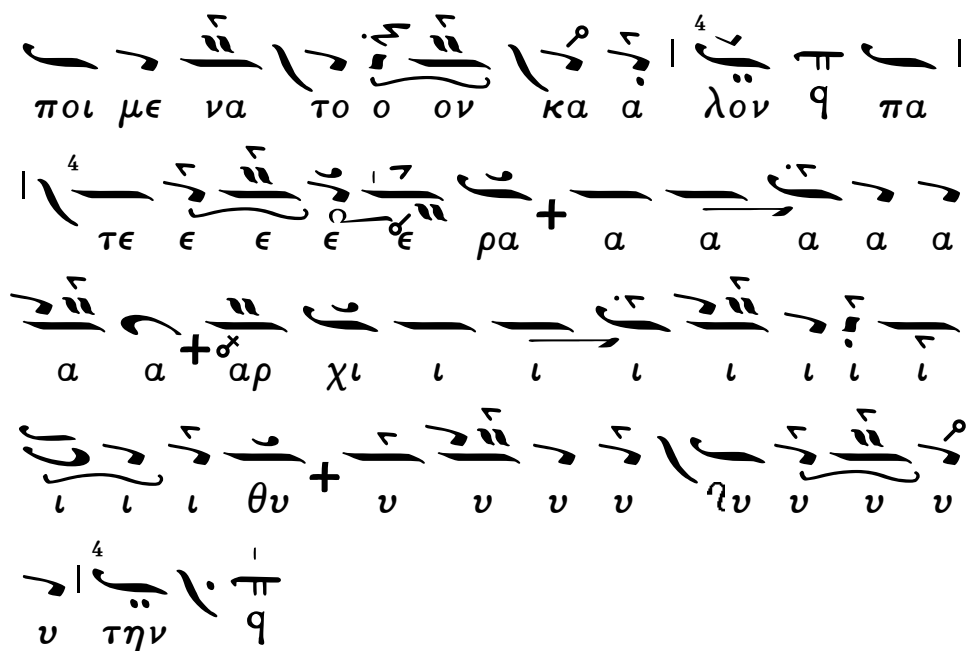
ἅπαν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ βούλεται γηθοσύνης

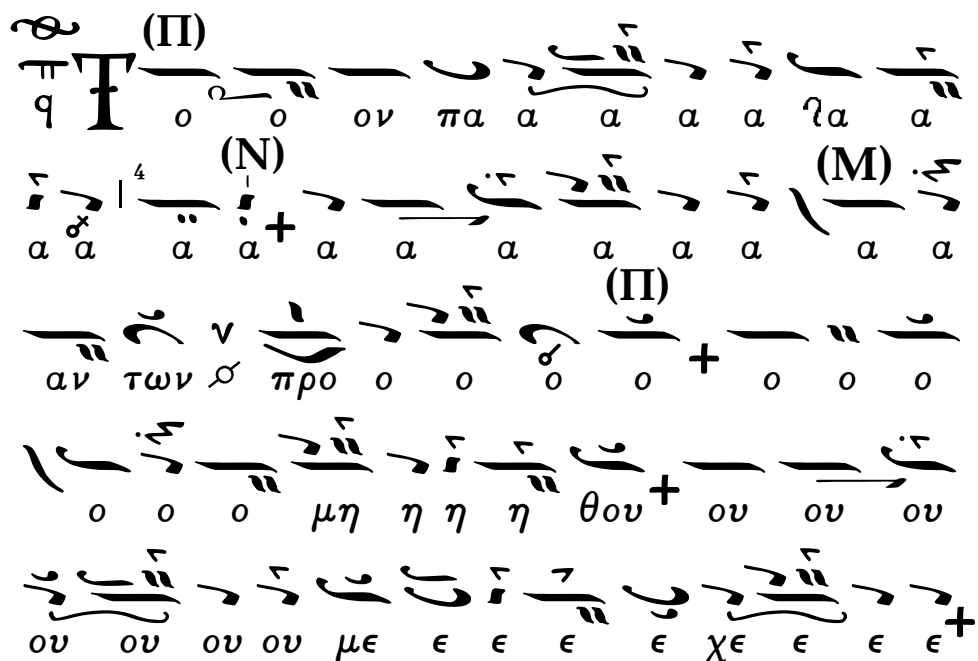

 α α α α χ α α α ρα α α α
 α α α α αυ του ου ου ου ῥ βου
 (K)
 ου ου ου ου ου ου ου ου λε ε ε ε
 ε + ε ε ε ε ται αι αι αι αι αι
 (Π)
 αι αι αι αι αι αι αι ῥ γη η η η
 η η η + θο ο ο ου υ υ υ υ υ +
 υ υ υ υ ρυ υ υ υ νως ῥ

ὥς τὸν ποιμένα τὸν καλόν, πατέρα, ἀρχιθύτην

 ω ω ω ω ω ω ως τον + ποι
 με ε ε ε ε ε ε ε να α α α
 α α α + το ο ο ο ον κα α α +

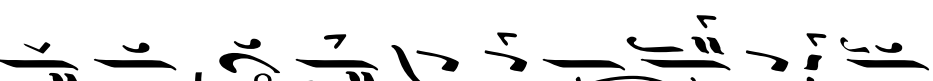
τὸν πάντων προμηθούμενον, τὸν πάντας ἐλεοῦντα

 προ ο μη η θου ου ου ου ου ου ου ου

 (Γ) με ε νο + ο ο ο ο ο ο ον το (N)

 ον πα α α α α α αν τα α α (K)

 α α + α α α α α α α α α α

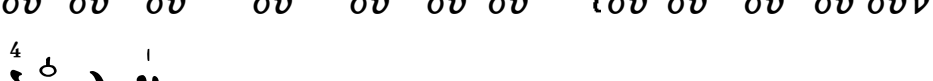

 α α α α α α α α α α α α α α

 α α α α α α α α α α α α α α

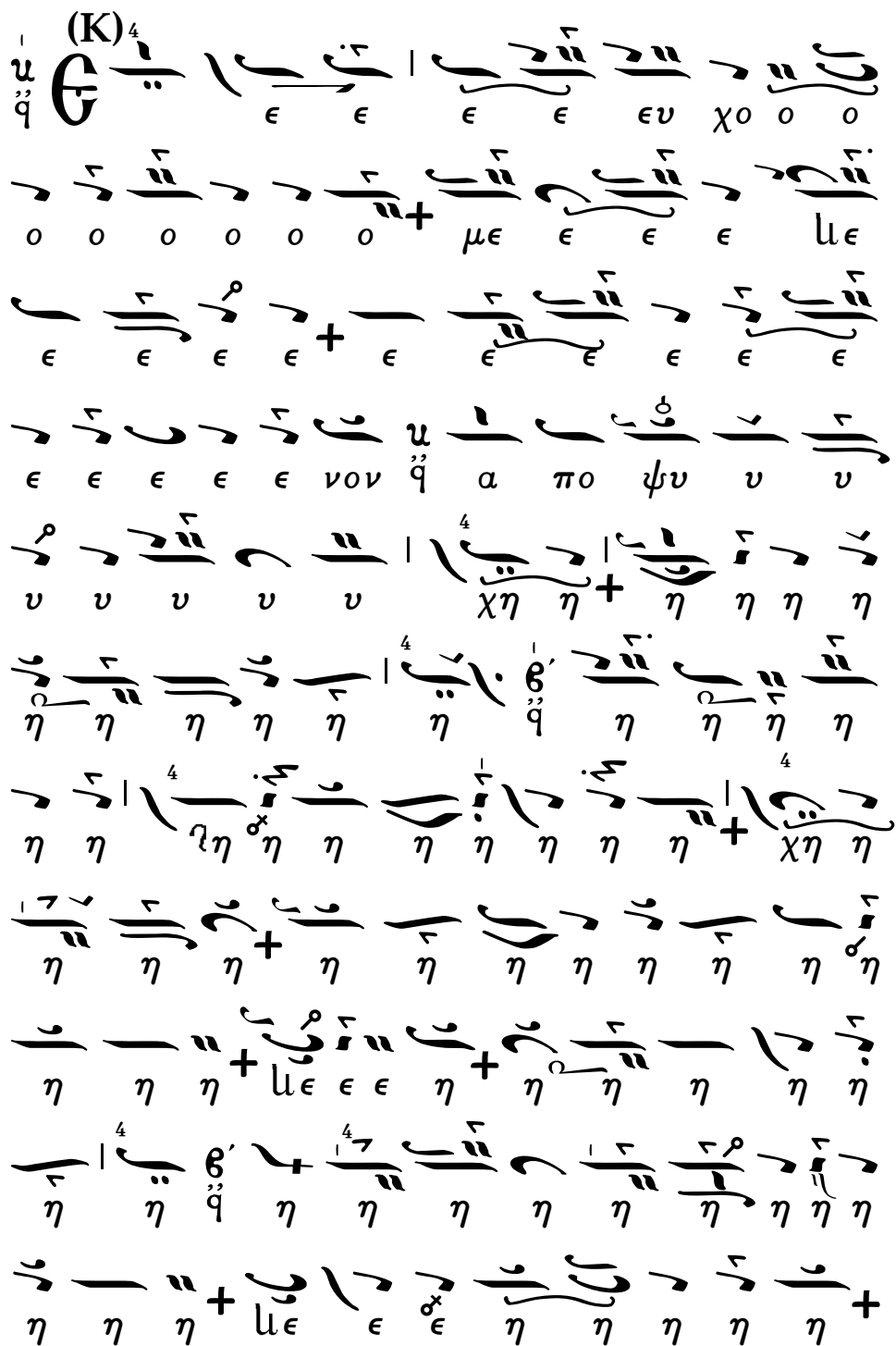

 α α α α α α α α α α α α α α

 ε ε ε ε ε + λε ε ε ου ου ου

 ου ου ου + ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

 τα α α α α α α α α α α α α α α

εὐχόμενον ἀπὸ ψυχῆς, πολλὰ αὐτοῦ τὰ ἔτη.

η η η η η η η η η η η

ης 9 πολ λα α α α α α α

α α α α α πο ολ λα α α α α

α αυ του ου ου ου ου ου ου του ου

ου ου ου ου ου 9 τα α α α α α α

α α + ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε

ε ε ε ε + ε ε ε ε ε ε ε χε ε ε

ε ε ε ε ε ε + τα ε ε ε

ε ε τη 9 η η η η η η η η

η η η η η η + η η 9

Ἡ διασκευὴ τοῦ μέλους ἐγίνε ἀπὸ τὸν
Χορὸ Ψαλτῶν «Οἱ Κρητὲς Μαΐστορες»

φωτ. Γεωργίου Μήδους

Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας (23-8-2017)

Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Τιμητικῆς Ἐκδηλώσεως ἐν Ἡρακλείῳ (23-8-2017)

Ἡ Παιδική-Νεανική Χορωδία Περιφεριακῆς Ἐνότητος Ἡρακλείου

Στιγμιότυπον ἐκ τῆς Συνοδικῆς Τμητικῆς Ἐκδηλώσεως ἐν Ἡρακλείῳ

Στηγμώτυπον ἐκ τῆς Συνοδικῆς Τιμητικῆς Ἐκδηλώσεως ἐν Ἡρακλείῳ

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος κατακλείων τὴν ἐκδήλωσιν

Ἀναμνηστικὴ φωτογραφία

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

**ΕΠΙΣΗΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

Τιμητικάί Συνοδικαί Έκδηλώσεις
έν Χανίοις,
διά τήν συμπλήρωσιν δέκα ἐτῶν
Ἀρχιεπισκοπικῆς διακονίας
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης
κ.κ. Εἰρηναίου.

24 Σεπτεμβρίου 2017,
Πνευματικόν Κέντρον Χανίων

*Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος,
Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
κηρύσσων τόν θεῖον λόγον*

Δελτίον Τύπου Ἐκδηλώσεως εἰς Χανιά

Μέ ιδιαίτερη χαρά, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀνακοινώνει, ὅτι, στό πλαίσιο τῶν Ἐπετειακῶν ἐορτασμῶν γιά τή συμπλήρωση δέκα ἐτῶν (2006-2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ **Σεβασμιωτάτου, ἀπό Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης** θά πραγματοποιηθεῖ Τιμητική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση στά Χανιά, σέ συνέχεια τῶν ἀνάλογων Ἐπετειακῶν Ἐκδηλώσεων, οἱ ὁποῖες πραγματοποιήθηκαν στό Ἡράκλειο, κατά τήν 23^η Αὐγούστου, ἡμέρα τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Τιμωμένου Πρωθιεράρχου.

Ἡ ἐν λόγῳ Τιμητική Ἐκδήλωση θά λάβει χώρα **τὴν Κυριακή, 24 Σεπτεμβρίου 2017 καί ὥρα 7.00 μ.μ., στό Πνευματικό Κέντρο Χανίων**, μέ τή στήριξη τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Χανίων, καί θά περιλαμβάνει Βυζαντινούς ὕμνους, ριζίτικα τραγούδια, φωτογραφικό ὕλικό, προβολή βιντεοταινίας καί ὁμιλητική ἀναφορά στήν Ἀρχιεπισκοπική Διακονία καί τήν δεκαετῇ πορεία τοῦ Τιμωμένου Πρωθιεράρχου.

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος προσκαλεῖ ὅλους τόν Ἱερό Κλῆρο, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες, τοὺς ἐντιμ. Ἀρχοντες καί τόν εὐσεβῆ Λαό τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, νά ἀποδώσουμε ὅλοι μαζί, καί στήν Ἐκδήλωση αὐτή, τήν πρέπουσα τιμή καί εὐχαριστία πρὸς τόν Τιμώμενο Πρωθιεράρχη καί Σεπτό Πρόεδρο τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ὁ Ὅποῖος ἀφοσιωμένα καί ὑποδειγματικά ἀναλίσκεται καθημερινῶς γιά τό καλό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καί τῶν εὐλογημένων ἀνθρώπων Της.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Συνοδικόν Ἐγκύκλιον Σημείωμα

Πρός τόν Ἱερό Κλήρο,
τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες καί τόν εὐσεβή Λαό
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Μέ ιδιαίτερη χαρά, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σᾶς ἀνακοινώνει, ὅτι, ὅπως εἶναι ἤδη γνωστό, μέ ὁμόφωνη Ἀπόφαση Αὐτῆς, ἐορτάζει ἐφέτος τή συμπλήρωση δέκα ἐτῶν (2006-2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ **Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.**

Στό πλαίσιο αὐτῆς τῆς Ἐπετείου καί σέ συνέχεια τῶν Τιμητικῶν Ἐκδηλώσεων, οἱ ὁποῖες ἔλαβαν χώρα στό Ἡράκλειο, τήν 23^η Αὐγούστου, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος σᾶς γνωρίζει ὅτι **τήν Κυριακή, 24^η Σεπτεμβρίου 2017 καί ὥρα 7.00 τό ἀπόγευμα, θά πραγματοποιηθεῖ Τιμητική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση, στό Πνευματικό Κέντρο Χανίων, μέ τή στήριξη τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητας Χανίων, ἡ ὁποία θά περιλαμβάνει Βυζαντινούς ὕμνους, ριζίτικα τραγούδια, φωτογραφικό ὑλικό, προβολή βιντεοταινίας μέ τή ζωή τοῦ Ἁγίου Εἰρηναίου, Ἐπισκόπου Λουγδούνων καί ὁμιλητική ἀναφορά στήν Ἀρχιεπισκοπική Διακονία καί τήν δεκαετή πορεία τοῦ Τιμωμένου Πρωθιεράρχου.**

Στή Συνοδική αὐτή Ἐκδήλωση σᾶς προσκαλοῦμε νά μετάσχετε, ἀποδίδοντας τήν ὀφειλόμενη τιμή ἀξίως καί δικαίως, στόν, ἀπό Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, ὁ ὁποῖος ἀναλίσκεται ἀνύστακτα καί μέ ὑποδειγματικό ζῆλο, ὑπέρ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης καί ἐν γένει ὑπέρ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἀπό τῆς εὐθυνοφόρου καί ὑψηλῆς θέσεως τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Αὐτῆς.

Σᾶς ἀναμένομε ὅλους μέ πολλή χαρά καί σᾶς εὐχόμαστε πλούσια τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, στή ζωή καί τά καλά σας ἔργα, καί κατά τό νέο ἐκκλησιαστικό ἔτος, τό ὁποῖο πρίν ἀπό λίγες ἡμέρες ξεκίνησε.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Χρονικόν Τιμητικῆς Ἐπετειακῆς Ἐκδηλώσεως

Μέ πάνδημη συμμετοχή καί τήν πρέπουσα λαμπρότητα, ἐορτάσθηκε ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατόπιν ὁμοφώνου Ἀποφάσεώς Της, ἡ ἐπέτειος τῆς συμπληρώσεως δέκα ἐτῶν (2006 – 2016), Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ **Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης**, στά Χανιά, μετά ἀπό τίς ἀνάλογες Τιμητικές Ἐκδηλώσεις πού πραγματοποιήθηκαν στό Ἡράκλειο, στίς 23 Αὐγούστου 2017.

Συγκεκριμένα, ἡ 2^η κατὰ σειράν Συνοδική Ἐπετειακή Ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε, μέ μεγάλη ἐπιτυχία, τό ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 24^{ης} Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ., στό Πνευματικό Κέντρο Χανίων, μέ τή στήριξη τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Χανίων.

Στό πρῶτο μέρος τῆς Ἐκδήλωσης, τήν ὁποία συντόνισε ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρουσιάσθηκε πρόγραμμα Βυζαντινῶν ὕμνων ἀπό τόν καταξιωμένο Ἱεροψαλτικό Χορό, «Βυζαντινός Χορός Χανίων», ὑπό τή διεύθυνση τοῦ κ. Ἰωάννου Καστρινάκη.

Στό δεύτερο μέρος ἀκούσθηκαν δύο Παραδοσιακά Ριζίτικα Τραγούδια, ἀπό ἓνα ἐνιαῖο σχῆμα, εἰδικά γιά τήν Ἐκδήλωση αὐτή, ἑπτὰ Παραδοσιακῶν Συλλόγων τοῦ Νομοῦ Χανίων καί συγκεκριμένα: τοῦ Ἱστορικοῦ Λαογραφικοῦ καί Καλλιτεχνικοῦ Συλλόγου «Κρητικές Μαδάρες», τοῦ Πολιτιστικοῦ Μορφωτικοῦ Συλλόγου Καντανιωτῶν «Ἡ Καντανία», τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Ὁμίλου «Ὁ Ἀποκόρωνας», τοῦ Πολιτιστικοῦ Παραδοσιακοῦ Συλλόγου Σελίνου, τοῦ Παραδοσιακοῦ Συλλόγου «Ἐτεόκρητες», τοῦ Συλλόγου Ριζιτῶν «Ἡ Κίσσαμος» καί τοῦ Πολιτιστικοῦ Συλλόγου τῶν ἀπανταχοῦ Ἀνατολικοσελινιωτῶν «Τό Ψηλάφι».

Κεντρικός ὁμιλητής ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἦταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε μέ λόγο ζωηρό καί καρδιακό στοὺς νεανικούς προβληματισμούς καί σέ ἐπιστολογραφία τοῦ Τιμωμένου Ἀρχιεπισκόπου, καθὼς καί σέ πτυχές τῆς Ἀρχιερατικῆς Του προσφορᾶς καί μαρτυρίας.

Ἐπίσης, στήν Ἐκδήλωση ἔγινε ἡ προβολή ταινίας τῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου Εἰρηναίου, Ἐπισκόπου Λουγδούνων, μέ τήν ἐπιμέλεια τῆς Κινηματογραφικῆς Ὁμάδας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου καί παρουσιάσθηκε Ἐκθεση φωτογραφικοῦ ὕλικου, ἀπό τοὺς Ἀρχιεπισκοπικούς βηματισμούς τοῦ Τιμωμένου Πρωθιεράρχου.

Καταληκτικῶς ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ὁ ὁποῖος γιά περισσότερα ἀπὸ τριάντα χρόνια ἀρχιεράτευσε στήν Ἱερά Μητρόπολη Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ἐξέφρασε τίς εὐχαριστίες καί τήν χαρά του γιά τήν ὡραία αὐτή Συνοδική Ἐκδήλωση καί ἀναφέρθηκε μέ λόγους σεβασμοῦ στήν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο καί τήν Μητέρα Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπίσης, εὐχαρίστησε θερμῶς τοὺς διοργανωτές τῆς Ἐκδηλώσεως καί τὰ Μουσικά Σχήματα, τὰ ὁποῖα ἔλαβαν μέρος καί ἐσημείωσε τήν ἐπιθυμία του νά πορευεταί πάντοτε πρὸς τὰ ἔμπρός, κατὰ τό Θέλημα τοῦ Θεοῦ καί τό χρέος τῆς ἀποστολῆς Του, στή διακονία τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης.

Στή Ἐπετειακή Τιμητική Ἐκδήλωση ἔλαβαν μέρος οἱ κ. Εὐαγγελία Βαγιωνάκη, Βουλευτής Χανίων, ὁ κ. Ἀπόστολος Βουλγαράκης, Ἀντιπεριφερειάρχης Χανίων, ὁ κ. Ἀναστάσιος Βάμβουκας, Δήμαρχος Χανίων, ὁ κ. Θεόδωρος Σταθάκης, Δήμαρχος Κισάμου, Θεματικοὶ Ἀντιπεριφερειάρχες, Ἀντιδήμαρχοι, Ἐκπρόσωποι τῶν Στρατιωτικῶν, Πολιτικῶν, Δικαστικῶν καί Ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν τοῦ Τόπου, Ἀρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Κληρικοὶ καί Μοναστικές Ἀδελφότητες καί πλῆθος ἀνθρώπων, ἀπὸ ὅλη τή Μεγαλόνησο Κρήτη.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐχαριστεῖ ὅλους ὅσοι προσῆλθαν, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τό κάλεσμά Της καί στίς δύο Συνοδικές Ἐπετειακές Ἐκδηλώσεις, στό Ἡράκλειο καί στά Χανιά, καί ἐξέφρασαν τὰ φιλοπάτορα αἰσθήματά τους, τήν ἐποφειλομένη τιμή καί εὐχαριστία, ὡς καί τόν προσήκοντα σεβασμό, πρὸς τόν Τιμώμενο Πρωθιεράρχη καί Σεπτό Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Πρόσκλησις - Πρόγραμμα

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἑπετειακή Τιμητική Ἐκδήλωσις

ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς
εὐκλεοῦς Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Κυριακή, 24 Σεπτεμβρίου 2017

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Μετ' ιδιαιτέρας τιμῆς καί χαρᾶς προαγόμεθα,
ἵνα προσκαλέσωμεν ὑμᾶς
εἰς τήν Ἐπετειακὴν Τιμητικὴν Ἐκδήλωσιν,
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετοῦς εὐκλεοῦς Ἀρχιεπισκοπικῆς Διακονίας
(2006-2016)

τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
ἡ ὁποία θά λάβῃ χώραν ἐν Χανίοις,
τὴν Κυριακὴν, 24ην Σεπτεμβρίου 2017,
συμφώνως τῷ συνημμένῳ Προγράμματι.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ώρα 7.00 μ.μ.:

Επετειακή Τιμητική Έκδήλωσης
Πνευματικόν Κέντρον Χανίων
(όδός Ανδ. Παπανδρέου 74)

Ἡ Ἐκδήλωση θά περιλαμβάνη:
Α. Βυζαντινούς Ὕμνους
Βυζαντινός Χορός Χανίων

Β. Ριζίτικα Τραγούδια

- ❖ Παραδοσιακός Σύλλογος «ΕΤΕΟΚΡΗΤΕΣ»
- ❖ Ἱστορικός Λαογραφικός καί Καλλιτεχνικός Σύλλογος
«ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΜΑΔΑΡΕΣ»
- ❖ Σύλλογος Ριζιτών «Η ΚΙΣΑΜΟΣ»
- ❖ Πολιτιστικός Παραδοσιακός Σύλλογος Σελίνου
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Καντανιωτῶν «Η ΚΑΝΤΑΝΙΑ»
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος τῶν ἀπανταχοῦ
Ἀνατολικοσελινιωτῶν «ΤΟ ΨΗΛΑΦΙ»
- ❖ Καλλιτεχνικός Σύλλογος Ἀποκόρωνα «Ο ΑΠΟΚΟΡΩΝΑΣ»

Γ. Προβολή βιντεοταινίας

Ὁ βίος τοῦ Ἁγίου Εἰρηναίου Ἐπισκόπου Λουγδούνων

Δ. Ὁμιλία διά τόν Τιμώμενον Πρωθυεράρχην
ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς
Διά τήν Συνοδικήν Ἐπιτροπήν

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κισάμου καί Σελίνου
Ἀμφιλόχιος

St-Minas

60. - CANDIA-GRETE

St-Minas

Mre Ida

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκينوῦ,
ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς
Ἐκκλησίας Κρήτης,
κατά τὴν ἐκδύλωσιν πρὸς τιμὴν
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου

*«Μέ τὴν πρότασίν σας περὶ τῆς Χειροτονίας ἐπίσης
συμφωνῶ. Εἰς τὴν ἐρώτησίν σας –ἂν εἶμαι ἑτοιμος–
σᾶς λέγω, ὅτι ἡ ἐτοιμασία ποτέ δέν θά τελειώσῃ.
Μέχρι νά ζῶ πάντα θά ἐτοιμάζωμαι.
Μέ πολλή ἀγάπη, Εἰρηναῖος»*

Ἀποστολέας τῆς ἐπιστολῆς ὁ φοιτητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης,
Νικόλαος Ἀθανασιάδης, γραμμένη στό λόφο τῆς ἐλπίδος. Διερωτῶμαι:
εἶναι ἡ πρώτη ὑπογραφή τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ.κ. Εἰρηναίου
μέ τό ὄνομα Εἰρηναῖος; Προσωπικά αὐτό κατανόησα ἀπό τή μελέτη τῆς
ἐπιστολῆς.

Σεβαστέ μας γέροντα, Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε. Ἡ στιγμή
αὕτη σηκώνει τὸ βάρος μιᾶς μακρᾶς ἐπίγειας πορείας, ἐνὸς περίπου αἰῶνος,
ποῦ ἀπὸ τὴν παιδικὴ Σας ἡλικία ἦταν προσανατολισμένη στὴ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ. Κάποιοι ἀπὸ μᾶς συντηροῦμε ἀναμνήσεις ἀπὸ τὰ νεανικά σας χρόνια,
κάποιοι σχετίστηκαν μαζί σας ὡς συγγενεῖς καὶ φίλοι, πολλοὶ σᾶς ἔζησαν
ὡς ἱερέα, Ἐπίσκοπο καὶ πατέρα τους καὶ θυμοῦνται μπροστὰ στοῦ ἱεροῦ Θυ-
σιαστήριου τὸν ταπεινὸν καὶ πραότατον λειτουργόν. Ὁ εὐλογημένος τόπος
τῆς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρή-
της, τῆς Μητροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου καὶ νῦν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιε-
πισκοπῆς Κρήτης ὡς βεβαίως καὶ πρωτίστως πάντων, ἡμεῖς οἱ Ἱεράρχες τῆς
Μεγαλονήσου ὡς Πρόεδρόν μας, βιώνουμε τὴν ζῶσα πνοήν σας. Πολλοὶ
ἐμπιστευθήκαμε τὴ ζωὴν μας στὴν προσευχή σας, περισσότεροι στὴν ἁγία
σας εὐχή, πλῆθος πιστῶν μεταλαμβάνουν τὰ ἄχραντα μυστήρια ἀπὸ τὰ τι-
μημένα χέρια σας, χιλιάδες κόσμου ἀντικρίζουν τὸ καθαρὸ βλέμμα σας,
ἀκοῦν τὴν ἁγιασμένη φωνή σας, δέχονται τὴν πατρικὴ σας εὐλογίαν. Πε-
ρισσότεροι ἀπὸ 100 κληρικοὶ δεχθήκαμε τὴ χάρη τῆς ἱερωσύνης ἀπὸ τὴ
δική σας ἀρχιερατικὴ χάρη. Μιὰ ὁλόκληρη Ἐκκλησία ὀργανώνεται ἀθόρυβα

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός,
ὁμιλῶν κατὰ τὴν Τιμητικὴν Ἐκδήλωσιν ἐν Χανίοις*

ἀπὸ τὸ διακριτικὸ πέρασμά σας. Ὅλοι μας διατηροῦμε βιωματικά καταγεγραμμένες τὶς ἐντυπώσεις τῆς μνήμης, τὰ βιώματα τῆς καρδιάς μας, ὁμοίως τῇ γλυκύτῃ τοῦ προσώπου σας, τὴν εὐγένεια τῶν τρόπων σας, τὴν καθαρότητα τῆς πολιτείας σας, τὴν ἀγαθωσύνη τῆς ψυχῆς σας, τὴν ἐκκλησιαστικότητα τῆς ὅλης βιοτῆς σας, τὴν ἀσκητικότητα τῆς ζωῆς σας, τὸ κυριολεκτικὰ ἄγρυπνο ἐνδιαφέρον σας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπιτελεῖτε τὴ διακονία σας μὲ ὅλη τὴν δύναμη τῆς ψυχῆς σας, ἐνῷ ἡ κάθε κίνησή σας ἔχει ἀρχοντιά καὶ μεγαλοπρέπεια, δὲν ὑπάρχει ἵχνος σκληρῆς ἐπαρσης ἢ στεῖρας ματαιοδοξίας. Εἰρηνοποιός καὶ ἀφανὴς ἐργάτης τοῦ ἀμπελώνου τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὸ ὄνομά σας οὕτω καὶ ἡ πολιτεία σας, εἰρηνοποιέ Γέροντα.

Εἶναι ξεχωριστή τιμή καί εὐλογία, πού σήμερα τήν ἡμέρα κατὰ τήν ὁποίαν πρό δεκατίας ἀνήλθατε στόν Ἀρχιεπισκοπικό θρόνο, καταξιώνεται ἡ ἐλαχιστότητά μου νά προσφέρει προσήσεις πρός τό σεπτό Πρόσωπό σας στήν εὐλογημένη σημερινή σύναξη, μετά τήν σεπτήν ἐντολήν τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, ἡ ὁποία σύσσωμος παρίσταται στήν σημερινήν τιμήν πρός τό σεπτόν πρόσωπόν σας.

Σήμερα, Σεβασμιώτατε, ζητῶ τήν κατανόησή σας καθώς θά σᾶς ὑπενθυμίσω νεανικούς προβληματισμούς, ἐπιθυμίες καί ἀγωνίες οἱ ὁποῖες ἔχουν διατυπωθεῖ σέ δύο ἐπιστολές σας πού στείλατε ὡς νέος εὐελπισ τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης πρός τόν πολυσέβαστο Γέροντα τῆς Κρήτης Μητροπολίτη Κισάμου καί Σελίνου κυρό Εἰρηναῖο τοῦ ὁποίου ἡ ἀγάπη πρός τοὺς μαθητές κρατοῦσε τίς ἐπιστολές τους, ὡς βέβαια καί τίς δικές σας.

Κατ' αὐτές διαπιστώνεται πόσο ἔχει ὁμιλήσει ὁ λόγος καί ἡ ζωὴ τοῦ μακαριστοῦ γέροντος Εἰρηναίου.

Στίς 27 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1954 μέ ἀφορμὴ τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου ἐγράφατε: «Σκέπτομαι μέ τήν μεγαλυτέραν νοσταλγίαν καί ἀγάπη... ..εἶστε θλιμμένος ἢ χαρούμενος σήμερα; Γνωρίζω τήν θλίψιν σας τήν σημερινήν, τήν ἔμαθα ἀπό σᾶς, πάνω στήν ἔδρα τῆς 7^{ης} τάξεως τῆς ἀγαπημένης μου Σχολῆς. Θυμοῦμαι καθαρά αὐτά τά λόγια σας. Γιά μένα οἱ μεγάλες γιορτές εἶναι οἱ ὀδυνηρότερες ἡμέρες, δέν μέ συγκινοῦν, οὔτε λακταρῶ τά φαγητά καί τήν καλοπέρασή τους ὅταν σκέπτομαι, ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού δέν ἔχουν τίποτα νά φάνε. Βαθύτατα ἐνετυπώθησαν στήν μνήμη μου αὐτά. Καί ξέρω. Λεῖπουν ἀπό τότε καί σκέπτομαι πόσο θά εἶστε λυπημένος σήμεραν. Σᾶς σκέπτομαι ὅλη μέρα σήμεραν. Εἰς τόν νοῦν μου ἀντρεψα αὐτό πού ἐσυλλογίζετο ὁ ἄσωτος τοῦ Εὐαγγελίου στήν ἀθλία κατάστασή του. Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου, παιδιά τοῦ Θεοῦ, ἀδέλφια μου σ' ὅλον τόν κόσμον-λιμῶ ἀπόλυνται- ἐγὼ δέ εἰς τήν σχολήν ἐδῶ περισσεύω ἄρτων καί ἄλλων! (Λουκ ιε', 17)

Σκέφθηκα πρῶτα τό χωριό μου, πρῶτα ἀνθρώπους πού μαστίζονται ἀπό τή μεγάλη φτώχεια, ἄλλους πού μαστίζονται ἀπό τή ὀρφάνεια καί βρίσκονται σκληρά καί ἄσπλαχνα στά χέρια τῆς Μητριάς, καί ἐδῶ θυμοῦμαι συγκινητικά τά παραδείγματα μικρῶν παιδιῶν τοῦ Κατηχητικοῦ μου.» Σκέπτομαι δέ πολλές φορές πόσο εὐχαριστημένος καί χαρούμενος θά εἶμαι ὅταν μετά τήν χειροτονίαν μου, δέν εἶμαι πιά Νικόλαος ἀλλά τό ὄνομά σας. Θά πάρω τό ὄνομά σας γιά νά σᾶς ἔχω πάντοτε στή σκέψη μου, πάντοτε μπροστά μου, ἐσᾶς, ὁ ὁποῖος μέ λόγια ἀλλά πολύ περισσότερο μέ ἔργα καί τήν ζωήν σας μοῦ μάθατε, ὅτι ἡ Ἱεροσύνη εἶναι ὑπόργημα, ὅτι ἔχει ἄφθαστο μεγαλεῖο, προρισμόν καί ἀξίαν».

Σέ ἐπιστολή σας τήν 16^{ην} Ἰανουαρίου τοῦ 1955 γράφετε: «Τό μόνο εὐκολο πράγμα εἶναι νά καθίσης ἐδῶ γιά πάντα (στήν Κωνσταντινούπολη). Πάρα πολλά τέτοια ἔχω ἀκούσει. Ἀλλά ἐγώ εἶμαι ἀπό τήν Κρήτη μας. Σ' αὐτήν θά ἐργασθῶ, σ' αὐτήν τούς σταυρούς θά σηκώσω ὅσο βαρεῖς κι ἂν εἶναι. Δέν δίδω σημασία πούθενά ἄλλοῦ. Τώρα πού βρῆκα τό σχέδιο τοῦ στρατηγοῦ μου μεγάλη χαρά γιά μένα. Λοιπόν ἐγώ προσωπικῶς ἀποδέχομαι ἀπολύτως τήν πρότασίν σας. Συμμερίζομαι ἀπολύτως τάς ἀπόψεις σας. Μέ ὅλην τήν πεποίθησίν μου σᾶς τό λέγω αὐτό. Ὁρκίζομαι ἐπίσης κι ἐγώ τόν Ἱερόν ὄρκον. Ὁρκίζομαι τό λέγω μέ μεγάλη συναίσθηση. Εἶναι Σάββατο βράδυ 6.55' ὅτι θά πολεμήσω, θά θυσιάσω στόν ἱερό ἀγῶνα ὁ ὁποῖος θά φέρῃ στήν Ἐκκλησία μας πρόοδον, προορισμόν καί τόν Χριστόν μας στίς καρδιές γενναίων Κρητῶν. Σ' αὐτές ὀρκίζομαι προσωπικῶς με ὅλη τήν συναίσθηση τῆς εὐθύνης τοῦ ὄρκου».

Κατά τήν εἰς Ἐπίσκοπον Χειροτονία σας στόν Ἐπίλογο τῆς ὁμιλίας σας ὡς ἄλλος Συμεών ὁ νέος Θεολόγος ἐκφωνήσατε:

«Καί τώρα πού προσεγγίζει ἡ μεγάλη καί φρικτή ὥρα τοῦ Μυστηρίου παρακαλῶ ἀγαπητοί μου ἀδελφοί πού εἴχατε τήν εὐγένεια καί τήν προθυμίαν νά συνοδεύσετε τό ἐξαιρετικό τοῦτο γεγονός τῆς ζωῆς μου, παρακαλῶ νά ἐνώσετε τήν προσευχή μας στούς λόγους τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ νέου Θεολόγου. *Ἐλθέ τό φῶς τό ἀληθινόν, ἐλθέ ἡ αἰώνιος ζωή, ἐλθέ τό ἀπ' αἰῶνος ἀποκεκριμένον Μυστήριον, ἐλθέ ἡ αἰόδιος ἀγαλλίασις, ἐλθέ τῶν κοιμένων ἡ ἔγερσις, ἐλθέ τῶν νεκρῶν ἡ ἀνάστασις, ἐλθέ Ὁν ἐπόθησεν καί ποθεῖ ἡ ταλαίπωρός μου ψυχή, ἐλθέ ὁ Μόνος πρός μόνον, ἐλθέ ἡ πνοή μου καί ἡ ζωή*».

Κατ' ἀρχήν θεωρῶ θεία βούληση καί εὐλογημένη συγκυρία τό ὄνομα Εἰρηναῖος νά συνδέεται τόσο στενά μέ τό εὐλογημένο πρόσωπό σας καί ἰδιαίτερα μέ τόν ἅγιον Ἱερομάρτυρα Πολύκαρπον καί τόν ἅγιον Ἱερομάρτυρα Εἰρηναῖο, μαθητὴν τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου Ἐπισκόπου Σμύρνης, ὅπου τό ὄνομα τοῦ ἐνός φέρετε καί τήν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἐτέρου δεχθήκατε τήν εἰς Ἐπίσκοπον Χειροτονία.

Ἐκτοτε Σεβασμιώτατε ἀποδείξατε ἔργῳ καί λόγῳ, πῶς χαίρεστε τήν ἱερωσύνη σας, πῶς ἀπολαμβάνετε σάν πρώτη φορά τήν κάθε λειτουργία σας, πόσο εὐτυχεῖς εἴστε μέσα στήν ἀτμόσφαιρα τῆς τέλεσης τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, πῶς συμπολιτεύεστε μέ τοὺς ἁγίους. Ὁ ἴδιος κατά τήν ἡμέρα τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας σας στίς 23 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1955 ἀναφέρατε: «Τίποτε τό νέο βεβαίως, τίποτε τό ἄσχετο πρός τήν Πεντηκοστήν γιατί στήν Ἐκκλησία δέν παλαιώνει τίποτα, ὅλα παραμένουν πάντοτε καινούργια, πάντοτε ἀναλλοίωτα καί αἰώνια». Εὐρισκόμενος ὡς λειτουργὸς στό λειτουργικὸ χρόνο, δίδετε τήν αἴσθηση τῆς ἀναλλοίωτης αἰώνιας καί ἀδιάλειπτης ὑπερουράνιας λατρείας. Ἐπίμονα ὀρθιος, ἀκούραστος, ἄκαμ-

πτος, αρνεϊστε να συμβιβασθεϊτε με την ιδέα μιᾶς ζωῆς χωρὶς τὴ συμμετοχὴ σας στὴ θεία ἱερουργία καὶ προσωπικὴ κακοπάθεια. Στέκεστε ὀρθίος παρὰ τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, προσφέρετε θυσιαστικά εἰς βρώση καὶ πόση μία εὐαίσθητη ψυχὴ. Ἄλλωστε τὸ ὁμολογήσατε στὸν δάσκαλο καὶ γέροντά σας Εἰρηναῖο Γαλανάκη.

Ὁμολογήσατε ὅτι θὰ σηκώσετε τὸ Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ ὅσο βαρὺς κι ἂν εἶναι· καὶ θὰ δώσετε τὸ Χριστὸ στίς καρδιές τῶν γενναίων Κρητῶν, γι' αὐτὸ καὶ ἡ σχέση σας μετὰ τὴν παράδοση, τὴν ἱερωσύνη καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀποτελοῦν τὴ μητρικὴ σας διάλεκτο ζωῆς, τὸν κόσμον τῶν ὁραμάτων καὶ τῶν ἐνδιαφερόντων σας, τὴν κύρια ἀγάπη σας, τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ τὴν ἀνάσα σας.

Γεννημένος ἀπὸ φτωχὴ πολύτεκνο οἰκογένεια στὸ Μιξόρουμα Ρεθύμνου τὸ ἔτος 1933, λόγω τῆς εὐφυΐας ἀλλὰ ἰδιαίτερα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Δημιουργό, ὁδήγησε τὰ βήματά σας στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Κρήτης στὴν ὁποίαν γνωρίσατε τὴ γνώση καὶ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς μοναχικῆς βιωτῆς πλησίον τῶν πατέρων Αὐτῆς κυρίως ὅμως τῶν μακαριστῶν π. Δαμασκηνοῦ Λιονάκη, τὸν ὁποῖον εἶχατε πρότυπον ἀρετῆς καὶ ἀγιότητος καὶ τὸν δάσκαλό σας, Εἰρηναῖο Γαλανάκη, μετέπειτα Μητροπολίτη Κισάμου καὶ Σελίνου, μετὰ τὸν ὁποῖον συμπορευθήκατε ἀρκετὰ ἔτη μαζί.

Τὸ πέρασμά σας ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν θὰ συνδεθεῖ μετὰ ἓνα ἐκπαιδευτικὸ φούντωμα, προετοιμασίας διὰ τὴν σημερινὴν διακονίαν σας. Τὰ βιώματά σας στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ οἱ διαταραχές τοῦ 1955 σφυρηλάτησαν τὴν πιστότητα καὶ ἀφοσίωσή σας στὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὥστε πάντοτε μετὰ σεβασμὸ νὰ ἐπιστηρίζετε Αὐτὴν διδάσκοντας καὶ ἐμᾶς τοὺς νεώτερους νὰ αἰσθανόμαστε ὅτι εἴμαστε ὅστ' ἀπὸ τῶν ὁστέων καὶ σάρκες ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Προσωπικῶς θεωρῶ ὅτι τὸ κύριον καὶ κατεξοχὴν ἔργον τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι ἡ προεδρία τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἀπὸ αὐτὴν πηγάζει ὅλη ἡ ἐξουσία τοῦ Ἐπισκόπου, ὅχι μόνον ἡ ἁγιαστικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ποιμαντικὴ καὶ ἡ διοικητικὴ. Εὐχαριστία χωρὶς Ἐπίσκοπον δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' οὔτε καὶ Ἐπίσκοπος χωρὶς Εὐχαριστία. Τὰ δύο αὐτὰ εἶναι ἀλληλένδετα καὶ συνιστοῦν τὸν ἄξονα τοῦ κατ' ἐξοχὴν Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας: "ὅπου ἂν φανῇ ὁ Ἐπίσκοπος, ἐκεῖ καὶ τὸ πλῆθος - δηλαδή ὁ λαός - ἔστω, ὥσπερ ὅπου ἂν εἷη Χριστός Ἰησοῦς ἐκεῖ καὶ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία" γράφει ὁ Ἱερομάρτυς Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος ἤδη στίς ἀρχές τοῦ 2ου μ.Χ. αἰῶνος. Τοῦτο βαθειὰ ριζωμένο στη ζωὴ σας ὡς εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, βιώνετε καὶ προγεύεστε τῆς κατάστασης στὴν ὁποία θὰ ζεῖ ὁ κόσμος ὅταν ἐπικρατήσῃ ἡ οὐράνιος Βασιλεία τοῦ Θεοῦ τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ πιστοὶ προσδοκοῦμε καὶ γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῆς ὁποίας προσευχομαστε κάθε φορὰ πού λέμε τὴν Κυριακὴ Προσευχὴ

Στιγμιότυπον ἐκ τῆς Συνοδικῆς Τιμητικῆς Ἐκδηλώσεως ἐν Χανίοις

«ἐλθέτω ἡ Βασιλεία σου». Τὰ χαρακτηριστικά τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ περιλαμβάνουν ὅλα ὅσα παρατηροῦμε στήν Ὁρθόδοξη Θεία Λειτουργία. Ἐξ αὐτῆς προέρχονται καί ὅλα τὰ λοιπά διακονήματα τοῦ Ἐπισκόπου.

Ὁ φωτισμός αὐτός δίδεται γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ καί τοῦ γένους μας, γι' αὐτό καί ἀγωνίζεστε, νά μήν ἐξαφανισθεῖ.

Δύο εἶναι στήν μακραίωνα ἐκτίμηση τῶν ἱστορικῶν τοῦ πολιτισμοῦ τὰ στοιχεῖα, πού προαγγέλλουν τήν ἐπερχόμενη καταστροφή ἑνός ἔθνους. α) ἡ ἔλλειψη ἡγετῶν μέ αὐτοθυσία καί β) ἡ ἀποξένωση τοῦ λαοῦ ἀπό τά ἱερά καί τά ὅσια τῆς φυλῆς. Ὄταν παρατηρεῖται τό ἓνα ἀπό τά δύο μόνον, ὑπάρχει ἡ ἐλπίδα ἀποφυγῆς τοῦ ἀφανισμοῦ. Ἐμπνευσμένοι ἡγέτες μποροῦν καί μόνοι τους, ὅταν δέν εἶναι δημαγωγοί, νά ἐκφράσουν τήν ὀρθόδοξη αὐτοσυνειδησία, νά κλείσουν μέσα τους ὅλο τό παρελθόν καί νά τό ζωντανέψουν στίς καρδιές ἑνός λαοῦ, πού ἔνεκα τῶν μεριμνῶν τοῦ βίου, ξεχνᾷ ἐνίοτε τήν πίστη του καί τήν ἱστορία του. Αὐτό δέν ἔκαναν οἱ προφῆτες καί οἱ κριτές τοῦ Ἰσραήλ μέ τόν κανστικό καί θαρραλέο τους λόγο ἐναντίον τῶν ἐπιθυμιῶν καί τῶν θελήσεων; Αὐτό δέν ἔκαναν οἱ μεγάλες καί ἥρωϊκές μορφές τῶν ἁγίων καί Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Γένους, πού σάν ἄλλοι προφῆτες δίδαξαν «ἔργῳ καί λόγῳ» μέ αὐτοσυνειδησία καί ἐπίγνωση;

Στή σημερινή πραγματικότητα πού τό εἰκονοστάσι τοῦ Γένους ξηλώνεται ἀπό νέους εἰκονομάχους, οἱ περισσότεροι ἀπό τοὺς Ὁρθοδόξους Ρωμιούς, ἰδίως οἱ Ἕλληνες, συμφωνοῦμε ὅτι κάτι ἐπικίνδυνο κυφορεῖται στό σῶμα καί πιο πολύ στό πνεῦμα τοῦ πολιτισμοῦ μας. Δέν γονιμοποιεῖται πλέον ἀπό ὑγιεῖς δυνάμεις ὁ πνευματικός μας βίος. Ξέφραγο ἀμπέλι ἡ παιδεία μας ἡ ὁποία ταλανίζεται ἀπό ἐκθεμελιωτικές καί καταστροφικές δυνάμεις. Ὑβρίζεται καί παραχαράσσεται ἡ ἐθνική μας ἱστορία, σπιλώνονται καί συκοφαντοῦνται μεγάλες μορφές, δέν διαβάζεται πιά τό συναξάρι τοῦ Γένους, στήν ἱερή μνήμη τῶν προγόνων μας, σπάνια τελοῦμε μνημόσυνα. Μία ἀδίστακτη εἰκονοκλαστική κίνηση κατεβάζει ἀπό τό εἰκονοστάσι τοῦ Γένους τίς τιμημένες μορφές μαρτύρων καί ἡρώων. Βεβηλώνονται οἱ μνήμες τῶν δασκάλων. Ὁ χαρακτήρας τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἀλλοιώνεται, ἡ προσευχή ἀπό τά σχολεῖα καταργεῖται στό ὄνομα τῆς προσβολῆς τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν κατά πάντα σεβαστῶν οικονομικῶν μεταναστῶν καί προσφύγων. Εἶναι τοῦτο ἀληθές! Γνωστοί αἰρετικοί σχεδόν ἀμετανόητοι ζητοῦν τόν ἀπογαλακτισμό τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τή Ρωμιοσύνη καί τό ἔθνος ἐπεμβαίνοντας ὄχι μόνο σέ ἐνήλικες ἀλλά καί στίς εὐαίσθητες ψυχές τῶν μικρῶν παιδιῶν προσπαθώντας νά τά μυήσουν σέ δόγματα καί θεωρίες ἀσυμβίβαστες μέ τήν ἑλληνορθόδοξη παράδοση καί φυσική ἐξέλιξή τους.

Ἐπισυμβαίνει μπροστά στά μάτια μας ἓνας πνευματικός ἑξανδρα-

ποδισμός τῶν νέων μας, μία μεθοδευμένη ἀπό ξένα κέντρα ἀποφάσεων ἐθνική ἀπονεύρωση, μία γενοκτονία τῆς μνήμης καί τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας. Σέ λίγο καιρό οἱ νέες γενιές θά νιώθουν ἢ μάλλον ἤδη νιώθουν ξένες καί ἀλλοτριωμένες ἀπό τά ἰδανικά, πού πυρπολοῦσαν μέχρι τώρα τοὺς Ἕλληνες καί ἐξασφάλιζαν τὴν ἐθνική τους ταυτότητα.

Σέ ὅλα τὰ ἀνωτέρω, σεβαστέ Γέροντα, ἡ δική σας συμβολή, τό παράδειγμα, ἡ ζωντανή καί διδάσκουσα βιοτὴ Ἑλληνορθοδόξου μαρτυρίας, μᾶς παρηγοροῦν, τό δέ ἀνωτέρω ρηθέν ἡ ἔλλειψη ἡγετῶν μέ αὐτοθυσία δίδει τὴν ἐλπίδα τῆς ὄντως ἀληθινῆς ὑπάρξεως πνευματικῶν ἡγετῶν καί ἡ ἐλπίδα ἀναπτερώνεται ὡς τό εὐλογημένο πρόσωπό σας.

Τριάντα ἓνα ἔτη ἀρχιερατικῆς διακονίας στὴν Μητρόπολη Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου ἡ διακονία σας ἀφῆκεν ἔργον ἀγιαστικόν, λειτουργικόν, Μοναχικόν, νεανικόν, χαρούμενον καί εὐλογημένον, διδακτικόν, ἔργῳ καί λόγῳ. Ἄπαντα συγκλίνουν σέ ἔργα ἀγάπης καί διακονίας μέ πολύ κόπο καί μόχθο ἀψηφώντας ἀκόμα καί τὴν προσωπική ἀνάπαυση. Πολλάκις ἀναφέραμε. Αἰσθανόμαστε τύψεις νά σᾶς στεροῦμε τὴν ἀνάπαυση προσπαθώντας νά λύσουμε τὰ προβλήματα μας καί μᾶς ἀπαντούσατε ὑπάρχει χρόνος γιὰ ὅλους.

Σεβασμιώτατε. Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος πολλάκις σᾶς ἔχει χαρακτηρίσει ὡς τόν κατὰ πάντα λευκὸ Ἱεράρχη. Καί ἐμεῖς σήμερα εὐχόμεθα Μαθουσάλεια ἔτη, εὐλογημένη διακονία, δόξα, τιμὴ καί ἔπαινον τῆς ἀγίας ἡμῶν τῶν Κρητῶν συντεταγμένης Ἐκκλησίας τῆς ὁποίας προΐστασθε ἡλιακτοφοροῦσας ἐκ τοῦ Φωτός τῆς Μητρὸς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐμεῖς τὰ πνευματικά σας παιδιὰ ἀναφωνοῦντες τό πολὺ-χρόνιον ποιῆσαι Κύριος ὁ Θεός αἰτούμεθα τίς εὐχές καί εὐλογίες σας στά ἔργα μας, παραδειγματιζόμενοι ἀπὸ τό αἰεὶ θυσιαστικὸ πνεῦμα τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος.

Εἰς πολλά ἔτη!

Βυζαντινός Χορός Χανίων

Κοινόν Χορωδιακόν σχήμα 7 Παραδοσιακῶν Συλλόγων Ν. Χανίων

Στιγμιότυπα έκ τῆς Συνοδικῆς Τιμητικῆς Ἐκδηλώσεως, ἐν Χανίοις (24-9-2017)

Στιγμιότυπα ἐκ τῆς Συνοδικῆς Τιμητικῆς Ἐκδηλώσεως ἐν Χανίοις (24-9-2017)

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, κατακλείων ἐν εὐχαριστίαις τὴν ἐκδήλωσιν

Ο Τιμώμενος Πρωθιεράρχης μετά τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΛΟΓΟΙ-ΜΕΛΕΤΕΣ

Βίσαγωγικές σκέψεις στό περί ἁμαρτίας κεφάλαιο

Γεβ. Μητροπολίτου Αὐλῶνος κ. Χριστοδούλου

Ἦδη ἀπό τόν 4^ο μ.Χ. αἰώνα ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὀρίζει τήν ἁμαρτία ὡς «*Θεοῦ ἄλλοτρίωσιν*» καί «*τό κακόν τό πρῶτον*».¹

Ὁ ἄλλος μέγας Γρηγόριος Θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ὀρίζει ὡς ἁμαρτωλούς «*τούς μή κατά τό Εὐαγγέλιον πολιτευομένους*»² καί θεωρεῖ τήν ἁμαρτία ὡς κακό μεγαλύτερο ἀπό τό θάνατο: «*... πλήν γάρ τῆς ἁμαρτίας οὐδέν τῶν ἐν βίῳ τούτῳ κακόν ὄντως, εἰ καί κακώσεως πρόξενον, οὐδ' αὐτός ὁ θάνατος*».³

Ἰδιαιτέρως ἡ ἁμαρτία συνδέεται ἀπό τούς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν παρακοή. Ὅπως χαρακτηριστικά γράφει ἐπίσης ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: «*... Ὁ δέ παρακούων τοῦ Θεοῦ καί ποιῶν τήν ἁμαρτίαν καί ἀνεπιστρόφως αὐτῆς ἀντεχόμενος δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας καί οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ πονηροῦ, ἣν ἔλαβεν ἐκ Θεοῦ φύσιν μεταπλάττων τῇ κακῇ προαιρέσει καί τῷ πατρί τῆς ἀπωλείας ἐξομοίων. Διό καί πρὸς τούς Ἰουδαίους ἔλεγεν αὐτοῦ θέλετε ποιεῖν*».⁴

Ἡ ἁμαρτία καί ἡ παρακοή εἰσήγαγαν στή ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητας τό θάνατο. Ὁ Θεός δὲν ἔφτιαξε τό θάνατο, διότι δὲν ἔφτιαξε τήν ἁμαρτία. «*Ὅσον γάρ ἀφίστατο τῆς ζωῆς [ὁ Ἀδάμ], τοσοῦτον προσήγγιζε τῷ θανάτῳ. Ζωὴ γάρ ὁ Θεός, στέρησις δέ ζωῆς θάνατος. Ὡστε ἐαυτῷ τόν θάνατον ὁ Ἀδάμ διὰ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Θεοῦ κατεσκεύασε, κατά τό γεγραμμένον. "Οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται". Οὕτως οὐχί Θεός ἔκτισε θάνατον, ἀλλ' ἡμεῖς ἑαυτοῖς ἐκ πονηρᾶς γνώμης ἐπεσπασάμεθα*».⁵

Ἡ ἁμαρτία, τό κακό, δὲν ὑπῆρχαν στή ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσῆλθαν μετὰ τήν παρακοή τῶν πρωτοπλάστων καί τή μετάληψη ἀπὸ τόν καρπὸ τοῦ ἀπαγορευμένου δένδρου, καθὼς ὁ Θεός τούς εἶχε προειδοποιήσει: «*ἢ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε*» (Γεν. 2, 17). Π' αὐτό καί τό

¹Ἐπη Θεολογικά, Ποίημα Η', PG 37, 662 καί Ποίημα Ι', PG 37, 691.²Ὁμιλία ΜΕ' Εἰς τὴν Β' Κυριακὴν τοῦ Λουκά, ΕΠΕ 11, 76.

²Ὁμιλία ΜΕ' Εἰς τὴν Β' Κυριακὴν τοῦ Λουκά, ΕΠΕ 11, 76.

³Ὁμιλία ΙΣΤ' Περί τῆς κατὰ σάρκα Οἰκονομίας τοῦ ... Ἰησοῦ Χριστοῦ, PG 151, 213 C.

⁴Ὁμιλία ΜΕ' Εἰς τὴν Β' Κυριακὴν τοῦ Λουκά, ΕΠΕ 11, 76.

⁵Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ὁμιλία ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός, 7, PG 31, 345 A.

δένδρο αυτό ονομάστηκε δένδρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, καθώς τότε γιά πρώτη φορά στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ὁ ἄνθρωπος γνώρισε καί τό κακό, ἐνῶ μέχρι τότε γνώριζε μόνο τό καλό, ἀφοῦ ὑπῆκουε στό Θεό, ὁ ὁποῖος εἶναι τό ἀπόλυτο ἀγαθό καί ἡ πηγή τοῦ κάθε καλοῦ.

Μαζί μέ τήν ἀμαρτία εἰσῆλθε στόν ἄνθρωπο καί ἡ αἰσχὺνη μαζί μέ τόν φόβο, ἀφοῦ μέχρι τότε «ἦσαν οἱ δύο γυμνοί, ὃ τε Ἀδάμ καί ἡ γυνή αὐτοῦ, καί οὐκ ἦσχύνοντο» (Γεν. 2, 25). Ὁ Ἀδάμ μετά τήν παρακοή θά πεί στό Θεό ὅτι Τόν φοβᾶται καί Τόν ντρέπεται: «τῆς φωνῆς σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ καί ἐφοβήθην, ὅτι γυμνός εἰμι, καί ἐκρύβην» (Γεν. 3, 10).

Ἡ ἀμαρτία τῶν πρωτοπλάστων ἐπέφερε τό χωρισμό τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό Θεό καί τήν διάσταση ἀπ' Αὐτόν. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἔχασε τή θεία καί ἀγγελική κατάσταση τῆς ἀναμαρτησίας πού εἶχε μέχρι τότε: «Τό μηδέ ἀμαρτεῖν ἐστὶ Θεοῦ καί τῆς πρώτης ἀσυνθέτου φύσεως· ἀπλότης γάρ εἰρηναία καί ἀστασίαστος· θαρρῶ δέ εἰπεῖν, ὅτι καί τῆς ἀγγελικῆς, ἥ ὅτι ἐγγυτάτῳ τούτου, διά τήν πρός τόν Θεόν ἐγγύτητα· τό δέ ἀμαρτάνειν ἀνθρώπινον, καί τῆς κάτω συνθέσεως· σύνθεσις γάρ, ἀρχή διαστάσεως». Ἡ ἀμαρτία δέν ἦταν κάτι πού ὑπάρχει στήν φύση τοῦ ἀνθρώπου: «Ἀμαρτία ἐστὶ τοῦ καλοῦ παρεκτροπή, ὃ μή φύσις καί νόμος χαρίζεται».⁷

Μετά τήν πτώση του, ὁ ἄνθρωπος βρέθηκε ἔρημος, χωρίς Θεό. Ἡ ὑπαρξή του διασπάστηκε, κατακομματιάστηκε. Ἡ διακοπή τῆς κοινωνίας του μέ τό Θεό ἐξ αἰτίας τῆς ἀμαρτίας τόν ὁδήγησε στό νά προσπαθῇ νά βρεῖ κάποια στηρίγματα, κάποια ὑποκατάστατα ψεύτικα, προσωρινά, προκειμένου νά σταθεῖ στά πόδια του καί νά ἐπιβιώσει.

Τό πρῶτο ἀπό αὐτά τά στηρίγματα, πού τό εἶχε πρόχειρο, χειροπιαστό, ἦταν ἡ σαρκική ἡδονή. Ὅσο ζοῦσε στόν παράδεισο δέν εἶχε ἀνάγκη τροφῆς οὔτε ἄλλης σαρκικῆς ἀπόλαυσης, γιατί ὁ Θεός ἦταν ἡ τροφή καί ἡ ἀπόλαυσή του, ἡ μέθη καί ἡ χαρά του, ὁ ἄρτος, ἡ βρώση καί ἡ πόση του. Οἱ ἀπολαύσεις πού τοῦ χάριζε ὁ Θεός ἦταν ἡ συμμετοχή στή ζωὴ Του, στήν ἀγάπη Του, στήν αἰώνια μακαριότητα. Μετά τήν πτώση, ὅμως, ἐπειδὴ ἔχασε τήν ἀπόλαυση τοῦ Θεοῦ, καταφεύγει στήν ἡδονή, μέ τήν ὁποία μπορεῖ νά ξεπεράσει γιά λίγες στιγμές τό θάνατο πού τόν κυνηγᾷ, καί νά ζήσει, ὅχι, ὅμως, πραγματικά, ἀλλά προσωρινά. Νά πάρει μία παράταση ζωῆς θά μπορούσαμε νά ποῦμε. Ἡ ἡδονή τοῦ δίνει τήν αἴσθηση ὅτι ζεῖ. Ἡ αἴσθηση αὐτή, ὅμως, διαρκεῖ, ὅσο διαρκεῖ ἡ ἡδονή. Μετά τήν ἀπόλαυση τῆς ἡδονῆς μένει στόν ἄνθρωπο ἓνα κενό, στό ὁποῖο κυριαρχεῖ ἡ ὁδύνη. Ἡ ψυχὴ του μένει

⁶ Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος 40, Εἰς τό Ἅγιον Βάπτισμα, PG 35, 365B-C.

⁷ Γρηγορίου Θεολόγου, Ἐπιθ. Θεολογικά, Ποίημα 34, PG 37, 957.

άνικανοποίητη, δέν άλλαξε κάτι γιά αὐτόν, ἡ ἀπουσία τοῦ Θεοῦ δέν μπορεῖ νά γεμίσει. Καί ὅσο περισσότερο καταφεύγει στήν ἡδονή γιά νά καλύψει τό κενό τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος καί νά πάρει μία παράταση ζωῆς, τόσο μεγαλύτενη ἡ κόλασή του, ἡ θλίψη του, ἡ ὀδύνη του, ἡ ἀπουσία τοῦ Θεοῦ.

Τό δεύτερο ὑποκατάστατο μέ τό ὁποῖο προσπάθησε ὁ ἄνθρωπος νά ἀναπληρώσει τό Θεό γιά νά ἐπιβιώσει ἦταν τά κτίσματα. Δέν τόν εὐφραίνει πλέον ὁ Θεός, ψάχνει κάποιο κτίσμα ἢ κτῆμα, κάποιο ἀπόκτημα, κάτι ἔξω ἀπό τόν ἑαυτό του, γιά νά νιώσει μία προσωρινή ἀσφάλεια. Αὐτό τό «κάτι» μπορεῖ νά εἶναι κάτι πολύ χρήσιμο γιά τήν ἐπιβίωσή του, ὅπως μία κατοικία, ἕνα ἐργαλεῖο, ἕνα χρήσιμο ἀντικείμενο, ἢ κάτι ἄλλο πού ἀπλά τοῦ ἀρέσει, ὅπως ἕνα καλλιτεχνικό δημιούργημα, μία ὁμορφὴ ἔκταση γῆς, κάτι ὠραῖο καί ὁμορφο.

Τέλος, τό τρίτο πρᾶγμα μέ τό ὁποῖο προσπάθησε ὁ ἄνθρωπος νά ἀντι-καταστήσει τό Θεό ἦταν ἡ λογική του, ὁ τρόπος σκέψης του. Ὅσο βρισκόταν σέ μία σχέση κοινωνίας καί συνεχοῦς ἐπικοινωνίας μέ τό Θεό, δέν χρειαζόταν νά μεριμνήσει γιά τίποτε. Ὁ Θεός τοῦ ἔδινε τά πάντα, πρὶν ἀκόμη τά ζητήσει. Ἡ φύση, τά ζῶα, πού εἶχαν πλαστεῖ γιά αὐτόν, τόν ἀκούγαν, τόν ἀναγνώριζαν ὡς κυριάρχό τους. Ὅταν, ὅμως, ἡ σχέση του μέ τό Θεό κλονίστηκε, πλέον ὁ θάνατος τόν φοβίζει, ἡ φύση δέν τόν ἀναγνωρίζει ὡς κύριό της, τά ζῶα δέν τόν ἀκοῦνε, ἐπειδὴ καί αὐτός δέν ἀκούσε τό Θεό, τά θηρία ὁρμοῦν νά τόν κατασπαράξουν. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται μόνος, ἀνυπεράσπιστος, καί γιά νά ἀντιμετωπίσει τό φόβο καί τήν ἀγωνία τοῦ θανάτου, τούς κινδύνους πού αἰσθάνεται ὅτι τόν ἀπειλοῦν, καταφεύγει ὀχι στή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀλλά στή λογική του. Σκέπτεται, ἀντὶ νά προσεῦχεται, «τά βάζει κάτω», ὅπως λέμε, καί λέει, ἂν κάνω αὐτό ἢ τό ἄλλο, θά ἔχω αὐτές τίς συνέπειες, καί ἔτσι τά πάντα τά περνᾷ ἀπό μία λογική, ἀπό μία διανοητική ἐπεξεργασία.

Ἐάν παρατηρήσουμε σήμερα τήν ἀνθρώπινη ζωή, θά δοῦμε ὅτι στηρίζεται στά τρία αὐτά ὑποκατάστατα. Ἐπιθυμία γιά ἡδονές, κτήσεις καί πλοῦτη, καί θεοποίηση τῆς ἀνθρώπινης διάνοιας κυριαρχοῦν στό σύγχρονο πολιτισμό μας. Ὅλοι μιλοῦν γιά τήν οἰκονομική κρίση, ἀλλά μόνον ἡ Ἐκκλησία γιά τήν πνευματική κρίση. Μέ ἄλλα λόγια ὁ κόσμος, παρότι βρίσκεται 2017 χρόνια μετὰ Χριστόν, ζεῖ μέσα στίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας, σέ μία ζωή ἁμαρτητική, μεταπτωτική, φθοροποιό, βρίσκεται διαρκῶς σέ μία τροχιά θανάτου. Δέν μαρτυροῦν αὐτό καί οἱ συνεχεῖς πόλεμοι, πού μέχρι αὐτήν τήν ὥρα πού γράφονται αὐτές οἱ γραμμές μαστίζουν τήν ἀνθρωπότητα; *«Πόθεν πόλεμοι καί μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε, καί οὐκ ἔχετε· φονεύετε καί ζηλοῦτε, καί οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καί πολεμεῖτε, καί οὐκ ἔχετε, διὰ τό μή*

αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι, κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσετε» λέγει χαρακτηριστικά ὁ ἀδελφός Θεὸς Ἰάκωβος (4, 1-3).

Σὲ αὐτὴ τὴν κατάσταση χωρισμοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ συνεχούς ροπῆς πρὸς τὴν ἁμαρτία ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει ὡς ἀντίδοτο τὸν Χριστό. Ὁ Χριστὸς κατέλυσε «τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ».⁸ Σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιον Μάξιμο τὸν Ὁμολογητὴ, ὁ φραγμὸς εἶναι ἡ ἁμαρτία. «Αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἐχθροὺς Θεοῦ κατέστησεν».⁹ Ὁ ἄνθρωπος, λοιπόν, ἀγωνίζεται νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρία ὑποκατάστατα τῆς θείας ζωῆς, προκειμένου νὰ ἀπελευθερωθεῖ ἀπὸ τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ἀποκαταστήσει μία πραγματική, μόνιμη κοινωνία μὲ τὸ Θεό.

Πῶς γίνεται αὐτό; Πολεμώντας α) τίς ἡδονές μὲ τὴν ἐγκράτεια, β) τὴ φιλοκτημοσύνη μὲ τὴν ἐλεημοσύνη, τὴ λιτότητα καὶ τὴ μὴ προσκόλλησι στὰ ὑλικά ἀγαθὰ, καὶ γ) τὴν ἐμπιστοσύνη στὴν ἀνθρώπινη λογικὴ μὲ τὴν ὑπακοή πού κάνει στὴν Ἐκκλησία, χάρις στὴν ὁποία βγαίνει ἀπὸ τὴν λογικὴ τοῦ κόσμου αὐτοῦ καὶ μπαίνει στὴν λογικὴ τοῦ Θεοῦ. Ἀγωνιζόμενος νὰ ἀποκτήσει αὐτὲς τίς τρεῖς ἀρετές, μπορεῖ νὰ φτάσει σὲ μία κατάσταση ἀναμαρτησίας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι κατὰ ἀδύνατον, ἀλλὰ ἕνας στόχος πρὸς τὸν ὁποῖο πρέπει ὅλοι μας νὰ τείνουμε.

Ἡ ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τὴν ἁμαρτία γίνεται σὲ τρία ἐπίπεδα: Τῶν ἔργων, τῶν λόγων καὶ τῶν λογισμῶν: «*τρίτον μὲν τὸ ἁμαρτητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, ἐν ἔργοις καὶ λόγοις καὶ λογισμοῖς εὕρισκόμενον*». Μὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ ὁ ἄνθρωπος καθαρίζει τίς πέντε αἰσθήσεις τοῦ καὶ ταυτόχρονα ἀγωνίζεται νὰ μὴν σφάλλει καὶ στοὺς λόγους τοῦ: «*Ἐξαδικόν [= ἐξαπλάσιο] δέ, τὸ ἀναμαρτησίας καλόν. Ἀπταίστους γὰρ τὰς πέντε αἰσθήσεις καὶ τὸν προφορικὸν συντηρεῖν δεῖ λόγον. Ἐν οἷς ὁ μὴ πταίων, ἀνὴρ φησι τέλειος, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος*».¹⁰ Μὲ τίς τρεῖς παραπάνω ἀρχές πού τοῦ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὰ τρία ψεύτικα στηρίγματα πού τὸν ἐμποδίζουν νὰ κοινωνήσει ἀπευθείας μὲ τὸ Θεό καὶ μπαίνει στὴν κατάσταση πού βρισκόταν ὁ Ἀδάμ πρὶν διωχθεῖ ἀπὸ τὸν παράδεισο.

Συγκεκριμένα, μὲ τὴν ἐγκράτεια, τὴ σωφροσύνη, τὴ νηστεία, τὴν ἀποχή ἀπὸ αὐτὰ πού εὐχαριστοῦν τὴ σάρκα, μόνη ἡδονὴ καὶ εὐφροσύνη τοῦ γίνεται πλέον ὁ Θεός. Ἀντὶ νὰ λαμβάνει μία προσωρινὴ «παράταση τῆς ζωῆς», εἰσέρχεται στὴν ἀληθινὴ ζωὴ, στὴν πραγματικὴ ἀπόλαυση, στὴν ἀπόλαυση τοῦ Θεοῦ.

⁸ Εφ. 2, 14.

⁹ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Πεύσεις καὶ ἀποκρίσεις, ΕΠΕ 14Α, 100-103.

¹⁰ Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Ἑτέρα κεφάλαια, PG 90, 1405, 18 B.

Μέ τήν ἐλεημοσύνη καί τή λιτότητα ἀπαλλάσσεται ἀπό τά δεσμά τῆς κτήσεως ὑλικῶν πραγμάτων καί ἀνταλλάσσει τά φθαρτά μέ τά ἄφθαρτα: «Ἄν οὖν ἐνταῦθα τῷ Υἱῷ τοῦ Θεοῦ διά τῶν ἔργων ὁμοιώσης λήψη, τῷ φωτί τῆς τοῦ Ὑψίστου δόξης περιλαμπόμενος καί συνδιαιωνίζων ἐκείνοις, μεθ' ὧν ἔσται Χριστός ὁ Θεός ἐν μέσῳ θεῶν, διαδούς τās ἀξίας τῆς αἰδίου μακαριότητος». ¹¹ Ὄταν μάλιστα ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλαγεῖ τελείως ἀπό ὅλα τά ὑλικά, ὅπως π.χ. οἱ πατέρες πού ζοῦσαν στήν ἔρημο, τότε ὁ Θεός γίνεται γιά αὐτόν καί τροφή καί ἔνδυμα καί φῶς, τά πάντα.

Τέλος ἡ ὑπακοή σπάξει τά δεσμά τῆς λογικῆς, ἀπαλλάσσει τόν ἄνθρωπο ἀπό τό δικό του ἁμαρτωλό καί ἐμπαθές θέλημα, καί τόν εἰσάγει στό ρεῦμα τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό τό λόγο οἱ πατέρες τονίζουν τήν ἀναγκαιότητα τοῦ πνευματικοῦ πατρός καί τῆς ὑπακοῆς σέ αὐτόν: «Σπεύσεις δέ διά παντός τοῦ βίου πνευματικόν πατέρα ἔχειν, καί ἐξαγγέλλειν αὐτῷ πᾶν ἁμάρτημα, καί πάντα λογισμόν, καί λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ τήν ἰατροίαν καί τήν ἄφεσιν· αὐτοῖς γάρ ἐδόθη λύειν καί δεσμεῖν ψυχάς...», τονίζει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. ¹² Κάθε συνάντηση μέ τόν Γέροντα εἶναι μία προφητική, μία ἀποκαλυπτική συνάντηση, ὅπως πῆγαινε ὁ λαός στους Προφῆτες καί μάθαινε αὐτά πού θά γίνουν στό μέλλον, τί πρέπει νά κάνει, γιά νά εἶναι σύμφωνος μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Κάθε ἄλλη ἐνέργεια εἶναι ἐγωκεντρική κίνηση πού ἀφορᾷ στό ἄρρωστημένο ἐγώ καί ὄχι στό σύ τῆς φιλανθρωπίας καί φιλαδελφίας. Ἐξάλλου ἡ ὄψη τοῦ προσώπου καθρεφτίζει τόν κόσμον τῆς ψυχῆς.

Μέ βάση, λοιπόν, αὐτόν τόν τριπλό ἀγῶνα ὁ ἄνθρωπος σπάξει τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας, ἀπελευθερώνεται ἀπό αὐτήν καί μεταμορφώνει ὁλόκληρη τήν ὕπαρξή του, καθιστώντάς την δοχεῖο τῶν ἐνεργειῶν τῆς θείας χάριτος. Ἔτσι θά ἀποκτήσει «καρδίαν κεκραμένην τοῦ Πνεύματος», καί θά ἀξιωθεῖ νά δεῖ τή δόξα τῆς θεότητος, «καθ' ἣν [ὁ Κύριος] ἤξει πάντας περιλάμψων τούς υἱούς τοῦ μέλλοντος αἰῶνος ὡς Πατήρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, μᾶλλον δέ διηνεκές καί ἀδιάδοχον τό φῶς ἐμποιήσων, καί αὐτούς τούς μετέχοντας τοῦ φωτός ἐκείνου ἄλλους ἡλίους ἀπειργασόμενος». ¹³

¹¹ Γρηγορίου Παλαμᾶ, Ὁμιλία ΜΕ' εἰς τό τῆς Β' Κυριακῆς τοῦ Λουκᾶ, ΕΠΕ 11, 82-84.

¹² Δεκάλογος τῆς κατὰ Χριστόν νομοθεσίας, PG 150, 1096D - 1097B.

¹³ Γρηγορίου Παλαμᾶ, Λόγος ἀντιρρητικός Α', 1, 6 ΕΠΕ 5, 166.

Περὶ Κανόνων Μετανοίας¹

Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης,

Δρ. Κανονικοῦ Δικαίου

Διδάσκων Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς
Ἀκαδημίας Κρήτης

Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα,
Ἄγιε Πρωτοσύγκελλε,
Σεβαστοὶ Πατέρες, Ἀδελφοί, Ἀδελφαί
καὶ καλὰ μας παιδιὰ χαριτωμένα,

Εἰλικρινῇ αἰσθάνομαι τὴν ὡραία ἐπιθυμία νὰ Σᾶς εὐχαριστήσω καὶ τὴν στιγμή αὐτή, γιὰ τὴν εὐεργετικὴ εὐκαιρία, τὴν ὑπέροχη δυνατότητα ποῦ μοῦ χαρίσατε νὰ εὐρίσκομαι μεταξύ Σας, νὰ ἀρθρώνω λόγο ἐνώπιον τῶν ἐκλεκτῶν παρόντων. Εὐχαριστῶ τὸν Πανάγαθο Θεό, ἐσᾶς ὅλους καὶ ἀπευθύνω εὐλαβῶς «ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς τίς ὀλοκάρδιες πρωτίστως εὐχαριστίες μου»².

Ἀναμφίβολα πάντοτε παραμένει ἐνδιαφέρον ὁ τῶν κανόνων λόγος, διαχρονικά καὶ σήμερα, πάντοτε εἶναι σωτήριος, ἡ ρωμαϊκὴ «salus animarum», ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς μᾶς εἶναι μεγάλο πράγμα, συνδέεται μὲ τὴν μετάνοια, ἀπὸ τὴν ἀπλή καὶ στιγμιαία, ὡς ἐκεῖνη πού διαρκεῖ χρόνια.

Περὶ κανόνων μετανοίας ὁ λόγος, ὅχι μὲ τὴν στενὴ ἔννοια, οὔτε ἐπιστημονικῶς μόνο, δηλαδὴ ἀμιγῶς γνωσιολογικῶς, ἀλλὰ μὲ εὐρύτερη σημασία. Στὸ Πηδάλιο καὶ τίς ἄλλες Κανονικὲς συλλογὲς συναντᾶμε πλῆθος Κανόνων, ἀριθμημένων, οἱ ὅποιοι προτείνουν³ ἐνίοτε τό καθαιρεῖσθω (τότε) ἢ καθαρῖσθω (σήμερα) καὶ τό ἀφορίζεσθω ἢ τό «ἀφριζέσθω» ἀνάλογα, σάν ἐπιτίμιο μετανοίας, ὡς τρόπον σωφρονισμοῦ, ἀποτρεπτικὲς ποινές, μέσα καὶ ἀφορμές μετανοίας. Οἱ Κανόνες ἄλλωστε προτείνουν τὰ ὅποια ἐπιτίμια ὡς μέσα μετανοίας, ὅχι κολαστικὲς τιμωρίες, ὃ μὴ γένοιτο, ἢ βοηθητικὰ παιδαγωγικῶς, εἴτε ἀκόμη καὶ σάν φιλάνθρωπα φάρμακα ἱατρείας κατὰ τὸν Μέγα Βασίλειον.

¹ «Κανονική» Ὁμιλία στὸν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Μοιρῶν κατὰ τὴν 6ην Ἀπριλίου 2014.

² Μητροπολίτου Σεβαστείας Δημητρίου, *Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἐν μνήμῃ*, Βόλος 2013.

³ Χάριν παραδείγματος ἀναφέρουμε τὸν ε' Ἀποστολικὸ Κανόνα «Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω προφάσει εὐλαβείας· ἐὰν δὲ ἐκβάλῃ, ἀφορίζεσθω· ἐπιμένων δέ, καθαιρεῖσθω».

Αλλά τό στάδιο τῆς ἀπειλῆς τιμωρίας, τοῦ ἐκφοβισμοῦ τῆς ἄσκησης βίας, τῆς ἐπιβολῆς ἐξαναγκαστικῆς τιμωρίας, τῆς ὅποιας κανονικῆς καί νομίμου ἐκδικήσεως, βρίσκεται χαμηλά στήν κλίμακα τῶν ἀρετῶν. Πολλοί λένε «κἄνε ἐσύ αὐτό καί μετὰ πού θά σέ πιάσω θά σέ κανονίσω ἐγώ». Πολλοί, ἐσφαλμένα βέβαια, ἐξέλαβαν ἢ ἀκόμη παρερμηνεύουν τοὺς κανόνες ὡς ἐξαναγκαστικά μέσα ἐκφοβισμοῦ, ἐπιβολῆς τρόπων μετάνοιας. Οἱ Κανόνες δηλαδή πού ὁδηγοῦν στήν μετάνοια, διὰ τόν φόβον της κολάσεως ἢ μαστιγώσεων τῶν ἐν ζωῇ κολάσεως. Ἄλλοι πάλι, κατανοοῦν τοὺς Κανόνες μετανοίας ὅτι τάχα ἀφοροῦν μόνο ὅσους βρίσκονται ἐν μετανοίᾳ, ξεχνόντας ὅτι ὅλοι οἱ χριστιανοί βρίσκόμεστε καθ' ὅλη τήν διάρκεια τῆς ζωῆς μας ἐν μετανοίᾳ, καί ὅταν μετὰ ἀπό πολλά πολλά ἔτη πεθάνουμε εὐχόμεστε τήν συγχώρηση καί ἀκόλαστη ἀνάπαυση, διότι «οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καί οὐχ ἁμαρτήσῃ»⁴. Συνολικά ὁ χριστιανικός βίος εἶναι διαρκῆς μετάνοια, τό δικαίωμα μετανοίας εἶναι ἀναφαίρετο γιά ὅλους μας.

Κανόνες μετανοίας ἄλλοτε πάλι θεωροῦνται κανόνες πού κατευθύνουν στήν μετάνοια μέ κίνητρο ἢ ἀφορμή τήν προσμονή ἀνταμοιβῆς. Χάριν παραδείγματος, μετανοεῖστε γιά νά λάβετε τόν δίκαιο μισθό σας. Μολονότι πρόκειται γιά ὑψηλότερη βαθμίδα ἐκείνης τῶν μισθωτῶν, ὅσων δηλαδή ἐλπίζουν στήν ἀξιομισθία τῶν ἔργων τους, «μηδέν ἀπελπίζοντες»⁵, πάλι δέν εἶναι τέλεια πράξη.

Τέλεια καί κορυφαία ἡ τάξη τῶν ἀληθινῶν ἀγαπόντων, τῶν ἐξ υἰοθεσίας παιδιῶν τοῦ ἐνός καί μεγάλου Θεοῦ, ἐκείνων οἱ ὅποιοι δέν πράττουν ἀπό φόβο, οὔτε γιά νά λάβουν ἀνταπόδοση, μά ἀπό ἀγάπη, ἐλεύθερα, οὐδέποτε ἀπελπίζοντες ἑαυτοὺς ἢ ἀλλήλους.

Στήν Παλαιά Διαθήκη ὁ Θεός ὀργίζεται καί τιμωρεῖ παιδαγωγικῶς καί βγάζει ἀπό τόν Παράδεισο τά πλάσματα τῶν χειρῶν Του, στήν Καινή Διαθήκη ποτέ δέν συμβαίνει αὐτό, ἀντιθέτως χωρεῖ καί συγχωρεῖ ὅλα τά παιδιά Του ἀνεκδικήτως ὁ Πατήρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Τό Εὐαγγέλιο, ἐπομένως, δέν θέλει τόν θάνατο, τήν τιμωρία, τήν κόλαση τοῦ ἁμαρτωλοῦ, οὔτε καί καμιά καρικατούρα ἐπιπόνου καί ὀδυνηρᾶς καθάρσεως «μετάνοια», οὐδεμία ἐξαθλίωση ἢ ἐκδίκηση ἢ τλαιπωρία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, τῆς ψυχῆς μας, τῆς ζωῆς μας ἢ τοῦ σώματός μας. Ἄλλωστε ὁ Χριστός βεβαιώνει τόν συσταυρούμενο ληστή ὅτι θά εἶναι πολίτης τοῦ Παραδείσου καί πολύ πρὶν λέγει ξανά γιά τήν «ἐπ' αὐτοφῶρῳ μοιχευομένη»⁶, «ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτήν»⁷. Τί

⁴ Συγχωρητική εὐχή Ἐξοδίου Ἀκολουθίας.

⁵ Λουκ. 6, 35.

⁶ Ιωα. 8, 4.

⁷ Ιωα. 8, 7.

περιθώριο μετανοίας υπήρχε για τις αντιλήψεις της εποχής δι' εκείνη την άμαρτωλή γυναίκα είναι πράγματι αξιο παρατηρήσεως. Μόνο τιμωρία, μάλιστα «νόμιμη», «ήθική», κοινωνικά αποδεκτή, τιμωρία φρικτού διά λιθοβολισμού θανάτου.

Καί στην περίπτωση της Όσιας Μαρίας της Αιγυπτίας, αλλά και άλλων Αγίων και «φίλων» του Χριστού όπως ο δικαιοθής Τελώνης, ο θεοφιλοξενηθείς Ζακχαΐος, ο μεταμεληθείς και επιστρέψας άσωτος υιός. Έπομένως, οι κανόνες μετανοίας δέν είναι κείμενα νομικά, δικανικά, τυπικά ή ξηρές κι άναχρονιστικές, άδιάφορες έντελώς στους νέους, στά παιδιά μας ή και στους ώριμους καιομένους ή και “πολλῶ λογίῳ” καμμένους ανθρώπους μας.

Δέν είναι ή γλῶσσα τό πρόβλημα τῶν κανόνων ἐξ ἐπόψεως φιλολογικῆς ή φιλοσοφικῆς, ἐάν δέν ὀδηγοῦν ταχέως εἰς μετάνοια, ἀλλά ή ποσότητα καί τό εἶδος τῆς ἀγάπης μας μέ τήν ὁποία νοστιμίζουμε τήν ζωή μας, τά ἀγαπόμενα πρόσωπα πού ὁμορφαίνουν τόν βίο μας, ή τοῦ Θεοῦ ἀγάπη πού μᾶς ὀδηγεῖ νά σώσουμε τήν ψυχή μας.

Κατά τόν Νίκο Ματσούκα ή Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δέν ἔχει κανένα Κανονικό Δίκαιο, κανέναν κανόνα νομικοῦ χαρακτήρα δέν ὑπάρχει, «μόνο ζωντανοί, μέ κατ' οἰκονομία πάντοτε ἐφαρμογή». Κανόνες ὑπάρχουν πρὸς θεραπεία ψυχῶν καί ἱατρεία σωμάτων. Παντοῦ δεσπόζει ή φωτοφόρος χάρις τοῦ Θεοῦ τό ἀναστάσιμος φῶς ή χαρά τῶν καθορόντων τοῦ προσώπου Τοῦ τό κάλλος τό ἄρρητον⁸.

Έπομένως σέ καιρούς πού μένουμε παθολογικά, ἀνεξήγητα ἐμμένουμε καί παραμένουμε στή θέα τοῦ παντοδαπῆς λογῆς καί ρηχῆς λογικῆς, ἀσχημου, στήν ἀκρόαση τοῦ θλιβεροῦ, στή γεύση τοῦ πικροῦ, δέν ἀναφερόμαστε στά ὠραία χορταράκια, πού τρῶμε τήν Σαρακοστή καί ἄλλοτε, ἐνδεχομένως τά πικρά, νόστιμα καί ὑγιεινά ραδίκια, ἀλλά σέ καταστάσεις τῆς ζωῆς μας, τίς διαπροσωπικές καί κοινωνικές μας σχέσεις καί θέσεις, τήν προσωπική ἐφήμερη ὅσο κι ἀθάνατη ή αἰώνια ζωή τῆς συναναστάσεώς μας.

Καμία προκρούστειος λογική δέν μπορεῖ στήν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, νά τεμαχίζει μέρη τῆς λίαν καλῶς δημιουργηθείσας ἀνθρωπίνης φύσεως τῶν χριστιανῶν, κανένα δίκαιο, οὐδεῖς κανόνας δέν ἀποκόπτει πρόσωπα, ὁμάδες προσώπων ή καί μέλη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς τάχα ἀμαρτωλῶν, δῆθεν ρυπαρῶν, μεμαρτυμένα σκανδαλοποιῶν.

Ὁ Χριστός, σταυρωθείς καί Ἀναστάς, ἔπαθε καί Ἀνέστη γιά νά σώσει ὅλο τό ἀνθρώπινο Γένος, παγγενή τόν Ἀδάμ, ὅλο τόν ἀνθρωπο, κάθε

⁸ «ἐνθα ὁ τῶν ἐορταζόντων ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος καί ή ἀπέραντος ήδονή τῶν καθορώντων τοῦ σοῦ προσώπου τό κάλλος τό ἄρρητον», Εὐχαριστία μετά τή θεία Μετάληψη.

άνθρωπο, όλα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, όλα τά μέλη τοῦ σώματός Του, τοῦ σώματός μας, ὅλου του εἶναι μας, ψυχή καί σῶμα. Θυμόμαστε σχετικῶς τίς πρωτοχριστιανικές αἱρέσεις πού ἀπέρριπταν τό ὑλικό ὡς ἀνάξιο καί ὑπερτόνιζαν μανιωδῶς φανατικά τό αὔλο καί πνευματικό καί τελικῶς ἔφτασαν σέ ἀκρότητες ἐπικίνδυνες καί τότε καί σήμερα καί πάντοτε.

Ἡ Ἐκκλησία βέβαια ἐν Συνόδῳ, κανονικῶς ἐθέσπισε κανόνες ὥστε νά ρυθμίζεται ἡ ἐκκλησιαστική ζωή καί νά προστατεύονται τά δικαιώματα τῶν χριστιανῶν ἀλλά καί πάντων τῶν ἀνθρώπων στήν σωτηρία. Παράδειγμα περίτρανο ἡ Ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία. Πόσοι ἄνθρωποι τήν ἐποχή πού ἔζησε ἄραγε περίμεναν ὅτι θά ἀγιάσει, πόσοι τήν κατονόμαζαν μέλος τῆς κολάσεως, μάλιστα ἄδικα καί καταφανῶς ἐσφαλμένα, ὅπως ἐκ τῶν ὑστέρων θαυμαστῶς ἀποδείχθηκε.

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία μᾶς τιμᾷ καί μνημονεύσαμε ὅλοι μαζί ἐν ἐνί στόματι, τήν Ὁσία Μαρία τήν Αἰγυπτία, ὡς φωτοφανῇ διαχρονικῶς λαμπάδα. Θυμόμαστε τήν πολλή καί μεγάλη μετάνοιά της, θαυμάζομε τό ὀσιακό της τέλος. Ἐγκωμιάζομε τήν σωτήρια στάση τῆς ζωῆς της, ἐπαινοῦμε τήν μετάνοια, τίς προσευχές, τό θάρρος, τήν ἐλπίδα, τήν ἀποφασιστικότητα, τήν δύναμή της. Ἀντί νά παρασυρθεῖ ἀπό τό ἰσοπεδωτικό καί ἄδικο πνεῦμα τοῦ κόσμου, ἀντί νά ἀπελπιστεῖ, λαμβάνει ἀφορμή μετανοίας. Δέν ἀπογοητεύεται ἀπό τίς γνώμες τῶν ἄλλων (τῶν κομψῶν ὑποκριτῶν) ὅτι τάχα (ἡ πού τάχα) εἶναι χαμένη, ἀλλά βρίσκει τήν τόλμη, θάρρος ἔχουσα τήν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ μάλλον ἢ τήν «δικαιοκρισία» τῶν ἀνθρώπων. Ἀντί νά ἐμμεῖναι στό κακό, ὅπως ἡ κατακριτική στάση τῆς κοινωνίας γιά τό πρόσωπό της «φυσιολογικά» ἀνέμενε, ἐκείνη ἐπιμένει ἔτη πολλά στήν ἔρημο νά ἐκζητεῖ σιωπηρά μετά παρρησίας, ἀσιγήτως, μυστικῶς, ἀθεάτως τό βέβαιον ἔλεος καί τήν δαψιλῇ χάρη τοῦ Θεοῦ.

Καί σήμερα, αἰῶνες μετά, δέν θυμόμαστε τίς ἀμαρτίες τῆς Ὁσίας, διότι ὁ Μέγας Βασίλειος λέει ὅτι ἡ συγχώρησις εἶναι ἡ λήθη τοῦ κακοῦ, νά ξεχάσωμε, νά ξεπεράσωμε τό κακό, νά τό ἀφήσωμε πίσω καί μάλιστα γρήγορα. Σχετικῶς ἡ γνωστή μας διήγησις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γιά τήν στήλη τοῦ ἁλατος ἐπιβεβαιώνει ὅτι δέν ἀξίζει καί ὅτι καθίσταται ἐπικίνδυνον γιά τήν πολύτιμη ζωή μας καί μόνο νά δοῦμε τό κακό κατάματα, δηλαδή σάν τήν μυθική Μέδουσα.

Ὁ χρόνος τῆς ἐγχρόνου ζωῆς μας ἄλλωστε, ἀποδεικνύεται ἀενάως σύντομος, γιά νά σταθοῦμε ἔστω καί λίγο στό πικρό ἢ στό ἐξ ἀνεπιστασίας ἄσχημο. Φίλοι τοῦ κάλλους οἱ χριστιανοί, φίλοι τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ ωραίου, τοῦ ὑψηλοῦ, ὄχι πρωτίστως αἰσθητικῶς, ἀλλά κυρίως ὄντολογικῶς, πραγματικῶς. Φιλοῦμε τόν Θεό τῶν μετανοοῦντων, προσδοκοῦμε τήν Ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, προτιμοῦμε νά ζοῦμε τήν πρόγευση τοῦ Παραδείσου, παρά τήν

ἐμπειρία τῆς κολάσεως. Εὐτυχῶς πού ὁ ὠραῖος μας πολιτισμός δέν χαρακτηρίζεται καθόλου ἀπό ἐκδηλώσεις ρατσιστικῆς ἢ ἄλλης τιμωρίας, ἐναντίον κανενός ἀνθρώπου, ζῶου ἢ πράγματος, ἀλλά οὔτε κἀν πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς.

Διότι τὰ χρόνια τῆς Ὁσίας Μαρίας συναντᾶμε καλοὺς ἢ κακοὺς χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἐπιλεκτικὰ σκανδαλίζονται μέ τόν βίο τῆς Ὁσίας, ξενίζονται γιὰ τήν «ἄδικη» σωτήρια της. Δέν περίμεναν δηλαδή νά σωθεῖ ἡ Ὁσία, ἀλλά ἀνέμεναν τήν τάχα ταχεία τιμωρία της εἰς τὰ βασανιστήρια, στίς φλόγες τῆς κολάσεως, μάλιστα ὄχι μεταφορικά, ὅπως κάποιο βασανισμό ψυχολογικό ἢ ἔμμεσο, ὡς φυλάκιση, ἀπομόνωση, ἀλλά κυριολεκτικά. Καί ἡ παγκόσμια ἱστορία ἔχει γνωρίσει δυσεξηγήτως δυστυχῶς πάμπολλα τέτοια παραδείγματα. Ἀμέτρητες ψυχές κατακρίθηκαν ἄδικα ἢ δίκαια ἢ ἀκόμη καί χωρὶς δίκη, χωρὶς οὐδεμία εὐκαιρία ἀπολογίας, ὡς ἔνοχες θανάτου, θανάτου ἀπό λιθοβολισμοῦ μέχρι καί ἐκείνου τοῦ σταυροῦ, τῆς extrema pena γιὰ τοὺς Ρωμαίους.

Ἡ λύση, ἐπομένως, ἡ δίκαια ἦταν τότε ἡ τιμωρία καί στήν περίπτωση τῆς Ὁσίας. Ἀλλά εὐτυχῶς ὁ Θεός καί Πατήρ ἡμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δέν θέλει τόν θάνατο, τήν τιμωρία, τήν ἐκδίκηση, τήν ἐξαθλίωση, τήν ἐκκαθάριση ἢ κάθαρση τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀλλά τήν σωτηρία πάντων. «Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλά ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν»⁹. Καί πάλιν δέν ἦλθε γιὰ νά κρίνει τόν κόσμο ἀλλά γιὰ νά σώσει τόν κόσμο, γιὰ νά μᾶς λυτρώσει ἀπό τὰ «νεκρά ἔργα», τὰ ὅποια ἀκούσαμε στό Ἀποστολικό Ἀνάγνωσμα.

Ἐπομένως, παράδειγμα ὀσιακῆς ζωῆς ἡ Ὁσία Μαρία, μᾶς δείχνει διαχρονικά τό τραγικό τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης, τήν δύσκολη πάλη μέ τήν σάρκα, ἐφόσον δέν τήν κατανοήσωμε, θεωρῶντας ἀληθινὸ δῶρο Θεοῦ τήν ζωή, τό σῶμα μας τέλειο καί λίαν καλὸ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, τό ὅποιο μαζί μέ τήν ψυχή μας συναποτελοῦν τόν ἄνθρωπο. Ἄνθρωπος χωρὶς σῶμα δέν νοεῖται εὐτυχῶς, οὔτε θεολογικῶς, ἀκόμη οὔτε ἀνθρωπολογικῶς. Τό σῶμα, τό τολμηρό ἢ τό ἄτολμο κατὰ τόν ποιητή, ἀνοίγει τήν δυνατότητα ἐπικοινωνίας μας καί κοινωνίας μας μέ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, μέ τὰ ζῶα, μέ τήν φύση, συμπορεύεται, συμπονεῖ, συγχαίρει, εὐλογεῖ, εὐλογεῖται καί ἀγιάζει.

Ἡ ἐρμηνεία, ἄλλωστε, στόν 62^ο Ἀποστολικό Κανόνα καταμαρτυρεῖ ὅτι δέν ὑπάρχει ἁμαρτία, ἡ ὅποια μπορεῖ νά νικήσει τήν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός «ἐκλινε» οὐρανοὺς, κατέβηκε στή γῆ μέ δούλου μορφή καί σκανδάλισε τοὺς Φαρισαίους, τιμωρήθηκε «νόμιμα» καί «κανονικά», ἔπαθε ἀλλά καί ἀνέστη! Ἀνέστη γιὰ νά σώσει κάθε ἄνθρωπο. Χριστομιμητῶς, ἐπομένως, ἔχουμε ἀμέτρητα καί ἀπαραβίαστα δικαιώματα μετανοίας. Δέν ἀξίζει νά θρη-

⁹ Μαρκ. 2, 17.

νοῦμε, νά δειλιάζουμε, νά μεμψιμοιροῦμε, ἀλλά θαρραλέως νά συγχαίρουμε μέ τόν οὐρανό στή χαρά που γίνεται «ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι»¹⁰.

Μέ γενναιότητα, μικρή ἢ μεγάλη, χωρίς μίσος, καθόλου μελαγχολικά, ἀντιμετωπίζουμε ὅσους κυκλωπικῶς βλέπουν μικροσκοπικά καί στενό-καρδα, χωρίς ἵχνος ἀπόγνωσης ξεπερνᾶμε τὰ πρωτοειδωμένα καί δυσθεώρητα ἀπατηλά ψέματα, τὰ ὁποῖα ἐξευτελίζουν τό ἀνθρώπινο πρόσωπο καί τό σῶμα. Ἀπομακρύνουμε ἀπό τήν συνείδησή μας τὰ «νεκρά ἔργα», τίς μάταιες φλυαρίες, οἱ ὁποῖες θέλουν μάταια φορτική νά δοῦνε τήν ζωή μας.

Ὑπόδειγμα Ὁσιακοῦ βίου ἡ Ὁσία, ἡ ἄσκηση τῆς ἱσαγγελῆς Ὁσίας, δύσκολη πραγματικά γιά νά τήν μιμηθοῦμε ἐπακριβῶς, δύσκολο νά σκάψει καί γιά ἐμᾶς, ὅταν χρειαστεῖ μετά ἀπό πολλά, πολλά χρόνια εὐχόμεθα, λάκκο κάποιο λιοντάρι, ὅπως στήν περίπτωση τῆς Ὁσίας, ἀλλά μπορούμε οἱ ἴδιοι νά φανοῦμε δυνατοί ὡς λέοντες, παλεύοντας δικαίως καί γενναῖα ἀγωνιζόμενοι στίς ὁποῖες δυσκολίες τοῦ κόσμου τούτου, μέ τήν ἀδιάψευστη ἐλπίδα στό Θεό καί στούς Ἁγίους Του.

Μπορούμε νά ἔχουμε ἀκλόνητο τήν πίστη στή θεία Του Πρόνοια, στό ἔλεος καί τήν Χάρη Του, ἀλλά καί ἐμπιστοσύνη καί συμπάθεια καί ἀγάπη ἀπέναντι στους ἀδελφούς μας, δείχνοντάς τους, κατά μίμηση τῆς θείας εὐσπλαχνίας, ἀγαθή κρίση, ἔλεος, χεῖρα βοηθείας, ὑλικῆς καί πνευματικῆς, ἡ ἔστω ὅ,τι καλό μπορούμε. Μάλιστα σήμερα ὄχι ὅταν πεθάνουν, δέν εἶναι ἀνάγκη δηλαδή νά πεθάνει ὁ ἀδελφός μας γιά νά τόν ἀγαπήσωμε, γιά νά τόν συγχωρέσωμε, γιά νά τόν βοηθήσωμε, μήν περιμένωμε νά ἀγιασεί ἐπίσημα κάποιος γιά νά τόν σεβαστοῦμε, ἀλλά σήμερα ὅλοι ἔχοντες τήν βεβαιότητα τῆς ἀλήθειας ὅτι ὁ Θεός θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι, ἄς ἀφεθοῦμε μέ ἐμπιστοσύνη στό ἔλεός Του, στή Χάρη Του, ἄς ἀφήσωμε τήν ψυχή μας στό ἀγαθό, ἄς μεταμορφώσωμε τήν ζωή μας καί τήν ζωή τῶν ἄλλων, κοινωνώντας καί μετέχοντας στήν μερίδα τῶν ἀγιασμάτων Του.

Δέν ζητᾷ ἀπό ἐμᾶς σήμερα ὁ Θεός νά μεταβοῦμε στήν ἔρημο, ἐνδεχομένως νά εἶναι κατάσταση ἡ ἔρημος, ὄχι τόπος, «μόνος καί ἔρημος ἐν μέσῳ πολλῶν», ἴσως τὰ παιδιά μας καί σήμερα νά ἀπελπίζονται, ἄς θυμηθοῦμε καί ἄς δείξωμε τό δρόμο τῆς σωτηρίας, τῆς ἀφέσεως, ἄς ἀποδεχθοῦμε τήν ἐβδομηκοντάκις ἐπτὰ μετάνοια, ἄς ἀλλάξωμε πορεία πρός τά ἄνω, ἀναπτύσσοντες τήν ἐλπίδα, ἄς χαροῦμε μέ τήν δυνατότητα, τήν ὁποῖα ἀνοίγει ἡ κάθε στιγμή γιά διηνεκή μετάνοια, βελτίωση, πρόοδο κατὰ Θεόν, ἀγαπητική κοινωνία, ἐπιλογή συγχωρήσεως, κατάσταση εἰρήνης, προοπτική ἀγιασμοῦ, χαρά καί προσδοκία τῆς Ἀναστάσεως.

Εὐχαριστοῦμε τόν Θεό καί τήν Ἁγία Του Ἐκκλησία, πάντοτε καί ἰδιαίτερα

¹⁰ Λουκ. 15, 7.

σήμερα, για τίς τόσες, άμέτρητες πραγματικά, εύλογίες, τίς όποίες από Θρόνου Δόξης τής έπουρανίου Βασιλείας Του στέλνει άφειδώς επί τής γής, άκατάπαυστα καί άμείωτα εις τά άπανταχοϋ τής Οίκουμένης εύρισκόμενα παιδιά Του! Ή χάρις καί τό έλεος τοϋ Θεοϋ, ή πατρική, δεσποτική καί ποιητική Του άγάπη, δημιούργησαν τά πάντα καί συνέχουν τήν σύμπασαν κτίση, όλο τόν κόσμο, όρατό καί άόρατο, αίσθητό καί νοητό, ζωοδοτούν ακούραστα καί αδιάκοπα τόν κατακοσμοϋν, σέ κάθε έποχή!

Μεταξύ τοϋ πλούτου, τόν όποιον κατέχομεν δικαίως καί άνεξαιρέτως πάντες ώς κληρονόμοι τής Διαθήκης Του, τής Παλαιάς εκείνης αλλά καί τής Καινής, συγκαταλέγεται καί ό λειτουργικός, λατρευτικός, ύμνολογικός καί κανονικός. Πλήθος άτελεύτητων μηνυμάτων, πλειάς άστείρευτος, ζωηρώς έκχέεται από τό Εϋαγγέλιο Του, από τό χαρούμενο δηλαδή Μήνυμά τής σωτηρίου έλπίδος, τής προσμονής καί προγεύσεως τής Άναστάσεώς Του, τής Άναστάσεώς μας.

Οί ιεροί Κανόνες καταλαμβάνουν δυσμέτρητες σελίδες πού γεμίζουν πληθωρικά τήν ζωή μας καί άποκαλύπτουν δυναμικά τήν άφατη καί έγγραφη έμπειρία τής άγάπης τοϋ Θεοϋ, μέ τήν όποία συναντάμε τό έαυτό μας καί σύνολο τόν κόσμο, βιώνοντας τήν διαρκή παρουσία τοϋ Άναστάντος Χριστοϋ. Βαθύπειροι, καί έμπειροί της έκκλησιαστικής καί κοινωνικής ζωής, θεολογοϋν ασφαλώς μέ κατάμεστη θεανθρώπινης έμπειρίας ζωή. Γραμμένοι μέ πρωτότυπη ταπεινώσι, άναντίγραφη άπλότητα, θεοϋφαντη ζωηρότητα διδάσκουν τήν μετάνοια, αλλά πρωτίστως τήν σωτηρία.

Έκφράζουν τήν χάρη τής τριαδικής θεότητας, προβάλουν στήν άνέσπερη νεότητα τής Έκκλησίας, διαρκώς τό κάλλος τής άληθινής ζωής, τό μεγαλειό της εύγνωμοσύνης, τήν τέχνη τής θεολογίας, διαλαλεί ότι τά πάντα πεπλήρωται φωτός Άναστάσιμης χαράς. Τό έλεος τοϋ Θεοϋ, μέσα στόν Παράδεισο τής χάριτος, συνοδεύει καί μās «καταδιώκει» σελίδες τής ζωής, πλημμυρίζει από τήν άνοχή τής επίμονης άγάπης, γεμίζει μέ άτελεύτητη χαρά.

Κανόνες μετανοίας, κανόνες έσωτερικής άνάπαυσης, από άνατολής καί μέχρι δύσεως τοϋ βίου μας, έκφράζουν άψευδώς εύγνωμοσύνη κι εύχαριστία, όσων ζοϋν μέσα στήν Έκκλησία τόν ακατάλυτο δεσμό άληθινής άγάπης πού κατακυριεύει τήν καρδιά.

Ή έμμονή τής θείας πρόνοιας, ή εύεργεσία Του, έκπορθεϊ καί τίς πιό σκληρές άπαιτήσεις. Αδιάκοπα τά τίς μετανοίας κανόνια χτυποϋν τήν λήθη, ύπενθυμίζουν πρόσωπα καί άλήθειες έμπειρικά κι άλάνθαστα δοκιμασμένες, περιγράφουν τήν καινή κτίση, σάν μία άνέσπερη ήμέρα, όπου τά πάντα πεπλήρωται φωτός. Όλα περιβάλλονται από έορταζόντων ήχους άκατάπαυστους, μέ άπέραντη ήδονή, καθώς καθοράται συνεχώς κι αδιαλείπτως τό κάλλος Τοϋ τό άρρητον, στά άληθινά κι άγιασμένα πρόσωπα.

Ἐναργῶς μεταφέρεται ἡ εὐλογία τῆς ἐλευθερίας, τό ὥραϊο πρότυπο, ἡ ἀφορμή τῆς τῶν πάντων ἐνότητος. Ἀτελεύτητη ἡ ἀναστάσιμη χαρά, σοφή ἡ συμβουλευτική ἀγάπη, διαρκῆς ἡ ὑποποιός ταπείνωση στήν πορεία τῆς ἀναγνώσεως καί ὅποτε φαινομενικά μας ἐγκαταλείπουν, πάλι παραμένουν ξανά χαραγμένες ἀνεξίτηλα στήν μνήμη μας αἰώνια. Ἀναδύεται παντοῦ ἡ μετάνοια καί γαλήνη. Διαλύει κάθε σύγχυση. Μέ ἀλάλητη χαρά ἐνισχύει πνευματικά καί ὑλικά. Παρηγορεῖ. Κατευθύνει εἰρηνικά ὅλους μας στήν στοργή καί τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Δέν δίνει συμβουλές αὐστηρές ἢ ἐπικεῖς, ἀλλά «ἐξέχεε τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Δέν μιᾷ τήν γλώσσα τῆς ψυχρῆς λογικῆς, ἀλλά «ἦλθε ἄνεμος καθαρός καί δροσερός», πού παρέσυρε τά μάτια καί «ἀναζωογονεῖ τά σωθικά τοῦ κόσμου»¹¹. Ὁ θεῖος ἔρωτας κοχλάζει σέ κάθε μεριά τους, σάν μεθυσμένοι ἀπό θεῖο ἔρωτα, μεταφέρουν στόν ἀτελεύτητο χωροχρόνο τό θεανθρώπινο εἶναι καί κατακλύζουν τόν ἀναγνώστη ἀδιάλειπτα, συνοδευόμενα «ἀπό ἐκρήξεις χαρᾶς πού ξεσποῦν στήν καρδιά του»¹².

Μετανοοῦντες ἀνοίγουμε τήν καρδιά, μέ θεία οἰκειότητα, μέ παιδικά χαριτωμένα ἀπλότητα, μέ ἀμείωτη ἐλπίδα, ἀποκαλύπτεται τό μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας, φανερώνεται ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ.

Ὁ νοῦς χάνεται μέσα στήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ σκέψη λές καί παραβγαίνει τούς κτύπους τῆς φλεγομένης καί μή καιομένης καρδίας. Δέν πρόκειται γιά συστηματικούς κανόνες, ἀπὸτοκα ἐπιστημονικά, βαθύ στοχασμοῦ τάχα ἢ ἐπιπόνου καί πολυδαίδαλου σκέψεως προϊόντα, ἀλλά γιά καίρια καί ἀναπόσπαστο μέρος, μιᾶς μακρᾶς σειρᾶς θεολογικῶν ἔργων, τοῦ χρόνου τῆς μεστῆς κάλλους ζωῆς, πού ἐπιχειρεῖ εὐστοχα νά περιγράψει τήν ἀθάνατη, τήν ἀναστάσιμη ὁλόφωτη ζωή.

Τροφοδοτεῖ μέ ἀγαλλίαση καί εὐφροσύνη κάθε διακονία στό μυστήριό τῆς σωτηρίας. Ἐνώνει ἀδελφικά πάντας καί ἐνδυναμώνει τήν φιλαδελφική ἐνότητα. Οἱ μετανόιας κανόνες δέν εἶναι διανοητικά κατασκευάσματα στά ράφια μίας ἢ πολλῶν βιβλιοθηκῶν, ἀλλά γέννημα ὀρμητικῆς ἀγάπης, ἀντανάκλαση θεϊκῶν καί ἀνθρωπίνων βιωμάτων. Φωτίζουν καί τήν δική μας σκέψη σήμερα, κατευθύνουν τά διαβήματά μας εἰς ὁδούς σωτηρίας, μᾶς μεταφέρουν νοερῶς θεολογικά ἄνθη, μεταμορφώνουν δραστικά καί μεταβάλλουν τήν πικρά γεύση τόσων καί τόσων ἐφήμερων ἢ καί διαρκούντων καημῶν.

Κάποιος ἄνθρωπος κάποτε ἔλεγε, «Οὐδεὶς ἀνάγκης μεῖζον ἰσχύει νόμος»¹³ καί ἀπὸ ἐκεῖνον λαμβάνοντας ἀφορμὴν ἐπιχειροῦμε σήμερα, νά

¹¹ π. Βασίλειος Ἰβήρης, Ἀπολυτίκιον.

¹² Ὁ.π.

¹³ Ὁ Μένανδρος, περίφημος Ἀρχαῖος Ἕλληνας ποιητής, τόν 4^ο αἰῶνα.

γράψουμε, μετά από πολλά χρόνια χριστιανικά, ότι «οὐδείς σωτηρίας μείζουν ἰσχύει νόμος».

Ὡραία Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, μιᾶς μικρῆς καί μεγάλης περιόδου τοῦ ἐορτολογικοῦ κύκλου τῆς Ἐκκλησίας μας, πανέμορφης ὅσο καί κατανυκτικῆς, κατάμεστος πνευματικῶν συγκινήσεων, πλούσια πραγματικά σέ «ἐδέσματα» ὑμνολογικά, παιδαγωγικά, θεολογικά, ἐκκλησιαστικά καί μάλιστα ἀμείωτης ἐντάσεως καί ποσότητος.

Ἡ περί κανόνων μετανοίας ἀφορμή λόγου μπορεῖ νά ἔχει σχέση καί σύνδεση μέ τήν συνολικῶς ἐφήμερη ὅσο καί αἰώνια ζωή μας. Σήμερα μποροῦμε νά θυμηθοῦμε ξανά, δέν κοστίζει τίποτα, πώς κάθε ἄνθρωπος ἀποτελεῖ πρότυπο ἢ ἀφορμή μετανοίας.

Ὁ ὁμιλῶν, ἐπί παραδείγματι, μπορεῖ νά κάνει τούς ἀκροατές νά μετανιώσουν πού τόση ὥρα τόν ἀκοῦν, χάνοντας χρόνο καί χρήμα κατά τό «ὁ χρόνος εἶναι χρήμα». Ὅχι ἀπίθανο νά συμβεῖ αὐτό ἢ ἔστω ἐλάχιστες οἱ πιθανότητες ἢ ἐκεῖνοι ἔστω πού δέν θά τό ὁμολογήσουν.

Χαρακτηριστικά θυμᾶμαι τόν φοιτητή πού στίς ἐξετάσεις ρώτησε ἐάν πέρασε κι ἔλαβε ἀπάντηση “ὄχι, τρεῖς μόνο φορές ἦρθες στά μαθήματα” καί τότε αὐθόρμητα εἶπε, “καί αὐτές τίς μετάνιωσα”!!

Ἄς προσπαθήσουμε κατά τό μέτρο τῶν δυνατοτήτων μας νά βροῦμε καί νά δοῦμε, νά συναντήσουμε τό Θεό, μέσα ἀπό τίς εἰκόνες Του στά πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων. Ἄς σταματήσουμε ἀκολουθοῦντες τῆς Ὁρθοδοξίας τά διδάγματα νά ἀδικοῦμε τούς ἀνθρώπους, τά ζῶα, τά πράγματα. Ἄς στρέψουμε τά βλέματά μας ἄνω, πρὸς τόν οὐρανό, πρὸς τό μέλλον, πρὸς τό αὔριο, γιά νά δοῦμε κατάματα τήν ἀληθινή δόξα τοῦ Θεοῦ.

Πόσα ἀπό αὐτά πού λατρεύουμε εἶναι μόνο ξηρά ὕλη, ὅπως αὐτήν πού λάτρευναν οἱ εἰκονολάτρες, ἃς πάψουμε νά λατρεύουμε τά φθηνά ἢ ἀκριβά εἶδωλα, τά ἄψυχα ἢ ἀκόμη καί τά ἔμψυχα εἶδωλα, ὅτιδῆποτε μπορεῖ νά εἶναι γιά τόν κάθενά μας εἶδωλο. Σήμερα ἃς προβληματιστοῦμε, ἔχουμε καί χρόνο καί διάθεση ἐνδεχομένως, ἐάν καί κατά πόσο ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τῆς Παναγίας, τῶν Ἁγίων, ἢ ἔστω τῶν ἀδελφῶν μας βρίσκονται στήν καρδιά καί τήν σκέψη μας. Μήπως ζοῦμε κι ἐμεῖς σήμερα μία εἰκονική πραγματικότητα, καθὼς τάχα εἶναι τῆς μοδός καί τοῦ συρμοῦ μόνο γιά τούς νέους μας; Μήπως βγάζουμε, ὄχι θεωρητικά ἀλλά πρακτικά, μέ τίς πράξεις καί τά ἔργα μας τούς ἀγίους, τούς ἀξίους, τούς καλοῦς, τό κάλλος, τήν ποιότητα, τήν ἀληθινή ζωή, τό πνεῦμα τοῦ Νόμου, τόν ἄνθρωπο καί τοποθετοῦμε στήν θέση αὐτῶν “ἱμιτασιόν” ὀρθόδοξη ζωή, ψεύτικες, φθηνές, ἀπατηλές, ἀνθρωπομορφικές, χρησιμοθηρικές εἰκόνες, τό τυπικό γράμμα τοῦ νόμου, εἰδωλολατρικές ἀντιλήψεις, μηχανικές καί ρομποτικές συμπεριφορές, ἀνούσιες, ἄσχημες καί ἀνιαρές φαρισαϊκές εἰκόνες;

Άλλος μετάνιωσε πού πήγε εκεί, άλλος πού αγόρασε κακόφητες φασόλες, άλλος έπειδή παντρεύτηκε νωρίς, άλλος γιατί άργά τό σκέφτηκε, άλλος μετάνιωσε μόνος, άλλον τόν έκαναν οί άλλοι.

Άς κάνουμε τήν στοιχειώδη ένδοσκόπηση καί άς βελτιώσουμε έν μετανοία καί τήν δική μας εικόνα. Ποιά εικόνα έχουμε έμείς γιά έμάς καί ποιά οί άλλοι; Ποιά εικόνα φροντίζουμε νά δίνουμε στους άλλους; Άς φορέσουμε ειλικρινώς όλοι ένδύματα μετανοίας, άς καθαρίσωμεν μέ τήν προσευχή καί κατά τό έλεος καί τήν Χάρη του Θεού, τήν καρδιά μας, τήν ψυχή μας, τήν πολύβουη ζωή μας, νηπτικώς καί φιλοκαλλικώς, άς αποβάλουμε έν μετανοία τό ψεύδος, τήν κακία, τήν πονηρία, κι άς ένδυθούμε τόν θώρακα τής πίστεως, τά όπλα του φωτός όχι γιά νά πολεμήσουμε τούς άδελφούς μας αλλά γιά νά μεταμορφώσουμε τήν ζωή μας, γιά νά δώσουμε άν όχι παράδειγμα μικρής καί ταπεινής μετανοίας, έστω ειλικρινή πρόγευσιν του Παραδείσου, ως έμπειρία τής Άναστάσεώς Του, τής Άναστάσεώς μας γιά τήν όποία ήδη προετοιμαζόμαστε κατά τήν εύλογημένη αυτή Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Γνωρίζουμε όλοι, εύχομαι μόνον έξ άκοής καί άναγνώσεως κι όχι έκ πείρας, πάμπολλες περιπτώσεις ψεύδους, πλάνης, αίρέσεως, κακότητας, σκοταδισμού κ.τ.λ., σήμερα γιορτάζουμε τήν λήξη τους, σήμερα διατρανώνεται τό τέλος τους καί ή αντικατάστασή τους από τήν αλήθεια, τήν δικαιοσύνη, τό φώς. Τό δίκαιο καί τά δικαιώματα των ανθρώπων προτάσσονται του δικού μας ύποκειμενικού συμφέροντος ή εκείνου του ισχυρού. Άς σεβαστούμε τά δικαιώματα του Θεού καί των ανθρώπων.

Θυμούμαστε σήμερα καί εύχαριστούμε όλους εκείνους πού αγωνίστηκαν γιά τήν μετάνοια, εκείνους πού προέταξαν τήν αλήθεια του προσωπικού τους συμφέροντος, πού πίστεψαν στον αληθινό Θεό καί όχι στά ύλικά φτιαχτά νόστιμα συμφέροντα ύλικά άγαθά. Ίεραποστολική διάσταση λαμβάνει σήμερα, όχι μόνο νά δώσουμε ύλικά άγαθά καί χρήματα, αλλά νά βρούμε τόν αληθινό Χριστό, νά δούμε ξανά τί ώφελεί καί τί ζημιώνει τήν ψυχή μας, νά θυμηθούμε τό Θεό, στον ουρανό νά ρίξουμε ξανά μία ματιά καί νά μήν είμαστε σκυθρωποί όπως οί νηστεύοντες...

Μιλώντας γιά κανόνες ή σκέψη πηγαίνει εύλαβικά, μέ θαυμασμό καί εύγνωμοσύνη, στό άέναο Σεπτό Κέντρο τής υπό τόν ουρανόν Όρθοδοξίας, στό Οίκουμενικό μας Πατριαρχείο, στά όσα πρόσφερε καί προσφέρει γιά τήν κωδικοποίηση των κανόνων στην Όρθοδοξία άπανταχού της οίκουμένης, μεταφέροντας φώς Χριστού έπιστηρίζοντας τούς θλιβομένους, μεταφέροντας εις πάντας τό μήνυμα του Εύαγγελίου γιά αγάπη, μετάνοια καί συγχώρηση, ένότητα, ειρήνη, έπαγγελόμενο τό μήνυμα τής Άνάστασης.

Καί μολονότι αγωνίζεται τό τηλαυγές Φανάριον νά φωτίζει πάντοτε

τούς λαούς καί τά πρόσωπα, κάποτε κατηγορεῖται ἄδικα ἀπό, συγχωρήσατε μοί τήν ἔκφραση, ἐπειδή εἶναι ρεαλιστική, ἀπό λίγους πολύ ἀνοήτους, φανατικούς, παλαιομερολογίτας, σχισματικούς κ.τ.λ., ὅτι τάχα ὑποχωρεῖ στήν ὀρθοδοξία, ἐπειδή κάνει διάλογο μέ ἄλλες Ἐκκλησίες καί πολιτισμούς. Ἡ Ὀρθοδοξία, κατά τό εὐαγγελικό ρῆμα “ὕμεῖς ἐστε τό ἅλας τοῦ κόσμου”, δέν ἔχει τίποτα νά χάσει οὔτε νά φοβηθεῖ διαλεγόμενη, ἀντιθέτως προσφέρει νοστιμιά καί ἀξία παντοῦ καί πάντοτε.

Μετανοοῦντες ἄς μήν φοβόμαστε πλέον τόν διάλογο «διότι ποτέ ἡ ἀλήθεια δέν ἐκινδύνευσε ἀπό τόν διάλογον»¹⁴. Νά ἔχουμε πλήρη ἐμπιστοσύνη στό Δεσπότη μας, στήν Σύνοδό μας, στή Μητέρα Ἐκκλησία μας, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ἐκεῖνοι ἀρμοδίως σέ κάθε ἐποχή δείχνουν καί θά δείχνουν τόν κανονικό δρόμο, τούς κανονικούς καί ἀφαιεῖς δρόμους ἢ τρόπου μετανοίας καί σωτηρίας, ἐκεῖνοι ὀρίζουν διαχρονικά κανονικῶς τούς κανόνες περί μετανοίας. Ἐκεῖνη (ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο) «ἐκράτησεν ἀνόθευτον ἐπὶ αἰῶνας καί μετέδωσε καί εἰς τοὺς ἄλλους λαούς τήν Ὀρθοδοξίαν. Αὕτη καί σήμερον ἀγωνίζεται μέσα ἀπὸ ἀντιζόους συνθήκας νά κρατήσῃ τήν Ὀρθοδοξίαν ζωντανήν καί σεβαστήν εἰς ὅλην τήν οἰκουμένην»¹⁵.

Ἀναπηγάξει συνεχῶς ἡ αἴσθησις τοῦ κάλλους, τά ἐμφωλεύονται εἰς αὐτό κατὰ πλειάδα ὑψηλά μηνύματα ἐκκρούωσι στήν καρδιά καί τήν σκέψιν συγχρόνως, μελίρρυτος συντροφιά στήν καρδιά μας, βιώνονται μένοντας ὡς γλυκυτάτη Πολίτικη γεύσις στήν ψυχή μας.

Ἐπιλογικά συνοψίζοντας ἢ μᾶλλον κλείνοντας, προσθέτω ὅτι ἀκολουθοῦμε καί διαφυλάττομε ἀληθῶς τούς περί μετανοίας κανόνες ἢ μᾶλλον τόν σκοπό τούς πετυχαίνομε ὅταν καί ἐφόσον μέσα στήν Ἐκκλησία ἀκολουθοῦμε τό Φῶς τοῦ Χριστοῦ, τό ὁποῖο φωτίζει καί ἀγιάζει κάθε ἄνθρωπο ἐρχόμενον εἰς τόν κόσμον. Παραμένουμε πιστοί καί ἀφοσιωμένοι στήν Ἐκκλησία μας, στό Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο, στήν πίστιν μας, στήν Ὀρθοδοξία μας, στήν «κατασκευή» μας καί φύσιν μας, ἀκολουθοῦντες τό παράδειγμα τῶν Ἁγίων Πατέρων μας ὑπὸ τό οἰκουμενικό φῶς τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας κι ἔτσι μποροῦμε μέ βεβαιότητα πλέον νά βαδίζουμε κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μας καί ἰδιαίτερα αὐτήν τήν περίδο τῆς θεαρέστου Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς προκειμένου νά διανύσωμε «μέ ὑγείᾳ καί ἱερά κατάνυξιν τό στάδιον τῶν ἀρετῶν καί τῶν πνευματικῶν ἀγώνων τῆς Ἀγίας καί Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς καί νά ἀξιωθοῦμε μαζί μέ ὅλους τοὺς ἀνά τήν οἰκουμένην

¹⁴ Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, Κυριακή τῆς Ὀρθοδοξίας, Φανάριον 2014.

¹⁵ Ο.π.

εὐσεβεῖς καί πιστοὺς Ὁρθοδόξους χριστιανούς νά προσκυνήσουμε τὰ ἄχραντα πάθη καὶ τὴν ἔνδοξον Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ»¹⁶.

Ἄς προσέξουμε μήπως ἀκολουθήσουμε μόνο τὸ γράμμα κι ὄχι τὸ πνεῦμα τῶν κανόνων καὶ χτίσουμε κατὰ τὸν ποιητὴ κι ἐμεῖς «Χωρὶς περίσκεψιν, χωρὶς λύπην, χωρὶς αἰδῶ μεγάλα κ' ὑψηλά»¹⁷ τείχη τριγύρω μας ἢ γύρω ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας, μήπως ἀπελπιστοῦμε ἀπὸ τὴν τυπικὴ καὶ ξηρὴ τήρηση νομικῶν τύπων καὶ ἀπελπιστοῦμε κατόπιν, καὶ καταφάγει τὸ νοῦ καὶ τὴ σκέψη μᾶς «αὐτὴ ἡ τύχη» πὺς κλειστήκαμε τελικῶς «ἀπὸ τὸν κόσμον ἔξω», διότι ἔχουμε ἀκόμη εὐκαιρία καὶ δυνατότητα «πράγματα πολλὰ ἔξω» νά κάμουμε.

Ἄς προσέξουμε στὸ μικρὸ διάστημα τῆς ζωῆς μας, νά κερδίσουμε τὴν ψυχὴ μας, νά σώσουμε τὴν ψυχὴ μας, μὴν μείνουμε στὴν φαρισαϊκὴ καὶ τυπικὴ τήρηση κανόνων μόνον καὶ χάσουμε τὴν οὐσία, τὴν ζωὴ, μὴ μᾶς γελάσει ἡ Φρόνησις ἢ ψεύτρα πού ἔλεγε στὸν Καβάφη «Αὔριο. Ἐχεις πολὺν καιρὸ» καὶ τώρα γέρος πλέον συλλογᾶται «τὴν ἄμυαλὴ του γνῶσι καθ' εὐκαιρία χαμένη τώρα τὴν ἐμπαιζει»¹⁸.

Ἄς ἀκολουθήσουμε τὸν κανόνα ἢ τοὺς κανόνες μετανοίας σήμερα, ὅχι κάποτε ἀπροσδιόριστα στὸ μέλλον, ἀλλὰ σήμερα καὶ μάλιστα ἀναπαυμένοι ἢ ἐάν θέλετε κατὰ τὸν ποιητὴ εὐτυχισμένοι σάν νά πρόκειται γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ Ὀδυσσέα, νοιώθοντας στὸ ξεκίνημα «γερὴ τὴν ἄρματωσιά μίας ἀγάπης, ἀπλωμένη στὸ κορμί του, σάν τί φλέβες ὅπου βουίζει τὸ αἷμα»¹⁹.

Περὶ κανόνων μετανοίας ὁ λόγος, ἀλλὰ μὴν ξεχνᾶμε ὅτι ἡ μετάνοια δέν εἶναι σκοπὸς τῆς ζωῆς μας, ὅπως καὶ ἡ τήρηση τῶν κανόνων μετανοίας ἢ τῶν λοιπῶν ἄλλων, ἀλλὰ μέσο-μέσα τὰ ὁποῖα καθοδηγοῦν, ὑποβοηθοῦν, συμβάλλουν στὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς μας, πού εἶναι ἡ σωτηρία μας.

Ντεμοντέ²⁰ σήμερα ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς μας, τῆς ζωῆς μᾶς συνολικά κι ὅμως τί θὰ καταλάβουμε τί θὰ καταντήσουμε στὸν γιαλαντζί ψεύτικο γυάλινο κόσμον ἐάν δέν βγοῦμε ἀπὸ τὸ ἄτομό μας ἐάν δέν κοιτάξουμε κατὰματα τὴν ζωὴ καὶ τὰ πρόσωπα τῶν ἀδελφῶν μας ὡς εἰκόνων τοῦ Θεοῦ, ἐάν δέν

¹⁶ Πατριαρχικὴ Ὁμιλία Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας ἔτους

¹⁷ Κωνσταντῖνος Καβάφης, Ποιήματα, Τεῖχη, Ἀθήνα 1984.

¹⁸ Ο.π.

¹⁹ Γιώργος Σεφέρης, Ποιήματα, Πάνω σ' ἓναν ξένο στίχο, Στὴν Ἑλλάδα, Χριστοῦγεννα 1931, Ἀθήνα 2000.

²⁰ Σχετικῶς κι εὐρύτερα γιὰ τὴν «τυραννίαν τοῦ συρμοῦ (τῆς μοδός)», βλ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος Ἀθανασίου, Νεοτυραννίαι, Λόγος ἐπὶ Ὀνομασθηρίοις τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, Φανάριον 2010.

ἀγαπήσωμε καὶ δὲν ἀγαπηθοῦμε ὅπως καὶ ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία μᾶς προτρέπει, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι εὐρύτερα κάνουν ἀνεξαρτήτως ρατσιστικῶν διακρίσεων, φυλετικῶν, ἐθνικῶν, θρησκευτικῶν, πολιτιστικῶν καὶ λοιπῶν ἄλλων.

Καθὼς διαβάζουμε στὴν Ὁμιλία τοῦ Μεγάλου Ἀρχidiaκόνου τοῦ Οἴκου-μενικοῦ μας Πατριαρχείου κ. Μαξίμου «αἱ σχέσεις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων τείνουν νά ἀπωλέσουν τὴν σωματικὴν των διάστασιν καὶ νά εἶναι εἰκονικὴ πραγματικότης- μία κατ' οὐσίαν καρικατούρα»²¹.

Ἡ σωτηρία δὲν ἀγοράζεται καὶ δὲν πουλιέται γιατί εἶναι δῶρο ἐξολοκλήρου χαρισμένο²². Μά γιὰ νά τὴν ἀποκτήσουμε μᾶς ζητᾷ ὁ Θεός νά ἔχουμε καρδιά ταπεινὴ, γλυκιά, μεγάλη. Κανόνες μετανοίας μπορεῖ νά ἔχει ὁ δρόμος πρὸς τὴν ἀνανέωσή μας, νά ἀνανοιώσουμε ξανά, ὄχι ἀπλὰ νέοι, ἀλλὰ ἄνθρωποι, ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, τοῦ θαύματος τῆς ζωῆς, φίλοι του κάλλους τῆς Δημιουργίας Του. Κι ὁ Θεός πάντοτε εἶναι μαζί μας, ἐμεῖς ἐνδεχομένως ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ Ἐκεῖνο, τὸν βγάζουμε ἀπὸ τὴν ζωὴ μας, ὅπως καὶ τὰ παιδιά Του, τοὺς φίλους καὶ ἀδελφούς μας.

Μέ τὴν Ἀνάστασι πέφτουν καὶ διαλύονται οἱ πόρτες τοῦ Ἄδη, ἃς διαλύσωμε κι ἐμεῖς τίς πόρτες τῆς καρδιάς, τῆς ψυχῆς, τῆς ζωῆς μας, πού κλείνουν ἔξω ἐαυτοὺς, Θεόν καὶ ἀλλήλους κι ἃς ἀγαπήσωμεν Ἐνα Θεό²³ καὶ πολλοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς μᾶς δείχνει τὸ δρόμο καὶ τοὺς κανόνες ὄχι ἀπλὰ τῆς μετανοίας, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας, τῆς ἀναστάσεως, ὄχι γενικά καὶ ἀφηρημένα ἀλλὰ ἐντὸς τῆς Ἑνότητος τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας, μποροῦμε νά ἐπιτύχουμε τὴν προσωπικὴ μας ἐνότητα, ψυχῆς καὶ σώματος, ἐνότητα ἀγαπητικῆς διαπροσωπικῆς κοινωνίας, ἐνότητα μέ τὸν Θεό καὶ τὴν Ἐκκλησία. Καὶ μποροῦμε πάντοτε νά ἔλθουμε πιό κοντά, νά ξεπεράσουμε ὅσα χωρίζουν καὶ μᾶς κρατοῦν μακριά, πάντοτε ἐπιδέχεται μεγαλύτερη πρόοδος στίς σχέσεις μας ὡς προσώπων²⁴. Δὲν μποροῦμε νά σωθοῦμε μόνοι μας²⁵.

²¹ Βλ. Ὁμιλία τοῦ Μ. Ἀρχidiaκόνου κ. Μαξίμου τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, Φανάριον 2014.

²² La salvezza «non si compra e non si vende» perché «è un regalo totalmente gratuito», Papa Francesco, Messa a Santa Marta La salvezza è un regalo, 2014-03-25 L'Os-servatore Romano.

²³ «ἐξ ὅλης τῆς καρδιάς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν», Λουκ. 10, 27.

²⁴ «potremo sempre più avvicinarci gli uni agli altri», Kurt Cardinale Koch, Ecu-menismo e Anno della Fede.

²⁵ «Noi non possiamo salvarci da noi stessi», Papa Francesco, 2014-03-25 Radio Vaticana.

Ἐνθυμούμενος τούς λόγους τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνης κ. Ἀθανασίου, *Περί ὀρίων*, «τὰ ὅρια ἀνήκουν εἰς τὴν ζωὴν»²⁶ καὶ *Περί περιπτολογίας ἀνάκρουσις*, βιάζομαι νὰ ὁλοκληρώσω νὰ πάψω τὴν φλυαρία ἀλλὰ καὶ νὰ προσθέσω μὴν θεωρήσωμε ἀπὸ ὅσα προηγήθηκαν περιττοὺς τοὺς περὶ μετανοίας κανόνες, ἀλλὰ διακρίνοντας τὰ ὅρια μεταξύ τύπου καὶ οὐσίας, δικανικοῦ καὶ ὀντολογικοῦ, παιδαγωγίας καὶ χάριτος, ἅς καταλήξουμε ἐνθυμούμενοι τὰ τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνης κυροῦ Μελίτωνος Χατζῆ «στὸ βάθος μᾶς ἀναμένει τὸ δράμα, τὸ θαῦμα καὶ τὸ βίωμα τῆς Ἀναστάσεως, τὸ κατ' ἐξοχὴν βίωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄς πορευθῶμεν πρὸς αὐτὸ τὸ ὄραμα καὶ βίωμα, ὅχι ἀσυγχώρητοι, ὅχι μὴ συγχωρήσαντες, ὅχι ἐν νηστεία ἀπλῶς κρέατος καὶ ἐλαίου, ὅχι ἐν ὑποκρισίᾳ, ἀλλὰ ἐν θείᾳ ἐλευθερίᾳ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ»²⁷.

Σεβασμιώτατε, Ἅγιε Πρωτοσύγκελλε, σεβαστοὶ Πατέρες, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, ἀδελφαί καὶ καλὰ μας παιδιὰ,

Εὐρισκόμενοι στὸ περίπτυστο τοῦτο ἱστορικὸ Ναὸ τῆς πρώτης Μητροπόλεως Κρήτης, στὸν εὐρύτερο χώρο ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μετέφερε τὸ Εὐαγγέλιο, ἐδῶ στὴν ἱστορικὴ πρωτεύουσα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Μητροπόλεως ὅλης τῆς Μεγαλονήσου μας, θυγατρὸς Ἐκκλησίας τῆς Μητρός, Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τοῦ Οἴκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, ἀντικρύζοντας τίς εἰκόνες τῶν Ἀγίων, τὸν Ἅγιο Γεώργιο καὶ ὅλους τοὺς Ἁγίους, μνημονεύσαντες τῆς Ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τὸ τέλος, θυμόμαστε καὶ πάλι καὶ ξανά τὸ μεγάλο Θεό, τὴν μεγάλη Του Πρόνοια, τὴν μεγάλη Του κληρονομία, τὸν ἀμείωτο καὶ ἀζημείωτο ἀπὸ τίς κρίσεις τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων πλοῦτο μας, τὴν πίστη, τὴν ἀξία τῆς ψυχῆς μας, τὴν ἀφετηρία καὶ τὸ τέλος μας, τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς μας.

Λαμβάνομε δύναμη μέ τὴν προσευχή, ἐλπίδα μέ τὴν μετάνοια, θάρρος μέ τὴν πίστη, νὰ ἀνανήψωμεν ἐνωμένοι πάντες, νὰ ζήσωμε μέ τὴν προσδοκία καὶ τὸ δῶρο, τὴν χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως, προτεραιότητα θέτοντας τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μας, τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὰ χαλεπὰ καὶ τὰ δύσκολα, μακριὰ ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ τὸ ἄσχημο, μεταμορφώνοντας τὸ χρόνο τῆς ζωῆς μας στὴν Ἐκκλησία, σέ καιρὸ δημιουργικῆς εὐκαιρίας γιὰ ἀγαπητικὴ κοινωνία, σέ δυνατότητα καλλιέργειας θεανθρώπινης σχέσεως, ἢ ὅποια μένει καὶ ἀντέχει στὸ χρόνο καὶ στὸν χώρο.

²⁶ Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνης Ἀθανασίου, *Περί Ὀρίων*, Ὁμιλία στὴν Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Φανάρι 2014.

²⁷ Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνης κυροῦ Μελίτωνος, Ὁμιλία τὴν Κυριακὴ τῆς Τυροφάγου, Ἀθήνα 1970.

Όλα τελικῶς σκεπάζονται, τὰ πάντα συνδέονται, συνέχονται συνεχῶς καί κατακαλύπτονται τελικῶς ἀπό τήν Χάρη καί τό'Ελεος τοῦ Θεοῦ. Στόν ὠραῖο, μακρύ καί ἀναπόφευκτα ἤ κατ' ἐπιλογήν δική μας ἤ τῶν ἄλλων, ὅλο περιπέτειες δρόμο μας στή Χώρα τῶν ζώντων, ἔχομε πάντα κατά νοῦ τόν προορισμό μας, θυμόμαστε τόν Παράδεισο καί προσδοκοῦμε τήν Ἀνάστασι.

Δί' εὐχῶν Σας Δέσποτα Ἄγιε, Καλήν Ἀνάστασιν!

Ἡ Ἀγιότητα καί οἱ Ἅγιοι¹ Εἰσαγωγικές Παρατηρήσεις

Δρ. Ἐμμανουήλ Κ. Δουνδουλάκης
Ἐπικουρος Καθηγητής ΠΑΘΑΚ

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου
κ. Ἀνδρέα, Πρόεδρε τῆς Ἀκαδημίας μας,
Σεβαστοί πατέρες,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,
κ. Διευθυντά τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου Ἡρακλείου,
Ἐκλεκτοί συνάδελφοι,
Φοιτήτριες καί φοιτητές,
Μαθητές καί μαθήτριες,
Κυρίες καί κύριοι,

Ἕνας ἀνήσυχος στό πνεῦμα ἔφηβος ἐπισκέφτηκε ἕνα χαρισματικό Γέροντα. Στήν πρώτη ἐπικοινωνία πού εἶχαν μεταξύ τους, ἔλαβε χώρα ὁ ἀκόλουθος διάλογος:

- Πάτερ, τοῦ εἶπε ὁ ἔφηβος, μπορεῖτε νά μοῦ πεῖτε ποιός εἶναι Ἅγιος; Πῶς μπορῶ νά τόν ξεχωρίσω;

Ὁ γέροντας ἀφοῦ σκέφτηκε γιά μερικά δευτερόλεπτα παρατηρώντας τό νέο, τοῦ ἀπάντησε:

- Φορᾶς ἄρωμα στήν καθημερινότητά σου;
- Βεβαίως, πάτερ, κάθε φορά πού θέλω νά πάω βόλτα, νά συναντήσω τούς φίλους μου, τή συντροφιά μου.

- Ὡραῖα! τοῦ εἶπε ὁ γέροντας. Ὅταν διασχίζεις τό δρόμο, ἤ βρίσκεσαι μέ τούς οἰκείους σου, οἱ ἄλλοι καταλαβαίνουν ἐάν φορᾶς ἄρωμα;

- Ἐννοεῖται! Ἀπάντησε ὁ ἔφηβος.

- Ἄκου λοιπόν, σημείωσε ὁ γέροντας. Φαντάσου ὅτι ἡ Ἀγιότητα εἶναι σάν τό εὐῶδες ἄρωμα. Ὅποιος τή φέρει, τή διαχέει παντοῦ μέ τό πέρασμά του καί δέν εἶναι δυνατόν νά τήν κρύψει. Δηλαδή, ὅπως οἱ φίλοι σου ἀντιλαμβάνονται ὅτι φορᾶς ἄρωμα χωρίς νά τούς τό πεῖς, κατά τόν ἴδιο τρόπο

¹ Ὁμιλία πού ἐκφωνήθηκε στό πλαίσιο Ἐκδήλωσης μέ θέμα «Τοπικοί Ἅγιοι», ἡ ὁποία ἔλαβε χώρα στήν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνώτατης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης στίς 5/12/2017. Ἡ ἐκδήλωση πραγματοποιήθηκε μεταξύ τῆς Π.Α.Ε.Α.Κ. καί τοῦ Πειραματικοῦ Γενικοῦ Λυκείου Ἡρακλείου Κρήτης. Βλ. <http://www.aeahk.gr/joomla/index.php/drastiriotitesmen/22-ekdilwseis/179-20171205topikoiagiioi>.

καί ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά διακρίνει τήν Ἀγιότητα ἐκείνου πού τή φέρει, κάτω βέβαια ὑπό ὀρισμένες προϋποθέσεις.

- Ποιές εἶναι αὐτές; ρώτησε γεμάτος ἀπορία καί ἐνδιαφέρον ὁ νέος. Κι ὁ γέροντας συνέχισε:

- Σκέψου τί συμβαίνει ὅταν κρυώσουμε. Πολλές φορές, λόγω τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀσθενείας μας, συντελεῖται ἀπόφραξη τῶν ἀεραγωγῶν τῆς μύτης καί "χάνεται" ἡ αἴσθησις τῆς ὀσφρησης. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἀκόμη κι ἐάν περάσει δίπλα μας ἐκεῖνος πού φορεῖ ἄρωμα, ἐμεῖς δέν τό ἀντιλαμβανόμαστε. Ἐπίσης, γιά νά καταλάβεις ἐάν τό ἄρωμα πού φορά ὁ ἄλλος εἶναι Calvin Klein, Burberry, Bulgary, θά πρέπει νά ἔχεις κάνει κι ἐσύ χρήση τοῦ ἴδιου ἀρώματος. Κάτι ἀνάλογο συμβαίνει καί μέ τήν Ἀγιότητα. Γιά νά τήν ἀντιληφθεῖς, πρέπει νά εἶσαι πνευματικά ὑγιής καί προκειμένου νά ἀναγνωρίσεις τά σημάδια τῆς στοῦς ἄλλους, πρέπει νά τήν ἔχεις βιώσει.

* * * *

Ἡ παραπάνω διδακτική ἱστορία φανερώνει τίς ἀκόλουθες ἀλήθειες:

α. Ὅτι ἡ Ἀγιότητα προσφέρεται ἀπό τό Θεό σέ ὅλους ἀνεξαίρετως τούς ἀνθρώπους, ὑπό ὀρισμένες προϋποθέσεις.

β. Ὅτι ἐκεῖνος πού εἶναι φορέας τῆς Ἀγιότητος, δέν εἶναι δυνατόν νά τήν κρατήσῃ κρυφῇ, διότι ἐκείνη διαχέεται καί ἀγκαλιάζει ὅλη τήν κτίσι καί ξεπροβάλλει σάν τίς ἀχτίδες τοῦ φωτός μέσα ἀπό τίς σχισμές καί τίς χαραμάδες.

γ. Ὅτι δέν γίνεται ἀντιληπτή ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἀλλά ἀπαιτεῖται καί ἡ δεκτικότητα τῶν ἄλλων, καθῶς ἐπίσης καί·

δ. Ὅτι ὁ βαθμός ἀντίληψης τῆς Ἀγιότητος καί ἀναγνώρισης ἐνός Ἁγίου ἐξαρτᾶται ἀπό τά δικά μας αἰσθητήρια, τίς προσλαμβάνουσες πνευματικές παραστάσεις μας.

Στό σημεῖο αὐτό γεννᾶται τό ἀκόλουθο ἐρώτημα: Εἶναι δυνατόν νά ὀριστεῖ ἡ Ἀγιότητα;

Ἡ Ἀγιότητα, ὡς γνωστόν ταυτίζεται μέ τό Θεό, ἐφόσον μόνο Ἐκεῖνος εἶναι «κατά φύσιν» Ἅγιος. Ὅταν στή Θεία Λειτουργία διατυπώνουνε τό «Εἷς Ἅγιος, εἷς Κύριος», αὐτή ἀκριβῶς τήν πραγματικότητα διακηρύσσουμε. Γι' αὐτό καί ἡ ρίζα τῶν λέξεων «ἀγιότητα» καί «Ἅγιος» ἐμπεριέχει τό στοιχεῖο τοῦ σεβασμοῦ, τοῦ φόβου, τῆς εὐλάβειας καί τῆς καθαρότητος². Ὁ χαριτωμένος ἀπό τό Θεό ἄνθρωπος, ὅπως ὁ Γέροντας Ἰάκωβος ὁ Τσαλίκης τοῦ ὁποῖου ἡ Ἀγιότητα διακηρύχθηκε³ πρόσφατα ἀπό τό Οἰκουμενικό μας Πα-

² E. Williger, Hagios, *Untersuchungen zur Terminologie des Heiligen in der Hellenisch Hellenistischen Religionen*, Giessen 1922, σσ. 5-37. Ν. Γεωργοπούλου, ὁ.π., σ. 17.

³ Γιά τήν ὀρθή ὀρολογία περί τῆς Ἀγιότητος, βλ. Σ. Παπαδόπουλος, *Διαπίστωση καί διακήρυξη τῆς Ἀγιότητος τῶν Ἁγίων*, ἐκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1990, σσ. 13-26.

τριαρχεῖο⁴, ἐντάσσεται στή χορεία τῶν Ἀγίων, ἐξαιτίας τῆς ἀδιάπτωτης ἀγαπητικῆς σχέσης πού ἀναπτύσσει μέ τό Χριστό. Γι' αὐτό καί ὅσοι ἀγίασαν χαρακτηρίζονται ὡς «ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ», ἀλλά καί «φίλοι» Αὐτοῦ.

Ἡ συγκεκριμένη πραγματικότητα μᾶς ὠθεῖ νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι ἕνας γιόγκι στά Ἀνατολικά, ἐπί παραδείγματι, φιλοσοφικά συστήματα, μπορεῖ νά διαλογίζεται, νά νηστεύει, νά ἀσκεῖται, νά ἵπταται, ἀκόμη καί νά ἐπιτελεῖ θαυμαστές -κατά κοινή ὁμολογία- πράξεις, ὅμως δέν εἶναι καί δέ μπορεῖ νά θεωρηθεῖ Ἅγιος, σύμφωνα μέ τήν πίστη μας, διότι βρίσκεται ἐκτός Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί οἱ παραπάνω πράξεις δέν ἀπορρέουν ἀπό τή σχέση του μέ τό Χριστό.

Θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι ἡ Ἀγιότητα εἶναι ἕνα δῶρο τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπο, μιά ἐπιβράβευση τῆς συνεχοῦς συμπόρευσης μαζί Του, μέσῳ τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας. Κάθε Ἅγιος εἶναι σάν τή λαμπάδα πού κρατᾶμε τό βράδυ τῆς Ἀνάστασης καί πλησιάζουμε τόν ἱεουργό γιά νά «λάβουμε φῶς ἐκ τοῦ Ἀνεσπέρου Φωτός», δηλαδή ἀπό τό Χριστό. Κι ὅπως ἀκριβῶς ὅταν ἔρθουν σέ ἐπαφή ἡ σβηστή λαμπάδα μέ ἐκείνη τοῦ ἱεουργοῦ, ἀνάβει ἡ πρώτη καί διαχέεται τό φῶς παντοῦ, κατά τόν ἴδιο τρόπο καί ὁ Ἅγιος ἐπειδὴ δέν εἶναι αὐτόφωτος, δηλαδή δέν ἔχει τήν Ἀγιότητα ἀπό μόνος του, γι' αὐτό καί τή λαμβάνει ἀπό τό Θεό, πρὸς τόν Ὅποιο ἀναλώνεται «*ψυχῇ τε καί σώματι*». Ὡς προέκταση τῆς ἀγάπης τοῦ Ἁγίου πρὸς τό Θεό, ἔχουμε τό «*μαρτύριο τοῦ αἵματος*⁵», κατά τούς διωγμούς τῶν χριστιανῶν, καί τό «*μαρτύριο τῆς συνειδήσεως ἢ προαιρέσεως*⁶», τό ὁποῖο συνδέεται μέ τούς Ὁσίους, μέ ὅλους ἐμᾶς πού μαρτυροῦμε Χριστό, μέσα ἀπό τίς πράξεις τῆς καθημερινότητάς μας.

Στό σημεῖο αὐτό ἴσως κάποιοι ἀπό ἐμᾶς νά ἀναρωτηθοῦν. Ἐγώ γνωρίζω ὅτι ἅγιος εἶναι ἐκεῖνος πού δέν κάνει ἁμαρτίες, πού ἔχει ἠθικό βίο, πού εἶναι κάτοχος ὑπερφυσικῶν χαρισμάτων⁷, πού κάνει θαύματα. Δέν ἰσχύουν

⁴ Γ. Τσέτσης (Μ. Πρωτ.), *Ἡ ἔνταξις τῶν Ἀγίων στό Ἐορτολόγιο*, ἔκδ. Τέρτιος, Κατερίνη χ.χ., σ. 61.

⁵ Τό μαρτύριο ὀνομάζεται καί τελείωση, σύμφωνα μέ τόν Κλήμεντα Ἀλεξανδρέα, διότι μέσῳ αὐτοῦ ὁ μάρτυρας «τέλειον ἔργον ἀγάπης ἐνεδείξατο» (Κλήμης Ἀλεξανδρέας, *Στρωματεῖς* 4,4, PG 8, 1228B).

⁶ Δ. Τσάμης, *Ἀγιολογία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας*, ἔκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 104-106. Πρβλ. Ἀ. Κορακίδης, *Μαρτύριο καί Ἀγιότητα*, τεύχ. Β', ἔκδ. Ν. Παναγόπουλου, Ἀθήνα 2008 σσ. 119-121, 159-165· Π. Ὑφαντῆς, *Ἡ Ἀγιότητα τοῦ Μαρτυρίου καί ἡ μαρτυρία τῆς Ἀγιότητος*, ἔκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 16-17.

⁷ Γ. Ζηζιούλας (μητρ.), «Ἡ θέωση τῶν Ἀγίων ὡς εἰκονισμός τῆς Βασιλείας», *Ἀγιότητα. Ἕνα λησμονημένο Ὅραμα*. Ἀφιέρωμα, ἔκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2001, σ. 39. Γιά τήν ὀρθή ὁρολογία περὶ τῆς Ἀγιότητος, βλ. Σ. Παπαδόπουλος, *Διαπίστωση καί διακήρυξη τῆς Ἀγιότητος τῶν Ἀγίων*, ἔκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1990, σσ. 13-26.

αυτά; Ἡ πραγματικότητα εἶναι κάπως διαφορετική ἀπό ὅ,τι συνήθως νομίζουμε. Ἐάν ἡ Ἀγιότητα συνδέεται μέ τήν τήρηση ἠθικῶν ἀρχῶν, τότε γεννᾶται τό ἐρώτημα: γιατί κατακρίθηκε ἀπό τόν Κύριο ὁ Φαρισαῖος ἐνῶ τηροῦσε πιστά τό Νόμο καί τήν ἴδια στιγμή δικαιώθηκε ὁ Τελώνης πού ἦταν ἄδικος καί παραβάτης τῶν ἠθικῶν κανόνων;

Ἡ ἀπάντηση στό παραπάνω ἐρώτημα βρίσκεται στό γεγονός ὅτι ὁ ἄνθρωπος κάνει προσπάθεια νά καθαρίσει τήν ψυχή του ἀπό ὅ,τι τόν κρατᾷ μακριά ἀπό τό Χριστό, ὅπως συμβαίνει μέ τά φυτά πού γιά νά προσλάβουν τήν ἡλιακή ἀκτινοβολία πρέπει νά εἶναι καθαρά ἀπό σκόνες. Ἐάν ὅμως ἀπουσιάζει ἡ ταπείνωση ἀπό τόν ἄνθρωπο, δέν ἐπιτυγχάνει ἀπολύτως τίποτα. Ἡ Ἀγιότητα δέν εὐδοκμεῖ ὅπου ὑπάρχει ὁ ἐγωισμός καί ἐάν κάποιος δέν εἶναι ταπεινός⁸, δέν μπορεῖ νά πλησιάσει καί νά ὑποδείξει τόν Κύριο. Αὐτό συμβαίνει διότι «οἱ ἅγιοι δέν προβάλλουν τήν ἀτομικότητά τους, ἀλλά τήν ἀφανίζουν, γιά νά φανερωθεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Κενώνουν (ἀδειάζουν, δηλαδή) τό χωρο τῆς ἀτομικῆς τους παρουσίας καί τόν προσφέρουν ὡς χωρο φανερώσεώς του⁹», «μόνου Ἀγίου¹⁰», τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ σημασία τῆς ταπείνωσης στήν προσέγγιση τοῦ Θεοῦ καί στήν Ἀγιότητα γίνεται ἐνδεικτικά φανερή στό ἀκόλουθο περιστατικό πού καταγράφεται στό βίο τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου. Ὄταν ἀναρωτήθηκε ὁ Ὅσιος Ἀντώνιος, ὁ μέγας αὐτός ἀσκητής τῆς ἐρήμου, σέ πῶς βαθμό πνευματικότητας εἶχε φτάσει, ὁ Θεός γιά νά ταπεινώσει τό λογισμό του, τοῦ ὑπέδειξε ἕνα ἀπλοϊκό ἄνθρωπο, ἕναν φτωχό μπαλωματή τῆς πόλης, ὁ ὁποῖος εἶχε πραγματική ταπείνωση καί αὐτομεμψία στήν καθημερινότητά του¹¹.

Ἡ Ἀγιότητα δέ νοεῖται ἀποκομμένη ἀπό τό Λειτουργικό βίωμα, δηλαδή τήν προσευχή, τή συμμετοχή στή Θεία Λατρεία καί κυρίως τή Θεία Εὐχαριστία. Ἐχει διατυπωθεῖ ἡ ἄποψη ὅτι ὅταν θέλεις νά καταλάβεις ἐάν κάποιος εἶναι ἅγιος, θά πρέπει νά τόν ρωτήσεις πόσο καί πῶς προσεύχεται. Βέβαια πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι δέν ὑπάρξει Ἅγιος ὁ ὁποῖος δέ μετεῖχε στά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκόμη καί ἀσκητές, ὅπως οἱ Κρήτες Ὅσιοι: Ἰωάννης ὁ Ξένος, Νίκων ὁ Μετανοεῖτε, Ἰωσήφ ὁ Γεροντογιάννης, καί τόσοι ἄλλοι, πού μελέτησαν οἱ μαθητές τοῦ Πειραματικοῦ καί θά μᾶς παρουσιάσουν

⁸ Ἀνώνυμος, *Ἀπό τόν Κῆπο τοῦ Παπποῦ*, ἐκδ. Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεσσαλονίκη ²1997, σ. 34, 59. Πρβλ. Θεοκλήτου Δ. (μοναχ.), ὁ.π., σ. 219.

⁹ Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ἠθική*, ἐκδ. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη ⁴1997, σ. 271.

¹⁰ «Ὅτι σύ μόνος Ἅγιος, σύ μόνος Κύριος...» (Δοξολογία). Βλ. Ἀνώνυμος, *Ἐγκόλπιον τοῦ Ἀναγνώστου*, ἐκδ. Α.Δ.Ε.Ε., Ἀθήνα ¹⁴1996, σ. 61. Πρβλ. Ἰ. Ζηζιούλας (μητρ.), ὁ.π., σ. 28.

¹¹ Θ. Χαμπάκη (Ηγουμένης), *Γεροντικό. Σταλαγματιές ἀπό τήν Πατερική Σοφία*, ἐκδ. Ο.Χ.Α. «Λυδία», Θεσσαλονίκη 2017, σ. 313.

σήμερα, καταδεικνύουν ότι δέ νοείται Ἀγιότητα χωρίς τή Θεία Εὐχαριστία μέ τήν ὁποία ἐνωνόμαστε μέ τόν Χριστό καί τούς ἀνθρώπους. Συνεπώς, ἐάν ἀπουσιάσει τό Λειτουργικό βίωμα, ὁ ἄνθρωπος δέν ἐπισκιάζεται μέ τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί ἡ τελειωτική πορεία του κρίνεται προβληματική. Σημειώνει ὁ Ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος: «*Ἡ καθαρή καρδιά δέν γίνεται ἀπό μία ἀρετή, οὔτε δύο, οὔτε δέκα, ἀλλά ὅταν μέ ὅλες μαζί κατορθωθεῖ τό τέλειο...*». Καί συνεχίζει: «*Μά οὔτε καί τότε μποροῦν οἱ ἀρετές μόνες τους νά κάνουν καθαρή τήν καρδιά, γιά νά πλησιάσει τό Χριστό, χωρίς τήν ἐνέργεια καί τήν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅπως ἀκριβῶς ὁ χαλκιάς ἐργάζεται τήν τέχνη του μέ τά ἐργαλεῖα του, ἀλλά χωρίς τήν ἐνέργεια τῆς φωτιᾶς δέν μπορεῖ νά κατασκευάσει τό παραμικρό, ἔτσι καί ὁ ἄνθρωπος κάνει τά πάντα καί μεταχειρίζεται τίς ἀρετές σάν ἐργαλεῖα, χωρίς ὅμως τήν παρουσία τοῦ πνευματικοῦ πυρός, ὅλα μένουν ἀνενέργητα καί ἀνώφελα*¹²».

Ὡς προέκταση αὐτῆς τῆς ἀγαπητικῆς καί Μυστηριακῆς σχέσης μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπου ἀποτελεῖ καί ἡ ἀποκατάσταση τῶν σχέσεων του μέ τό συνάνθρωπο του¹³, ἀλλά καί ἡ συμφιλίωση τοῦ Ἁγίου μέ τήν κτίση, τό ζωικό βασίλειο. Γι' αὐτό πολλοί Ἅγιοι¹⁴ συναναστρέφονται μέ ἄγρια ζῶα ὅπως ἀρκοῦδες, λιοντάρια, ἀκόμη καί φίδια, τά ἐξημερώνουν καί δέν φοβοῦνται μήπως βλαφθοῦν ἀπό αὐτά. Ὁ Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, σημειώνει, ὡς πρὸς τό ζήτημα αὐτό ὅτι: «*... τά κτήνη, καί τά ἄγρια θηρία ... ἀντιλαμβάνονται ... καί τιμοῦν τόν Ἅγιον ὡς βασιλέα τῆς κτίσεως, ἐπεὶδὴ ὁσμίζονται ἐν αὐτῷ τήν εὐωδίαν τοῦ ἀνακαινισθέντος ἀνθρώπου...*»¹⁵.

Σημειώσαμε παραπάνω ὅτι οἱ Ἅγιοι εἶναι «φίλοι τοῦ Θεοῦ» καί ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει στήν καθημερινότητά μας μέ τούς καρδιακούς φίλους, πού τούς ζητάμε κάτι πού τό ἔχουμε ἀνάγκη καί δέ μᾶς χαλοῦν χατίρι ἀλλά τρέχουν νά ἱκανοποιήσουν τό αἶτημά μας, κατὰ τόν ἴδιο τρόπο καί ὁ Θεός, κάθε φορά πού ἡ Θεοτόκος, ἓνας Ἅγιος, ζητᾶ ἀπό Ἐκεῖνον κάτι ἀπό ὅσα τόν παρακαλέσαμε νά λάβουμε, ὁ Χριστός δέν τοῦ χαλᾷ χατίρι, ἀλλά ἱκανοποιεῖ τό αἶτημα, ἐφόσον βέβαια αὐτό εἶναι πρὸς τό συμφέρον μας. Ὁ Ὅσιος Θεόγνωστος ἐπισημαίνει τήν παραπάνω πραγματικότητα ὡς ἐξῆς: «*Υπάρχει κάποιο μυστήριό πού τελεῖται μεταξύ τοῦ Θεοῦ κι ἐνός Ἁγίου. Διότι ὁποῖος ἔγινε ἄξιός τῆς ἀγιότητος, «ὑποχρεώνει τόν φιланθρωπότατο Θεό νά*

¹² Συγγραφεῖς, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, τ. Δ', ἐκδ. «Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας», Ἀθήνα 1990, σσ. 26-27.

¹³ Διονυσιάτης (Ἀρχιμ.), *Νέος Εὐεργετινός*, ὁ.π., σ. 15.

¹⁴ Κ. Ἰωαννίδης, *Ἐγκόλπιο Γεροντικό τοῦ 20οῦ αἰῶνα*, ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 25-26, 51.

¹⁵ Σίμων (μον.), ὁ.π., σσ. 8-9.

τοῦ κάνει ὅ,τι θέλει»¹⁶. Ἐτσι μπόρεσε π.χ. ὁ προφήτης Ἡλίας νά κλείσει τόν οὐρανό καί νά προκαλέσει ἀνομβρία, ὁ Μωυσῆς νά σχίσει τή θάλασσα, ὁ Ἰωῆς νά σωθεῖ ἀπό τήν κοιλιά τοῦ θαλασσίου κήτους. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ἐπιτελοῦνται θαύματα, μέ τήν ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος ἑνός Ἁγίου. Διότι ὁ Θεός δέν «χαλᾷ χατίρι» στούς φίλους του, ἐφόσον ἐμεῖς θά ὠφεληθοῦμε ψυχικά, ἀπό τήν ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματός μας. Ἐπιπροσθέτως, ἐπειδή ὁ Θεός ἐπιβραβεύει τούς κεχαριτωμένους ἁγίους, γιά τή μεταξύ τους σχέση, γι' αὐτό καί ἔχουμε ἄφθορα σκηνώματα Ἁγίων, ἀλλά καί ἱερά λείψανα πού εὐωδιάζουν, μυροβλύζουν καί ἐπιτελοῦν θαύματα.

Οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, μάρτυρες καί νεομάρτυρες (ὅσοι δηλαδή μαρτύρησαν τήν πρωτοχριστιανική περίοδο, σέ νεότερους χρόνους, ἀλλά καί σήμερα), ὅσοι, ἀναχωρητές καί ἱεράρχες, παρθενομάρτυρες, παιδομάρτυρες καί νήπια, αὐτοκράτορες καί γυμνίτες, στρατιωτικοί καί μίμοι, καταδεικνύουν ὅτι ὁ Θεός δέν κάνει διακρίσεις σέ ἐκείνους πού χαριτώνει. Δέν ἐξαρτᾶται ἡ Ἀγιότητα ἀπό τό φύλο, τή φυλή, τό ἀξίωμα, τήν κοινωνική θέση, -ὅπως διαπιστώνουμε καί ἀπό τούς Κρῆτες Ἁγίους, τούς ὁποίους θά παρουσιάσουν οἱ μαθητές- ἀλλά ὅλοι ἔχουμε κληθεῖ προκειμένου νά τύχουμε τῆς σωτηρίας καί τοῦ ἁγιασμοῦ. Γι' αὐτό καί ὁ Χριστός μᾶς προτρέπει νά γίνουμε Ἅγιοι, μέ τό νά τόν μιμηθοῦμε στήν Ἀγιότητα.

Στό σημεῖο αὐτό δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι ὁ κάθε ἄνθρωπος βλέπει καί ἀναγνωρίζει στούς ἄλλους μόνο ὅ,τι γνώρισε μέ τήν πείρα γιά τόν ἑαυτό του. Αὐτό σημαίνει ὅτι γιά νά διακρίνουμε τά χαρακτηριστικά της Ἀγιότητος σέ ἕνα πρόσωπο δίπλα μας, θά πρέπει νά ἔχουμε «γεγυμνασμένα αἰσθητήρια», θά πρέπει νά ἔχουμε κι ἐμεῖς ἀσκηθεῖ σέ αὐτήν τή στάση ζωῆς, νά εἴμαστε χαριτωμένοι ἀπό τό Θεό. Διαφορετικά δέν εἶναι ἀπίθανο, ἀκόμη καί νά πλανηθοῦμε στίς ἐκτιμήσεις μας, κρίνοντας μέ βάση τό «φαίνεσθαι» καί ὄχι τό «εἶναι», ὅπως σημειώνει ὁ Ὅσιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος¹⁷.

* * * *

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναιέ,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου
κ. Ἀνδρέα,
ἐκλεκτή ὁμήγουρις,

¹⁶ Συγγραφεῖς, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, τ. Β', ἔκδ. «Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας», Ἀθήνα 1991, σσ. 342 § 69.

¹⁷ Συγγραφεῖς, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, τ. Δ', ἔκδ. «Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας», Ἀθήνα 1990, σ. 26 § 70-71.

Δέν ἐπιθυμῶ νά σᾶς κουράσω περισσότερο. Ἀναμένω μέ πολλή χαρά ὅσα ἐνδιαφέροντα πρόκειται νά μοιραστοῦν μαζί μας οἱ μαθητές τοῦ Πειραματικοῦ Λυκείου Ἡρακλείου ἀπό τήν ἔρευνα καί μελέτη πού πραγματοποίησαν στούς βίους τῶν Κρητῶν Ἀγίων. Τήν ὥρα αὐτή ἔρχονται στή σκέψη μου οἱ στίχοι ἐνός σύγχρονου ποιητή καί πολιοῦ Ἱεράρχη τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, τοῦ Μητροπολίτου Πέργης κυρίου Εὐαγγέλου, οἱ ὁποῖοι ἐλαφρῶς παραλλαγμένοι ἔχουν ὥς ἐξῆς:

*«Ἐσένα σκέπτομαι [Ἄγιε,]
τόν ἀπόντα ἀπό πάντα τά παρόντα [κοσμικά]
καί ... τόν ὄντα μέ τόν Πανταχοῦ Παρόντα»¹⁸.*

¹⁸ Ε. Γαλάνης (μητρ.), *«Ἐκ Φαναρίου...»*. *Τά Ποιητικά*, ἐκδ. Μίλητος, Ἀθήνα 2004, σ. 266 (Ποίημα: Πρός Μοναχόν).

**Τό παιδαγωγικό πλαίσιο
τοῦ πολιτιστικοῦ προγράμματος
σχολικῶν δραστηριοτήτων
ΤΟΠΙΚΟΙ ΑΓΙΟΙ - ΚΡΗΤΙΚΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ¹**

Γεώργιος Σαμουράκης, θεολόγος (Μ.Τκ., ὑπ. Δρ. Θ.),
καθηγητής Πειραματικοῦ ΓΕ.Λ. Ἡρακλείου

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, Σεπτέ Ποιμενάρχα
μας,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου
κ. Ἀνδρέα, Πρόεδρε τῆς Διοικοῦσας Ἐπιτροπῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης
Ἐκκλ/κῆς Ἀκαδημίας Κρήτης,

Τίμιο Πρεσβύτεριο, Χριστοῦ Διακονία,

Ἐντιμότετοι ἐκπρόσωποι ἀρχῶν καί φορέων τῆς Πολιτείας καί τῆς Ἐκπαί-
δευσης,

Ἐντιμότετοι Ἄρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,

Κύριε Δημήτριε Καλυκάκη, Διευθυντά τοῦ Πειραματικοῦ ΓΕ.Λ. Ἡρα-
κλείου,

Κυρίες καί Κύριοι, καθηγητές τῆς Ἀκαδημίας καί τοῦ Σχολείου μας,

Ἀγαπητοί φοιτητές, φοιτήτριες, μαθητές καί μαθήτριες,

Στό πλαίσιο τῆς ἄτυπης μάθησης ἐκπονοῦνται στά σχολεῖα τῆς Δευτε-
ροβάθμιας Ἐκπαίδευσης τά λεγόμενα Προγράμματα Σχολικῶν Δραστη-
ριοτήτων (πολιτιστικά, περιβαλλοντικά καί ὑγείας) ὅπου μπορούμε ἐκπαι-
δευτικοί καί μαθητές νά ἐπικεντρωθοῦμε σέ θέματα, ὅπως τό δικό μας,
ἐκτός σχολικοῦ ὥραριου. Ἐπιπλέον μέ ἀφετηρία τά προβλεπόμενα καί τίς
δυνατότητες πού δίνει τό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τῶν Πειραματικῶν
Σχολείων, πραγματοποιοῦμε στό Λύκειο μας δραστηριότητες, πού ἐμπλέ-
κουν δημιουργικά καί οὐσιαστικά τους μαθητές στήν οἰκοδόμηση αὐθεν-
τικῆς μάθησης καί προσωπικοῦ νοήματος.

Σκοπός τοῦ προγράμματος μας ἦταν οἱ μαθητές καί οἱ μαθήτριες νά
ἐρθουν σέ ἐπαφή μέ τήν τοπική ἀγιολογία καί τό θρησκευτικό πολιτισμό.

¹ Εἰσήγηση κατά τήν κοινή ἐκδήλωση-νεανικό ἀφιέρωμα «ΤΟΠΙΚΟΙ ΑΓΙΟΙ», πού
συνδιοργάνωσαν ἡ Πατριαρχική Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία Κρήτης καί τό
Πειραματικό Γενικό Λύκειο Ἡρακλείου, στό ἀμφιθέατρο τῆς Π.Α.Ε.Α.Κ., τήν Τρίτη 5
Δεκεμβρίου 2017.

Βασικό κίνητρο ήταν ή διαπίστωση της ἔλλειψης ἐπαφῆς τῶν νέων μέ τή γεωγραφικά καί πολιτισμικά κοντινή κουλτούρα. Ἐρέθισμα μᾶς ἔδωσαν τά σχετικά κεφάλαια, γιά τίς ἔννοιες τῆς ἱερότητας καί τῆς ἀγιότητος, στό παλαιό καί στό νέο πρόγραμμα σπουδῶν τῶν θρησκευτικῶν, ἀπ' ὅπου ὁμως ἔλειπαν οἱ διαστάσεις πού ἀναφέραμε καί προσπαθήσαμε νά ἀναπληρώσουμε.

Θεωροῦμε, ὡς ὀρθόδοξοι χριστιανοί ἀλλά καί ὡς ἐκπαιδευτικοί, ὅτι οἱ τοπικοί Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, μέ τήν οἰκουμενική ἀκτινοβολία τους, μποροῦν νά εἶναι ἀπλανεῖς φάροι, ὡς διδάσκαλοι καί ὡς πρότυπα ζωῆς. Ἔτσι ἀποφασίσαμε μέ τόν Διευθυντή, μετά τήν ἔγκριση τοῦ Συλλόγου Καθηγητῶν τοῦ σχολείου μας καί τοῦ ἀρμοδίου Γραφείου τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης,² νά ἀρχίσουμε πέρυσι (σχολ. ἔτος 2016-2017) μέ τό πρόγραμμα «Τοπικοί Ἅγιοι» καί νά συνεχίσουμε φέτος (σχολ. ἔτος 2017-2018) μέ τό «Κρητικό Συναξάρι».

Ἐστίασαμε στήν πορεία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στή γῆ τῆς Κρήτης. Ἐρευνήσαμε καί ἀναδείξαμε τά πρόσωπα διαφόρων Ἀγίων ἀπό τήν Καινή Διαθήκη ὡς τήν σύγχρονη ἐποχή. Σέ πρώτη φάση ἤλθαμε σέ ἐπαφή μέ τίς βιογραφίες τῶν Ἀγίων μέσα ἀπό βιβλιογραφική ἔρευνα. Ἰδιαιτέρως βοηθητικές, ὡς ὁδηγός μας, ὑπῆρξαν οἱ ἐκδόσεις καί οἱ ἱστοσελίδες τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τοῦ νησιοῦ μας. Ἐρευνήσαμε τίς βιογραφίες τῶν Ἀγίων Τίτου, Δέκα Μαρτύρων, Μύρωνος, Ἀνδρέα Κρήτης, Μηνᾶ, Εὐτυχίου, Εὐτυχιανοῦ καί Κασσιανῆς, Ἀθανασίου Πατελάρου, Γερασίμου Παλλαδά, Μελετίου Πηγαῖ, Μεθοδίου Νιβρίτου, Παρθενίου καί Εὐμενίου, Ἰωσήφ Γερωντογιάννη, Ἰωάννου τοῦ Ξένου, Νικηφόρου Φωκά καί Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε, Μαρίνης, Μαρίας τῆς Μεθυμοπούλας, Νικηφόρου τοῦ Λεπροῦ, Τεσσάρων Νεομαρτύρων. Θά παρατηρήσατε ὅτι ὑπάρχει ἀντιπροσωπευτικότητα διαφόρων διαστάσεων (τοπική, φύλου, ιδιοτήτων), ἐνῶ ἡ προοπτική εἶναι νά ἐπεκταθοῦμε καί σέ ἄλλα πρόσωπα.

Σέ δεύτερη φάση θά ἐπισκεφτοῦμε χώρους θρησκευτικοῦ ἐνδιαφέροντος, τόπους μαρτυρίου καί ἀσκήσεως τῶν Ἀγίων, Ναούς καί προσκυνήματα (Βόννη, Καλοῖ Λιμένες, Γόρτυνα, Ἀγιοφάραγγο, Ἀστερούσια, Καψᾶς, Κίσσαμος) πού διασώζουν τήν ἐπίδραση τοῦ χριστιανισμοῦ στήν περιοχή γιά τήν ἀπόκτηση προσωπικοῦ βιώματος τῶν μαθητῶν καί θά προχωρήσουμε στήν καταγραφή καί ἀνάδειξη τῶν μνημείων. Ἐλπίζουμε σέ μιά τρίτη φάση νά δοῦμε τήν τιμή τῶν Κρητῶν Ἀγίων ἐκτός τῆς Νήσου μας, ὥστε νά ἀντι-

² Γιά τή συνεργασία τῆς ἀλλά καί γιά τή σημερινή παρουσία της, εὐχαριστοῦμε τήν υπεύθυνη τοῦ Γραφείου κ. Ἀγγελική Ζαχαράτου.

ληφθοῦμε τήν ἀκτινοβολία τους, τήν Οἰκουμενικότητά τους καί νά ἀναδείξουμε δεσμούς μέ ἄλλα πρόσωπα καί τόπους.

Ὡς τώρα μικρά δείγματα τῆς ἐργασίας, τῶν εὐρημάτων καί τῶν φωτογραφιῶν, τῶν παιδιῶν παρουσιάστηκαν στήν ὀλομέλεια τοῦ προγράμματος, στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης μέ ἀφορμή τήν ἑορτή τῶν Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν καί στήν Λεμεσό τῆς Κύπρου στό πλαίσιο τῆς ἀδελφοποίησης τοῦ σχολείου μας μέ τό Λύκειο Ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου. Σήμερα θά γίνουμε κοινωνοί τῆς γνώσης πού ἀποκομίσαμε ἀλλά θά χαροῦμε καί πρόσφατα προϊόντα του κόπου τῶν μαθητῶν. Οἱ πρῶτοι πέντε θά μοιραστοῦν μαζί μας τήν ἐμπειρία τους ἀπό τή συμμετοχή στό πρόγραμμα πέρυσι, ἐνῶ οἱ τρεῖς ἐπόμενοι θά παρουσιάσουν ἐπιλεγμένες ἐργασίες πού ἐκπονήθηκαν στό πλαίσιο τοῦ φετινοῦ ἔτους.

Εὐχαριστοῦμε τήν Πατριαρχική Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία Κρήτης (Π.Α.Ε.Α.Κ.) καί ὅλα τά πρόσωπα πού τή διακονοῦν, πού μᾶς ἔδωσαν τήν εὐλογημένη εὐκαιρία τῆς συνάντησης καί τῆς κοινωνίας μεταξύ μας στό φιλόξενο χώρο της καί ἐλπίζουμε στή διεύρυνση τῆς συνεργασίας μας.

